

Dutch, Persians & Silk A Comprehensive Report (1702)

World Trade Series (1)

Professor Rajabali Kavani

**Memorandum of Transfer by Jacobus
Hooghkamer for Magnus Wighelman,
Gamron,
4th of May 1702**

Copyright © 2021 NOWRUZ PUBLISHERS. All rights reserved. No part of this book may be reproduced or distributed in any form or by any means without the written permission of the copyright holder.

*Very thanks to Professors Ton Harmsen, Johan ter Haar, and Hugo
s'Jacob for helping me to understand this document and for helping
with its translation.*

Contents

Copyright	iii
Preface	1
A Few Words	3
English Translation of the Manuscript	6
Commentary	28
Endnotes	41
Transcription of the Original 17 th Century Dutch Version of the Manuscript	47
APPENDICES	70
Appendix 1	71
Pictures of Folios of Memorandum	71
Appendix 2	142
Pictures of Related Folios of Tadhkirat al-Mulūk	142
Index	152

Preface

In 2003, I received a scholarship from Leiden University to be a member of the TANAP Research Programme to learn modern and 17th century Dutch and also to do research in the Dutch National Archives in The Hague, The Netherlands. While working in the Archives, I was eager to find manuscripts and documents concerning Iran. I found two important ones:

1: A Report by Jacobus Hooghkamer, the Director of the Dutch East India Company (VOC) in Iran, Batavia, 30th of November 1702.

2: A Memorandum of Transfer by Jacobus Hooghkamer for Magnus Wighelman, Gambron, 4th of May 1702.

I started transcribing both manuscripts which took me several months because of the very complicated handwriting, but translating these documents by myself was not something I could do. Therefore, I asked my teachers for help. I took the text of A Memorandum of Transfer to the classes of Professor Ton Harmsen who was teaching us 17th century Dutch. We worked on it in class for a few months and successfully translated parts of it.

I also worked on the text with my supervisor Professor Johan ter Haar for a few weeks and he was helpful. Later, I visited the home of Professor Hugo s'Jacob a few times, who was teaching us Paleography. We worked together on the text and resolved more issues.

Of course, it is rather bold of me to put my name on the cover of this book. Though I was the one who found this manuscript in the Archive and transcribed it, its translation was a collective effort. Frankly, I never could have done this alone, and I still cannot. I sincerely appreciate the help of all of my teachers.

In this book, the reader could see the translation of the Memorandum of Transfer plus the transcription of the original 17th century Dutch and the PDF version of the manuscript itself, and few related Persian Manuscripts.

The translation could be polished further. I am aware some parts still need improvement, but I publish it now anyway. Kindly inform me about errors, mistakes, and misunderstandings. It is my email: alikavani@gmail.com. I am the only person responsible for deficiencies in this manuscript.

Professor Rajabali Kavani
Michigan, USA
Monday, 8 March 2021

A Few Words

In the Manuscript, the reader could see the names of many high-ranking Persian officials and courtiers, different kinds of silks, different cities in Iran, different units of currencies and masses, etc. Considering that, we have tried to make it easy for the readers to understand the Memorandum better. Some explanations may seem unnecessary for experts, but we tried to be clear for almost everyone.

In the endnotes, the reader will find a short explanation of Persian, Arabic, and Turkish and Mongolian words which are used in the Manuscript. In the commentary, the reader could see detailed information about the Manuscript. In endnotes and commentary, we have brought the original version of the Persian words and terms which were used in the Memorandum.

We need to explain an important book here: *Tadkirat Al-Mulūk* (Memorial of the Kings). The name of the writer of *Tadkirat Al-Mulūk* is not quite clear, probably *Mirza Samī'ā'*. This book was published with an English translation and a comprehensive commentary by [Vladimir Minorsky](#) in 1943 in Cambridge, England, and reprinted in 1980 under this title: *Tadhkirat Al-Mulūk, A Manual of Safavid Administration*.

A Persian version of *Tadhkirat Al-Mulūk* is included at the end of the abovementioned translation of *Tadhkirat Al-Mulūk*. The original copy of *Tadhkirat Al-Mulūk* is in the British Museum now {Persian Text in Facsimile (B.M. Or.9496)}.

Tadhkirat Al-Mulūk probably completed in 1726, a few years after the fall of the Isfahan (1722), during the reign of *Ashraf Afghan* (died 1730). It has excellent information about the *Safavid* Administration system.

The main source that we used to decipher and explain the Memorandum, is the mentioned translation of Minorsky of *Tadhkirat Al-Mulūk* and the original version of it.

In most of the cases, we have used direct quotes from the mentioned books in the commentary. In other words, we have brought the original Persian sentences below the quoted sentences from the translations of the Minorsky of

Tadhkirat Al-Mulūk to help the reader to see the original Persian sentences if need them.

We had 2 reasons for direct quoting: 1- we could not translate *Tadhkirat Al-Mulūk* better than Minorsky. 2- we were worried that our rewording may change the exact meaning of the quoted sentences from the *Tadhkirat Al-Mulūk* in Persian and English both.

We have added periods, commas, colons, and semicolons to the quoted sentences from *Tadhkirat Al-Mulūk* and translation of *Tadhkirat Al-Mulūk* by Minorsky to make them easier to read and understand.

Curly brackets show words or sentences that we have added to the text, translations, commentary, quoted sentences, and anywhere else in this book. The Persian names and terms are in Italics in this book except in endnote, titles, and quotations.

Memorandum of Transfer by Jacobus Hooghkamer for Magnus Wighelman,
Gamron, 4th of May 1702

* Inventory No: 1652.

* Archive: [Dutch East India Company / Vereenigde Oost-Indische Compagnie \(VOC\).](#)

* Toegang No: 1.04.02.

* Microfilm No: 2430-2.

* Folios 741-774.

* [Dutch National Archive, Nationaal Archief \(ARA\)](#), The Hague, The Netherlands.

English Translation of the Manuscript

(741 á 774) Memorandum by the previously mentioned Ambassador and Director, left, because of his departure, for his successor, Director Magnus Wighelman, Gamron, the 4th of May 1702

[f.741r.]¹ Memorandum to provide information for the Honourable Mr. Magnus Wighelman, who is appointed by the High Government² as the Director of Persia {Iran}, with instructions about managing the important trade of the Company and {with} other information.

The Very Noble Gentlemen of the High Indian Government have - generously as usual - been willing to comply with my request to dismiss me as the Director. However, first I had to travel to the Royal Court as their {VOC's} special ambassador to suppress certain dormant vexations. Through their letter dated the 27th of July 1700, they have been graciously pleased to appoint you as the Director, to replace me. They have instructed me through their letter of the 2nd of August 1700, [f.741v.] and subsequently through the ships Nederland and Oost-Souburg on the 30th of September, to hand over a written memorandum {containing important information} about the management {as a Director} and other matters. Since I would not want to withdraw from this assignment, I have formulated a memorandum in such a way as seems appropriate and as my resignation requires.

I do not think it is necessary to summarize how the trade in this country started and how it is continuing, and which difficulties and hindrances the Company has experienced here, and which means have been developed. These matters lie behind us and have been recorded in writing. You can read about all this in detail in the memorandums {memories van overgave}, journals {dagregisters}, and letter books {briefboeken} of previous Directors, [f.742r.]so I will not repeat that. The memorandum was written by the late Mr. Adriaan Verdonk³ to inform the Director Mr. Alexander Bergaigne⁴ and referring to the period until the 15th of May 1696 contains all the necessary information about the interests of the

Company in this Kingdom and about the silk contract which was taken up by Mr. Joan van Leene and {thereafter} negotiated by me with the currently reigning *Shah Sultan Husain*,⁵ namely one Carga⁶ of 36 *Man-e Shah*'s (1 *Man-e Shah*= 11.5 Pounds) of good quality silk for Holland under a sealed sample against 44 *Toman*⁷s per Carga.

The first silk was delivered in 1695. [f.742v.] However, in the following year, 1696, when the time had come to ask for another silk delivery, I kept making inquiries about this with the *I' timid al-doula* ⁸ *Mirza*⁹ *Taher* ¹⁰, and I also requested delivery of fewer than 300 *Cargas*. To that end and also to encourage this Minister of State to help us and to act as a favourable advocate {for us} with the *Shah*, I gave him 150 golden Ducats as a small gift. This present and the fact that it took a long time for the silk to be transported from the silk regions and to reach {*Gamron*},¹¹ saved us from delivery of more than 30 41/48 *Cargas*. However, according to me, this small delivery was not the result of our gift and our pressure, but because the shortage of silk at the time did not permit any larger delivery. This is why the Persians insisted {on larger deliveries} the next year and the following years, as mentioned before.¹² [f.743r.] We have enough experiences with the Persians to know that they would not forget their interests and would not do anything for a party appealing to them for help. Besides, several people including the late Joan van Leene experienced that a request - however rightfully and solidly formulated - does not help whenever the Persians have an interest in the matter. However, the Persians sometimes can be rather generous and renounce their interest while making a little fuss. In 1693, for example, the *I' timad al-doula* rather strongly suggested a silk delivery as fixed by contract {but} against 46 *Tomans* per *Carga*. [f.743v.] He threatened that he would forbid trade or demand toll duties from us if we would refuse. We argued (1) that we were in no position to accept such a large amount of silk against such a {high} price without the explicit consent or order by the High Government in Batavia,¹³ (2) that we had, therefore, put the case before the High Government and (3) that we were expecting the High Government's reaction soon. Thus, we escaped without the *I' timad al-doula* carrying out his threats against us. During the previous {silk} contract the *Shah* had exempted us from toll duties although no silk had been delivered for three years, even though the Persians, considering their greed for money, could have

demanded so. [f.744r.] However, it does not seem correct to credit the national {Persian} character for this generosity without considering the fact that respect for the Company was the main reason. We do, however, acknowledge - and we do consider that to be one of our best principles - that, under the urgency of the matter, we do seek the help of the highly placed person who might best contribute to granting our request, either by giving him a small present immediately or by promising him a larger present later. As it happens, the currently reigning *Shah* - as can be expected of all young kings - hardly informs himself of what is happening {in his country}, leaving all matters to his ministers. And since the ministers handling the case, because of their desire for pomp and splendour, very often are out of money, they should be contented first. After all, the positive or negative answer to a request depends on their way of presenting a case to the *Shah*. [f.744v.] This was a short story in between about the year 1696, which somewhat diverted me from my intentions.

In 1697 we urged the *I' timad al-doula* by letter to negotiate a silk delivery in March. Unfortunately for us, this year was wasted, either because there was no silk as people told us, or because the Persians managed to unofficially sell the fabric against greater profits. We accepted the explanation that there wasn't a lot of silk available because of the great mortality among the people. But it is very obvious that the courtiers - whose relatives acted as the authorities in the silk-producing provinces because of the great profits - prevented us from acquiring any silk, maybe not fully but then at least partly, [f.745r.] because large amounts of silk were being transported by private companies both through Aleppo and Muscovy while they were deceiving us. While the time for silk deliveries had passed, a fleet of six sailing ships arrived in the roadstead of *Gamron* under Commander Herman Voet to assist the *Shah* - as arranged the previous year - in conquering Masqat¹⁴ and transporting his troops. The arrival {of Voet and his ships} was reported immediately to the resident of *Isfahan*¹⁵ so that he would pass on this information to the *I' timad al-doula* and remind him of his promises to the High Government in Batavia:[f.745v.] that the *Shah* would allow the Company free trade in all his dominions - including Masqat if it were to be conquered - as a reward {recognitiepenningen} for the substantial and costly operation with the Company's ships. Secondly the free export of money, thirdly to

be released from the silk contract - and if the Company would consider buying any silk, the usual amount would have to be delivered against 44 *Tomans* per Carga - and fourthly the promised charge {recognitiepenningen} of 1.000 *Tomans* per year {by the *Shah* to the Company}. After the Persians were informed about our demands for paying the costs of such a heavy fleet under our command, they not only changed their mind but also withdrew their promises so that the Company would not receive anything else when conquering this important city. Therefore - in case the Company would ever receive a similar request for help again -, [f.746r.] the High Government ordered by their letter of the 18th of July 1698 to insist to do what the *I' timad al-doula* had promised in advance. This is how this trip - and the year {1697} - came to an end without the Company ever receiving any compensation. I was once approached similarly in *Isfahan* by the *Eshīk-Āqāsī-Bāshi*¹⁶ *Ali Mardan*¹⁷ *Khān*,¹⁸ and thereafter by the *I' timad al-doula* about the Company's help in conquering *Masqat*, and I made inquiries about the benefits for us. Since this happened while I was promoting our trade, I could not escape from answering politely or even refuse bluntly without causing vexations. However, when I referred to the letter of the High Government, *Ali Mardan Khān* handed me a letter of demand on the 6th of September 1701 stating under which conditions the Company's ships were allowed to come and what I should do from now on. [f.746v.] You will find it in the Journal of the embassy under the date mentioned. {You can also learn from the Journal} how *Ali Mardan Khān's* plan, in the end, came to nothing because of the lack of silk production. Nevertheless, the *I' timad al-doula* according to his letter of the 11th of January 1702 would have welcomed the ships being promised for September or October of that year. However, it would not be a simple operation for the Company for two reasons. On the one hand, the time for sending the ships would be over before the agreement would have finally been put before the High Government. On the other hand, even if the High Government would agree to help the *Shah* there would probably be no ships available for such a substantial operation. Therefore, I presented the case to the *I' timad al-doula* as completely unfeasible. However, I commented that - if the *Shah* would persist in conquering *Masqat* and if he would not be successful in doing so with the help of the Portuguese fleet -[f.747r.] the Company would be willing to help the *Shah* provided that it would receive a yearly payment of 1.600 *Tomans* by way of compensation for the costs plus half

of the toll duties of Masqat on all goods to be exported or imported, not including the Company's toll-free trade, following the demands in the previously mentioned letter of the 6th of September 1701. Moreover, if the *Shah* would accept these conditions, he would have to pay a yearly 1.600 *Tomans* charge {recognitiepenningen} at the arrival of the Company's ships, whether the *Shah* would go ahead with the war or not. Although I haven't made any note of the result, I believe that if the *Shah* would ask the Company for help, the Company would moderate the conditions - or rather the demand - of the yearly compensation and somehow pay the ships {with the 1.600 *Tomans* charge} or compensate otherwise, whether or not the war would be pushed through after the arrival of the Company's ships in *Gamron*. Therefore, [f.747v.] if you receive news from the resident in *Isfahan* that the *Shah* chooses to go ahead with his plans to conquer Masqat, you should immediately demand that they promise to fulfil the conditions in writing, and you should immediately pass on this decision {to the High Government}. If you are informed at such a late moment that, according to you, it would be impossible to prepare the ships in Batavia, you should decline the request altogether. The emphasis should be on the letter that was delivered to the *I' timad al-daula* on the 12th of January 1702, or, rather, the letter I had delivered to him. The resident in *Isfahan* is also recommended to refer to that letter in such a situation. Otherwise, only vexations will come of it.

In 1698, when the time had come to inquire after the silk, [f.748r.] we asked again about this valuable fabric and urged the *I' timad al-daula* to make a delivery. But we might as well have spared ourselves the trouble, as we should have done in the previous year, even though it meant a loss for our superiors since the price of silk in the fatherland was high. The Grand Vizier of State {the *I' timad al-daula*} announced that, because of the shortage and the constantly high price, no silk would be purchased on behalf of the *Shah* that year, and that the governors would not receive silk for the *Shah* either. Unfortunately, we couldn't do anything but mentioning the income of the *Shah*. Referring to the fact that the governors of the silk regions did not allow anyone to deliver silk, something comes to my mind: [f.748v.] many of the governors mentioned are somehow related to the courtiers, and that was probably the only reason that no silk was delivered to the Company.

In *Isfahan*, silk is known by two names: *Ibtiai*¹⁹ and *Salaamaaneh*.²⁰ And there are three kinds of silk: *Zarbafi*,²¹ *Khadkhodapasand*,²² and *Kharwari*.²³ If there is silk available, the inhabitants of *Rasht*²⁴ in *Gilan*²⁵ and *Mazandaran*²⁶ are obliged to deliver silk upon the *Shah*'s demand against a certain price, regardless of the market value being high or low. That is why this type of silk is called *Ibtiai* so that it can be distinguished from *Salaamaaneh*, from which 10% tax must be paid to the *Shah*. The first type of silk {*Ibtiai*} was dropped under the pretext that the *Shah* had died. As a result, our 1694 contract lost its cause. [f.749r.] As a result of a lack of proper information, the *Shah* is ill-informed about what is happening in his kingdom. Because of that, the governors related to the *Shah* managed to get across their cunning plan to trick the *Shah* out of the extra profit the silk would have yielded when being delivered to the Company, compared to the non-cash 10% tax in kind.

In 1699, we urged for a silk delivery again, both with the *I' timad al-daula* and the *Mustaufi-yi khāṣṣa*.²⁷ Although the *I' timad al-daula* proved himself supportive of us, he took the view, like the *Mustaufi-yi khāṣṣa*, who had kept going on about the mortality in the silk regions, that the fabric was scarce and the silk contract was no longer feasible, because the *Shah* wasn't able to deliver without financial losses. Therefore, he advised us to negotiate a new contract and he promised us to do his best to arrange affairs in such a way [f.749v.] that the Company would be granted free trade against a yearly charge {*recognitiepenningen*} of 1.200-1.400 *Tomans*. The resident of *Isfahan* argued against this that the Court, despite our contract and at the great loss of the High Government, had not delivered any silk during the last two years and that we were unauthorized to enter into a new contract without the explicit consent {of the High Government}. These arguments didn't help much and meanwhile, the Persians pondered on other harmful means. Therefore, we dropped our attempts to get silk, also because in February we were informed that 32 or 33 *Cargas* {of silk} had arrived in *Isfahan* for the *Shah*. When we made inquiries, both with the *I' timad al-daula* and the Superintendent of the *Shah*, *Mirza Rebbie*,²⁸ the first let us know there was no silk, and the second that the silk did not meet the quality standards the *Shah* had to fulfil when supplying the Company. In short, nobody was prepared to listen to us, because it wasn't in

their best interest to do so. [f.750r.] Shortly afterward, the fabric, that was supposed to be sold each year to the English against the charge they paid, was sold against 190 *Mahmoudi*²⁹ or F. 80, 15, - which was almost 55.5% more per *Carga* than the Company would have paid for it. So again, a year came to an end without us expecting anything from the Court.

During the next year, in 1700, our superiors urged us to demand a silk delivery from the resident of *Isfahan*, but we had to give up altogether because the reluctant Persian courtiers refused to carry out the contract. Besides, during the previous year, the resident of *Isfahan* had already sent us a copy of a *Firman*³⁰ from the *Shah*, in which the *Shah Bandar*³¹ was instructed to enter into a new contract with us, on condition of import duty for the years the Company had been conducting free trade in these dominions without buying silk. [f.750v.] However, the original *Firman* and another one were not handed to us until the 1st of June, by two representatives of *Shah Bandar Mirza Sadegh*.³² We were requested to react to them. Unfortunately, this happened just a day after the Company's great ships Keulen and De Eenhoorn had left, so we were not able to send our advice {to the High Government} properly. We tried to drag out our reply and to dissuade the *Shah Bandar* from his intentions because of the great importance of the case, and also because of the injustice to us and because it wasn't very respectful towards the *Shah* to cancel a recently renewed contract. However, the situation became so tense that the *Shah Bandar* openly stated that, if we wouldn't come to a contract now, it wouldn't be as easy and cheap afterward, that from now on caravans no longer would come from *Isfahan* without an inspection, [f.751r.] and that trading would be postponed until further notice. This extremely strange state of affairs, in combination with the fact that our counter-arguments had been renounced with a great show of strength and we did not know how to handle this stubborn *Shah Bandar*, made us debate seriously what we could do best to hush up this situation, without causing too much commotion, until we would receive further orders from Batavia. Therefore, we decided (see our decision made on the 14th of July) to give the *Shah Bandar* the amount of 1.200 *Tomans* or goods worth 51.000 Guilders at sales price³³ during the years the Company would continue to trade in these dominions, provided that (1) he would grant us 200 *Cargas* of silk for this year against the old price of

44 *Tomans*, (2) the *Shah* would receive two ships worth 50.000-56.000 Guilders for the years the Company had traded in these dominions without having received any silk, or the amount of 3.000 *Tomans*, [f.751v.] and (3) the *I' timad al-daula* would receive the amount of 300 *Tomans* or presents worth 12.750 Guilders for his efforts during the realization of this *Firman* and for confirming all others, in which the Company is allowed some privileges, all this with the further comment that this agreement would be cancelled if the High Government would not give its consent. After this was agreed upon, the contract was finally settled, which brought peace and security for the caravans and the trade of the Company. We instructed the resident in *Isfahan* to send us all the ready cash as soon as the opportunity would arise and to continue doing so until their cash box would be empty (at that moment there were about 9 tons of gold in *Isfahan*), to secure the money in case of further problems and to not keep it in an insecure place. Due to this, the situation for the greater part remained quiet. [f.752r.] When the beginning of the hot period made all further negotiations impossible, the ship *Oegstgeest* arrived here on the 19th of September, straight from *Batavia*, bringing the letter of the High Government, containing further orders to negotiate a new contract with the Persians, as far as the old contract could no longer be maintained, and to arrange things as the High Government had ordered by separate instruction (the content of which you are acquainted with through a copy). This order {from the High Government} helped us afterward, when *Shah Bandar Mirza Sadegh* in February 1701 requested ratification of the treaty proposed, to reply properly that the matter had been arranged otherwise and would further be dealt with at the Court. *The Shah Bandar* was not very pleased with this reply and he requested several times to confirm and fulfil the contract, but we kept replying in the same way. When he noticed that he would probably not achieve his goal, he limited his request to the present the *I' timad al-daula* had been promised. He was so persistent and even somewhat ominous, that we finally decided at the end of March to give in, provided the goods the present would consist of, would be packed up at the office of the Company in *Gamron*, be sent to *Isfahan* at the expense of the Company, and would remain in *Isfahan* until we would notice the effect of the conditions for which the goods were packed up. But by the time the goods had arrived in *Isfahan*, the *I' timad al-daula* had been deprived of his authority to negotiate with me, while the Company not just

needed his favours, for which we had already paid quite some money, but even couldn't do without them. So, the goods were donated at different times to different people, as you can read in the decision of the 30th of August 1701.

With the above mentioned, the silk contract and the subsequent problems are described. [f.753r.] I shall further talk about the embassy as briefly as possible, referring to the successive letters and the Journal deposited at the clerk's office. After I arrived in *Isfahan*, at the expense of the *Shah*, my plan was to very discretely find out who would regard the Company favourably and whom we might benefit from somehow, to make sure our requests would be supported. Unfortunately, just when I arrived at the Court, everything {there} went wrong and the courtiers were opposing the others. So, I failed in my intentions and already had started worrying a lot, moreover since *Mirza Rebbie* - who in his capacity of Superintendent of all the silk regions had been authorized in my case by the *Shah* - didn't dare or want to negotiate with me without a companion, out of fear for the courtiers (though he is quite devious and impertinent himself), and had asked the *Shah* for a second {negotiator}. [f.753v.] Unfortunately for him, the *Eshik-Āqāsī-Bāshi* {*Ali Mardan Khān*} became his superior. Thanks to his intervention we were able to finally reach an agreement, despite enormous difficulties, intrigue, and opposition from the *I' timad al-daula* and his supporters (probably partly because of disagreement among themselves, partly because my case was first consigned to them but later taken away from them and consigned to others). So, we did the best we could be paying a large amount of money, after which we received the *Firman* in clear and favourable phrasing in the necessary form. The silk contract discussed already for each year, involves a smaller amount of silk, certain goods must be allocated for the *Sharbat house* ³⁴ of the *Shah*, and the contract must be reaffirmed each year. While you were still in *Isfahan*, I roughly informed you through a letter of the 11th of November 1701, and I have also indicated how you should handle when allocating goods, so I consider this point to be settled. [f.754r.]

Each year you must write to the resident of *Isfahan* in time - that is in March or April - to chase the silk delivery, as was done last year. Do not start paying money or allocating goods - large or small - until you have received final notice that the

silk has been delivered. However, I must admit that - if I would be informed that part of the 100 Cargas had been received and if the *Shah Bandar* would ask for some goods - I would give part of them, to prevent negative reactions, provided proper arrangements would be made about acquitting the claim. The importance is that the delivery {of goods} is proportional to the silk received. Other activities of the office in *Isfahan*, apart from receiving the silk, are receiving and taking care of goods that are not obtainable in *Gamron* and that have been taken from the goods ordered. [f.754v.] I recommend you to get hold of these goods as soon as possible, in order not to be pressed when the next ships arrive. You also must change golden and silver coins, namely golden European Ducats and *Abassies*.³⁵ After the goods of the Company have been sold and the silk is paid for, the credit balance must be sent to the regions in need of Indian money, or as the High Government will instruct you. You have to make arrangements for the changing {of money} by the brokers in time so that both currencies are available and the bills of exchange are prepared. If you do not take care of that in time, the resident of *Isfahan* often has to buy the currencies against quite a high price as was the case a few years ago, while there is enough money to buy in advance. The differences can be remarkable. [f.755r.] In May, June, July, August, and September the exchange rate of the currencies is rather fair, as I experienced myself when I was in *Isfahan*, changing Ducats against *Mahmoudi* {at} 13 37/40 or f 5,18, 5 4/5, and changing *Abassies of Qurchi-Bashi* ³⁶ against 2 1/4%. Nevertheless, the value of the money can go up considerably as a result of a large or small supply from the upper districts and also because of the domestic trade with Surat.³⁷ This makes the market for changing currencies rather tense. In case of an abundant supply, you need to be careful. Caravans arriving from *Tabriz*,³⁸ sometimes take, apart from the Ducats, also some Spanish Reals {*Rials*}. However, changing this currency is dangerous if not impossible because it is strictly forbidden, and therefore it involves less than 40.000 pieces each year. [f.755v.] If this currency is brought in, it may also happen that servants of the *Shah* confiscate the money, bring it to the Mint and have it reminted. The Persians don't have silver mines so they must make do with what comes from elsewhere. Without a supply {of silver coins} and if the export would steadily continue, the country would be without any silver within a few years.

In case of heavy snowfall or rain, the house of the Company {in *Isfahan*} will suffer some damage from time to time, just like some other private houses. In that case, you must give orders to repair the barest necessities, to prevent further decay. If you inform the resident in *Isfahan* and tell him some highly necessary repairs must be carried out, you will receive his permission.

So far, we have discussed both the old and the renewed silk contract, and what needs to be done at the office in *Isfahan*. Now I will tell you about the Court you must address all your requests and complaints to. [f.756r.] Among all the ministers around the *Shah*, there is nobody so cooperative, and so important in the eyes of the Company, like the *I' timad al-daula* or *Government Confidant*. From time to time, it is true, some favored finds the *Shah* a willing ear (as was the case with the *Eshik-Āqāsī-Bāshi Ali Mardan Khān*). This favored then gains complete control, but he will soon be dismissed due to his constantly changing position. The reduced power of the *I' timad al-daula* then returns to its original dimensions and becomes much stronger than before. Next in line, after this Grand Vazir,³⁹ comes the *Mustaufi-yi khāṣṣa* or Superintendent of the *Shah*, *Mirza Rebbie*, a sharp but malicious man, and a money-grubber and someone who, according to me, is the most competent in the whole Court. The Company could enjoy many favours from him concerning the purchase of silk and its fast delivery, and {so far} he has been a great help at certain requests. [f.756v.] But he is very greedy and he loves presents. Therefore, one cannot always ask for his help. He should be considered to be one of the last persons to ask for help, in case one draws a blank with the *I' timad al-daula*. However, as long as one is sure about the cooperation of this Grand Vazir and he is willing to receive the requests, one can do without the help of this Superintendent since the *I' timad al-daula* - in the rightful possession of his office beside the *Shah* - strictly carries out the *Shah's* orders. However, as long as the Court is divided by internal rows, you must act according to circumstances, without relying on one single person and without fear of being turned away. When you have a request, you could turn to other people the Company has dealt with before and thus trying to gain their favour formally, to find a back-up [f.757r.] in case the {initial} supporter backs off. And make sure not to cause any irritation or dispute by being too careful. If you have urgent complaints or questions, you should direct them to the resident of *Isfahan*, and

demand that he passes on these complaints properly and politely to the people responsible, and then let things take their course following their advice. Finally, I really must say that the Court is now looking more like a place of local disorder, misconception, instability, and violence than a place where people are engaged in the general well-being of the Empire. The *Shah*, because of his daily excesses and bad habits, is so dazzled and distracted from his duties that he takes all his decisions without any consistency, as it pleases his eunuchs and ministers. It would be desirable if he were saved one day from his frivolities to the well-being of his much-declined Empire and trade and would follow in the footsteps of his unforgettable ancestor *Abbas the Great*,⁴⁰ [f.757v.] thus serving his people and the trade.

Apart from the office in *Isfahan*, the Company had no more offices in this Empire. However, since the Gentlemen XVII⁴¹ order about 10.000-20.000 Pounds of wool from the province of *Kerman*⁴² each year, and such a modest order does not justify sending one of the Company's servants, this is assigned either to a broker or to an Armenian, called Martiroos, who is then hired to do this job. Martiroos, however, after his arrival has experienced some opposition from the {local} governors when buying the wool, so much so that they even refused to have the wool being transported or if they would allow transport, came to prevent further purchase. [f.758r.] Apart from the small gift, our superiors permit us {to hand out}, there are no other means than to write about it to *Isfahan* and demand that the resident writes to the *I' timad al-daula* asking to restore the infringed Royal privilege that has been granted by His Royal Highness the *Shah*, allowing us free purchase. In such a case the *I' timad al-daula* orders the governor, either in the margin of the request letter or on a separate page, to allow the Company to purchase wool without any restriction, according to the orders of the *Shah*. As you know, Martiroos has filed a complaint last year and has met the governors about that. This is an example of our policies. However, if the governors constantly complain about not receiving any presents and therefore obstruct the purchasing of wool, [f.758v.] it seems better to give them those presents if their vexations can be oppressed by doing so. Apart from the time it costs (and while our competitors can profit {from the situation}), such a governor is not used to file requests and complaints at the expense of his reputation. Besides, this can only

result in disagreements and differences of opinion. Therefore, filing requests should be the ultimate solution, only to be used as a final resort. You will read in the copy of the request that I haven't complained about the Governor or *Khān* - although he was the source of the problems in the first place - about some of his servants, blaming them for the problems Martiroos had experienced, to prevent any harmful difference of opinion as much as possible [f. 759r.] and to maintain the rightful privileges of the Company smartly. If necessary, this is how you should instruct the resident of *Isfahan*. The money necessary for the purchasing of the wool must be sent to Martiroos by bill of exchange, either by sending the money due to *Kerman* or by keeping it in store for him. Anyhow, it must be arranged in such a way that he has no lack of cash so that he doesn't lose time in collecting the wool. Treat him the way you think is right and advise him to speed up purchasing and cleaning the wool so that the full amount of the order, or the main part of it, will arrive here in September and October, to be sent with the ships we expect by then.

[f. 759v.] The trade, established here in 1623 at the invitation of *Shah Abbas I*, has sometimes met with some opposition but has flourished sufficiently at other times. Anyhow, the Company has already made substantial profits from selling its goods. The trade under Director Verdonk has been quite successful. After he had requested to be dismissed as a director, his successor Berganje, who died in 1697, unfortunately, was not successful, and the warehouses became full as the result of two years of supplying goods, among which there was an abundant supply of merchandise from six ships under Commander Herman Voet. [f. 760r.] However, most of the goods were doomed to lose their value due to the long-standing lack of trade in this extremely hot climate.

During the next year, in 1698, I managed to sell all the goods that had been supplied until the end of 1696. I was lucky again in 1699 by striking a deal in June, but when the goods were supplied in the hot climate, it turned out the advocate {*vaquil*}⁴³ of *Haji*⁴⁴ *Nabil*,⁴⁵ the famous merchant from *Shiraz*,⁴⁶ called *Haji Saeid*,⁴⁷ rather deceived me. After he had received part of the contracted goods, he stopped buying, claiming that his client still had far too much left of a few goods from the sale in spring. This very ill-mannered behavior and the lack of any trade

in 1700 made me seriously think of ways [f.760v.] how to make the slow merchants buying and how to sell these goods. I couldn't think of a better solution but to pack some goods and send them to *Isfahan*, under a resolution of the 10th of March. The effect turned out to be so positive that I was able to strike a conditional deal in April, just before my departure to the Court, with the representative of the already mentioned merchant from *Shiraz*, *Haji Nabie*, and some people lower in rank. The conditions of the deal had to do with selling part of the goods by third parties and were meant to prevent as much as possible what had happened two years earlier; we feared, despite previous arrangements, they would rob us of our profits again and leave us behind with unwanted goods. [f.761r.] We know what happened with this contract {contractatie} and what *Nabie* and his partners got, thanks to the watchful broker in *Isfahan*, Kuntjat. As you know, not only the goods in the warehouse were sold; all the merchandise that came off the ships *Ulpendam* and *De Eenhoorn* and from *Batavia Castle* would have been sold under the same contract as well, but we managed to sell them under a new contract, both to our joy and the great advantage of our superiors. I don't think it is necessary to repeat the further significance of it and the coincidence that caused these higher prices.

Among the main issues, I have told you how the old silk contract has been renewed (that is: the amount was reduced), [f.761v.] namely, 100 *Cargas* of *Khadkhodapasand* - the second quality - against 44 *Tomans* per *Carga*, provided that a certain amount of goods would be supplied for the *Sharbat house* of the *Shah*. On the other hand, the Company is allowed free trade in this country according to the charge {mandement}, without any form of import or export taxes, tollage, or other duties. I will now proceed by telling how this free trade has always been important protection against all the plots the merchants concocted to achieve their goal [f.752v.] and to manipulate the market, and the last resort to sell the goods, even when the offer was too low. I will tell you how the merchants try to haggle over the purchase price of the goods we have for sale, far below the prices at the *bazaar* of *Isfahan*, but also how one can make the prices rise. [f.762r.] You must maintain a fixed maximum price and keep to the rules by selling the goods in *Gamron* (as is the view of the Gentlemen XVII in Holland and the High Indian Government in *Batavia*), provided the purchase agreement will

lead to a reasonable price, rather than transporting the goods to *Isfahan* hoping to get a better price. About the circumstances and how the goods are sold there {in *Isfahan*}, you will be fully informed through the price-lists the resident of *Isfahan* usually includes in his letters. After deducting the costs for transporting the goods {to *Isfahan*}, you will be able to calculate which profit they can make for each type of contracted and received goods. When agreeing on a sale, you should be too strict in what are the most and the least wanted goods, [f.762v.] to not make things difficult for the buyers and to not put them off spending their money with the Company. It is better to sell the goods mixed, without holding on to specific kinds of goods, and for a reasonable price, and to strike a deal if you get a reasonable offer and you think that is the highest price offered. During my being there, I have experienced that merchants, to get hold of some popular goods, would often push others to a higher price than the goods might have been sold for otherwise, and this price hardly covered their expenses when resold. It sometimes happens you wouldn't make a penny from one or two qualities of fabric because of the low market value and you can't sell them. In that case, it is best to send the goods to *Isfahan*, from where they can be sold easier because of the large number of merchants. In the future, the order should be reduced then, or be canceled altogether. [f.763r.] However, as long as you can gain profit in *Gamron*, it is better to sell the goods there. Among those who usually buy from the Company, I have never met anyone so powerful at approving of the quality of the Company's goods and at setting their prices like the merchants *Haji Nabie* and *Hashem*,⁴⁸ except the broker Kuntjat, who was appointed last year. Besides, these merchants can spend enormous amounts of money. Nevertheless, I think it would be in the Company's best interest if we would discriminate against these two and offer other merchants, like Armenians, Bengalese, etc. the chance to buy goods before we strike a deal with these two merchants. However, not only have I established, regrettably, that these people are so afraid to get into trouble that they don't dare to accept the slightest goods until these two merchants have their contract, I have also noticed they spend their money elsewhere. [f.763v.] Because of that, trade was not only slowed down by the two gentlemen but even brought to a standstill altogether. To prevent this, we have always rendered a few favors to the representatives of both the Muslim merchants, as far as possible and without harm to the Company, to encourage the gentlemen and make them a bit

more eager {to buy}. This is something you must keep in mind and act upon according to circumstances. Apart from the already mentioned remedy against market tyranny and price-fixing by the merchants, namely transporting the goods to *Isfahan*, there are other means, namely re-putting into using the office in Basra. That would have quite an effect, provided the Turks, who control this place nowadays, [f.764r.] keep the place and the roads free of road agents. However, this has been discussed already at the office in *Isfahan* and it was decided to ask Batavia for a small, suitable ship. I have no doubts that, if this ship arrives and it is sent to Basra with someone knowledgeable, decent and with common sense, this might prove to have two advantages: a better market for the valuable merchandise of the Company and a profit of that office through contracted deals and sales. Usually, the price is set in *Mahmoudi*, unless the merchants have another currency in stock; in that case, the other currency is fixed on a certain value when the deal is made, and deducted from the price of the goods that have to be paid immediately. However, this hardly ever happens. We have always continued delivering the goods sold, [f.764v.] even though the merchants didn't bring any cash, and we have always left it up to the brokers whether or not to deliver goods to a certain merchant we had our doubts about. If they would sign an obligation instead of paying in cash, without a promissory note or otherwise, this wouldn't seem safe and secure in the dangerous times we're living in. However, I have a different opinion. If no cash would have come in and all the Company's goods would have been delivered with the brokers knowing about it, there would still be no reason to worry about non-payment. These are very solvent, suitable, reliable, and careful people who hardly or not trade overseas and who ask a deposit for even the slightest goods from dubious merchants, or rather: they supply these goods only under certain conditions. [f.765r.] As soon as some exchange bills were not paid for, the Company helped as much as possible to repay them. I have already mentioned that you do not need to worry about the brokers. However reliable these people could be, after the delivery and partial payment of the goods I have always - according to the often-renewed instructions of the High Government of Batavia - claimed payment of the total sum immediately, and I have always managed {to get full payment}. I have always kept the cash box in my custody, stored in two boxes with iron fittings and each with three different locks. One of the keys I keep, the second is with the accountant

{negotieboekhouder}, and the third is kept by the broker of the Company. Therefore, nobody could open these boxes without all three presents. The brokers [f.765v.] have to guarantee that the money brought by them is kept adequately. The funds from *Isfahan* are also kept here. These funds have been exchanged by the resident for the Company and kept upon arrival. [f.766r.] The funds allocated by the High Government to the different offices are to be withdrawn from these funds and the remaining are to be sent to Batavia. To prevent a lack of cash, especially of *Mahmoudis* as I have often witnessed, you must make sure there is always enough in hand so that you will have enough for the daily expenses, especially as long as the lodging hasn't been finished, which will take a lot of money as you know.

Under the affairs of {the office of} *Isfahan* and the execution of orders, I have already mentioned that this office must be sent a copy of everything that has to be transported from there, with the recommendation to handle it as soon as possible. It sometimes happens that wines (claret or ordinary wines), horses, and rosewater are ordered. The wines you can order from the Company's winemaker David Busken in *Shiraz*. [f.766v.] So far, he has delivered these. But if it concerns horses, especially a larger number of them, your best is to involve a servant of the Company who has some knowledge of horses, to prevent extra costs for transport that might come on top because of greediness {of the horse sellers}, and also to be sure of the quality {of the horses}. The rosewater, if ordered in normal bottles, can also be obtained with the winemaker. If ordered in smaller bottles, I have always asked the broker to take care of it and to store {the rosewater} adequately.

I do not see the use of the Company's house in *Lar*,⁴⁹ since there are only yearly expenses without any benefit. The expenses of this year will, inevitably, serve to prevent further decay; [f.767r.] during my staying in *Lar*, it was already somewhat run-down. I have tried to sell this property when I was in *Lar* recently but regrettably, I didn't manage to do so. Because of a lack of buyers, I haven't been able to convince the Company to offer the house for the cost price or somewhat lower, which to my mind would be better than to maintain it against high expenses. If you have the opportunity to sell the house one way or another,

arrange matters as favorably as possible for the Company, considering the permission given by the High Government in Batavia through its letter of the 30th of August 1696. [f.767v.] The new lodging is still worked on and not yet ready to move into, so you will have to stay in the old run-down lodging. Therefore, there will inevitably be some small repairs to be done. However, we advise you to economize as much as you can, as we advise you to do in all other situations as well.

By the end of June, a general muster-roll must be made of all the Company's servants in this Direction, and a list of the ships that lie in the roads at that moment. You must send these lists twofold to the fatherland, one copy through Batavia and the other through Ceylon. [f.768r.] After the account books {negotieboeken} have been closed, they will be presented in the council where they will be screened for unjust items, and also which debtors and creditors are mentioned. Then it must be declared in a resolution that, after screening the books, there are no items other than these orders, namely this order, and the many others we have received successively from Batavia. Because these books are very detailed, I pass over this without comment but I refer to the letters and the corresponding enclosures. Since you have been a member of this Direction for almost a year, I assume you have made yourself acquainted with its business matters. Therefore, I feel all the more secure about all these matters. [f.768v.] Incidentally, I must mention, however, that the instructions of the High Government require a yearly check-up of the merchandise before closing the account books, to establish, after deduction of what has gone missing during transport and storage, what the real stock exactly is. I advise you to act accordingly. Concerning the recommendations, we use to send to the fatherland, we haven't set specific dates but we have usually acted according to circumstances by sending them once or twice a year through Aleppo or by land. Unless a case must be dealt with without delay, [f.769r.] I leave this matter at your discretion.

So far, I have given a summary of the affairs of this Direction as they are now, and I have demonstrated how trade is maintained here. Before I conclude, I will tell you - as I have done about some courtiers in *Isfahan* - some more about the less

important governors of this coastal area and a few other matters. Let me start by telling you that friendships {with the less important governors} can be very favorable or unfavorable to the Company's trade, even to such an extent that, once the seed of vexation has come up, it is capable of arising a huge animosity, either by presenting a case at the Court in a distorted way {by these governors} or by forcing merchants to trade against the interest of the Company and thus frustrate our trade. [f.769v.] To prevent such a situation, I have always tried to maintain friendly relations, exercising great care, either by meeting their inherent pride or by granting them simple gifts that are permitted by the High Government, as long as there were no legal grounds not to do so. However, although one tries to take their pride into account and satisfies their wishes as friendly as possible, I have discovered that this does not lead to maintaining their friendship and respect. I have, however, followed their etiquette from the very beginning, besides learning their language; it is important to not be ignorant about their customs, however unimportant. [f.770r.] This has noticeably helped me on several occasions and has often brought rest in handling cases according to their customs and manners, without reconsideration on their part. Even though one thinks to know the language and the customs, it is necessary, however, to show respect, and that is something one must experience oneself and it cannot be described properly. You will probably experience this yourself, and also how important this is, and that "so many countries, so many customs" is an appropriate expression.

I have mostly maintained a good relationship with the governor currently reigning at Gamron, named *Eiwas*⁵⁰ *Khān*, [f.770v.] and there have never been incidents worth mentioning since he has always kept the interests of the Company very much in mind. His replacement, however, *Janeshin*⁵¹ *Mirza Reza*,⁵² has, during my absence in 1700, not arranged the work of the deceased broker Corridas in a desirable way. That is to say, together with the toll collector *Mirza Sadegh* and helped by someone called *Mirza Nasir*,⁵³ he has - after Royal orders - caused a lot of problems for Corridas and {*Mirza Reza*} extorted a large sum of money from him because they accused him of having poisoned a pagan woman. To retrieve this money, I have made great efforts in *Isfahan*, as you will see when skimming through the Journal of the Embassy. Apart from this peculiar case, no other

matters have taken place [f.771r.] that require a lot of attention, and if he {*Mirza Reza*} keeps behaving the way he did so far, you can only expect friendly relations with him. However, if he changes his mind and tries to frustrate the privileges of the Company, granted through {mandementen} or Royal *Firmans*, violently or unfairly, you must oppose this with all might and main, maintaining the Company's privileges and its rights and exemptions. Do not allow from the very beginning that even one item of the Company's privileges is violated unlawfully, to prevent a situation from taking root. The Persians are quick-tempered by nature (as you no doubt will experience) and they like to exaggerate. [f.771v.] If there is any conflict with these city governors (since *Shiraz* and *Lar* {...}⁵⁴ and *Gamron* have a separate administration, these city governors do not have the same position), it is best to handle the case here, without reporting it to the Court, where cases are never dealt with very quickly unless one is forced to file a complaint with the resident of *Isfahan*, but as I said before, this should be the final solution. I have described the attitude one has to adopt, of which I just gave you an example and a clear one. Therefore, I urge you once again to always support them with the Company's respect to meet the loyal and kind services they have rendered from time to time and to safeguard them from harm and inconvenience. [f.772r.] To maintain the prestige and safety of the Company in these areas, one must also supervise the Company's servants, to prevent them from drinking until they are drunk and make sure that their excessive behavior does not create complaints. {This bad behavior} could lead to a lack of respect for the Company and the whole fatherland, and you could very well prevent complaints by domestic governors; {however, if complaints about servants would occur,} you would be requested to interfere, as happened to me when I was in *Lar*. Such rudeness occurred during my absence when I was at the Court. Because of the consequences for the Company's prestige, it seems better to root out this behavior by sending these chaps away while allowing them to retain their job or by relieving them from their duties altogether.

While discussing the problems I have already mentioned that, if anyone would try to violate the Company's privileges, these must be maintained with might and main; [f.772v.] the Company must continue to exercise its right appropriately, both in *Gamron* and in *Isfahan*, without giving up any part of it. Furthermore, on

several occasions, the Persians have shown themselves to be more obliging thanks to a kind word and a compromising attitude, than when I used harsh words, as you will experience yourself.

If the embassy in *Isfahan* sends its bill late, it cannot be written here, unless the ready ships, wait here for a long time. In that case, you must take over from the embassy as soon as possible and settle the bill if possible, and then send it at the first opportunity to Batavia, selling all the horses and other travel cases, unless you want to hold some items for the office. [f.773r.]

The senior accountant {opperste betaalmeester} *Ali Gholi*⁵⁵ *Beik*⁵⁶ has run up debts in the amount of 211 *Tomans*, 69 *Mahmoudi* to the senior merchant {opperkoopman} Frans Castelij, because of overdue and retained expenses. We assume this sum will be paid if we go after it, provided we urgently recommend the senior merchant by the next outgoing letter to collect it, as we have already done. However, if the sum is not paid after all these urgent requests and efforts and if the letters from *Isfahan* would show some worries about payment, you might recommend the resident, when he receives the silk, to try to cut back this sum on the price of the silk and solve the problem this way. [f.773v.] If this sum, which has risen to a high amount of money because of the day's rate of interest, is not paid and is not deducted from the silk, a request must be sent to the *Shah*, the *I' timad al-daula*, or others who can get things moving, with all courtesy and persuasiveness. But one must feel that this will sufficiently end all further excuses and that it will spare losses of the Company.

Since there is no other matter, I want to draw your attention to, I wish you God's blessing and peace; [f.774r.] furthermore, may the trade do your reputation good.

The undersigned will always remain your friend and servant (undersigned)

Jacobus Hooghkamer (in margin) *Gamron*, the 4th of May 1702.

Underneath it says: verified and agreed: I.S. Leetvelt, Head Clerk.

Verified and agreed

Batavia Castle, the 30th of November 1702.

Commentary

The entrance of European companies into the Indian Ocean and the Persian Gulf zone caused great changes in these areas, the effects of which are still evident. However, for many reasons this subject - at least in the case of Iran - has hardly been researched sufficiently. The very limited information about this period in Persian historiography is proof of that. Fortunately, these companies, because of their structure, needed to keep a record of every event related to their activities. One such company was the Dutch East India Company {VOC}. About 25 million folios of the records of the VOC are kept in the Dutch National Archives {ARA} in The Hague, the Netherlands.

Background:

As Hooghkamer mentions the trade between Iran and the Netherlands established in 1623 at the invitation of *Shah Abbas I* and "For 136 years, from 1033/1623 to 1174/1759, the Vereenigde Oostindische Compagnie (V.O.C., Dutch East Indies company) was the most important single foreign trading firm in Persia." ⁵⁷

Dutch National Archives (Nationaal Archief):

Documents in the Dutch National Archives are in 3 main categories:

- 1- Dag Register
- 2- Memories van Overgave
- 3- Generale Missiven

The equal term for Memories van Overgave in English could be Memorandums of Transfer. This term is the title of the very long letters which were sent by offices and factories of VOC in Asia to the central headquarters of the Company in Batavia. These letters consisted of different parts. The Memorandums were used for writings of the Generale Missivens, which later were sent to Gentlemen XVII. Memorandum of Transfer was a detailed and comprehensive report about all of

the information that an agent of VOC was acquiring indirectly or directly during his term of service.

Indirectly by reading the Memorandums of the previous agents, letters, summary of letters, contracts, agreements...

Directly by his experiences of different situations and events like negotiations of trade agreements and contracts with local authorities, courtiers, and high-ranking officials; of living in the area, visiting different types of people, witnessing many ordinary and historic events, etc.

He was writing the Memorandums at the end of his term of service for his successor. The successor could obtain a good command of information with the reading of the Memorandums about the area. About the condition of the weather in different seasons; Condition of the roads, caravanserais, and geography of the area; about the previous trade agreements; about methods of negotiation and bargaining; the prices of the silk, wool, and other merchandise. The areas of the production and process of silk and wool; factories of the weaving of the fabrics. About different kinds of currencies and units of masses.

He could learn about the personal character of the king and courtiers and officials, names of influencers; the tradition and customs of the people; about strong and weak points of the nation, the national character of the people. Methods of war and peace; dominant religion or religions; and the existing animosity between different religions and sects.

In these Memorandums, the reader also could read in detail about the problems of VOC trade offices and factories, condition of VOC local establishments and buildings in the area; geographic and military positions of the VOC establishments and buildings; and also, the ones which did not belong to the VOC, but VOC officials were interested to learn about them. About Illness, sickness, madness, death, and the tombs of the VOC officials and agents in the area; About local reports; the letters of local authorities; correspondences with Kings, courtiers, and other officials, and also a summary of letters.

In the Memorandums of Transfer, also there is much information about trade and colonial methods of the competitors of the Dutch, like English, Portuguese and French.

From the other point of view, these Memorandums are very important because they are from the eyes of a third party. That kind of information was so ordinary and routine for native historians that they did not care to record them, therefore almost nothing remained of the mentioned kind of information.

Different kinds of silk according to the methods of purchasing of them:

1. *Ibtiai*;⁵⁸ *Ibtiai* is an Arabic word meaning something that is purchased.
2. *Salaamaaneh*;⁵⁹ as we could see in the text, *Hooghkamer* says that 10% tax should be paid to the *Shah* for this kind of silk.

Different kinds of silk according to the quality:

1. *Zarbafi*;⁶⁰ A very high-quality silk. A special kind of silk for weaving with threads of gold. *Zar*⁶¹ means gold and *bafi* means weaving or weaved. Gold brocade fabric.
2. *Khadkhodapasand* ⁶² A kind of medium-level silk. *Khadkhoda*⁶³ means the head of the village; *Pasand*⁶⁴ means to like, to accept. *Khadkhodapasand* means the silk that is liked by the head of the village, in other words, liked by average people (silk of good but not excellent quality). Mostly this kind of silk is imported to Europe By Dutch.
3. *Kharwari*⁶⁵ A kind of cheap silk. *Kharwar*⁶⁶ is a unit of mass equal to 300Kgs. Literally in Persian *Khar*⁶⁷ means donkey/ass. And *Baar*⁶⁸ means the load. *Kharbar*⁶⁹ means the weight of a load that a donkey could carry, usually about 300 kg. It seems to me that for easier pronunciation *Kharbar* has changed to *Kharwar* and *Kharbari* to *Kharwari*. *Kharwari* is an adjective for *Kharwar* as a noun. The name implies that the mentioned silk was cheap that they were selling it as a load of a donkey.

Shah Abbas the Great

Reigned 1588-1629. In a word, He is considered one of the greatest kings of Iran and the world. He monopolized silk production and sale in Iran. He had vast communication and relationships with European countries. During his reign,

Isfahan became an International city. He made Iran a very powerful, strong, and rich country.

Shah Sultan Hussein

Reigned from 1664 to 1722; In short, he was the king of Iran before the fall of *Isfahan* in 1722. He was one of the main reasons for the collapse of the *Safavid* Empire (1722 or 1736). He came to be a very weak King and is considered the symbol of incompetency and inefficiency in Iran. Statements of Hooghkamer about him and his Court are very true.

Agents of the Shah

Hooghkamer, repeatedly in the Memorandum informs us about some important Persian officials and courtiers. The officials that he mentions could affect the trade of VOC in Iran in different ways. Sometimes it seems that the careers of few of the mentioned officials were completely unrelated to trade, but it was not, if we examine deeper. For example, *Eshīk-Āqāsī-Bāshi of Harem*, or the internal section of the palace, had nothing to do with trade, and his duty exclusively was protecting the inner part of the palace and wives of the King, but practically he could easily block the access of the agents of the VOC or their letters or requests to the King, or at least make it very difficult. Therefore, the Dutch needed to know about his authorities, duties, character, and how to make friends with him, and what to give him as a gift if it was necessary.

Here we try to explain the positions, duties, and authorities... of the mentioned officials in the Memorandum.

In Iran, before Islam, there were 4 different classes in the society. One of these classes was the Masters of Sword⁷⁰ and the other one was the Masters of Pen.⁷¹ Practically at least these 2 mentioned classes continued their existence after Islam with an important difference: The Masters of the Sword were not Persian anymore, and most of them were the warriors of the tribes that occupied Iran. Occupiers didn't know how to run the country; therefore, they needed the Persians' Masters of Pen to do it for them. This continued during the history of Iran after Islam for centuries. *Safavid* were not occupiers, but they had the same problem. The supporters of the *Safavids* mainly consisted of Turkish *Qizilbash*⁷²

warriors who did not have any idea about the sophisticated bureaucratic and administration system of Iran. Therefore, the Safavids needed Persian Masters of Pen to run the country for them. It is interesting to know that sometimes a Master of Pen had this ability to become a Master of Sword⁷³ also. In *Tadhkirat Al-Mulūk* several times we see the term: Masters of Pen.⁷⁴

Persian Courtiers, and Officials: (The Masters of Pen and The Masters of Sword)

#	Title in Persian	Prononciation	Equal Title in English	Category
1	اعتماد الدوله	<i>I' timad al-daula</i>	Grand Vizier	The Masters of Pen
2	ایشیک آقاسی باشی	<i>Eshik-Āqāsī-Bāshi</i>	Court Minister	The Masters of Sword
3	مستوفی خاصه	Mustaufi-yi khāṣṣa	Finance Minister	The Masters of Pen
4	شاه بندر	<i>Shah Bandar</i>	Head of the Port	The Masters of Sword
5	خان	<i>Khān</i>	Chief/ Governor	The Masters of Sword
6	میرزا	<i>Mirza</i>	Penman/ Secretary/ Vazir/ Grand Vazir	The Masters of Pen
7	وکیل	<i>Vakil</i>	Attorney / Deputy/ Representative	The Masters of Pen
8	راهدار	<i>Rāhdār</i>	Toll man	The Masters of Sword & Pen
9	بیگ	<i>Beyk</i>	A High ranking official, lower than <i>Khān</i>	The Masters of Sword
10	جانشین	<i>Janeshin</i>	Successor	The Masters of Sword or Pen or both

➤ **I' timad al-daula**⁷⁵ (of The Masters of Pen)

The most important and influential of the officials and courtiers, was *I' timad al-daula* {Grand Vazir}. As Hooghkamer mentions *I' timad al-daula* means Government Confidant.⁷⁶ After the *Shah*, he was considered the first person of the country. According to *Tadhkirat Al-Mulūk*: " {8b} The ālī-jāh GRAND VAZIR OF THE SUPREME DIVAN (having the title of I'timād al-doula of Iran, is the most important of the Pillars of State and all the amirs of the court and provinces (*vilayāt*)⁷⁷ of the God-protected State" ⁷⁸

"در بیان تفصیل شغل وزارت⁷⁹ اعظم. عالیجاه وزیر اعظم دیوان اعلی، و اعتمادالدوله ایران، عمده ترین ارکان دولت، و قاطبه امرا درگاه معلی، و سرحدات ولایات ممالک محروسه " ⁸⁰

Authorities of I' timad al-daula :

- "(9a) Without his ta'līqua⁸¹ {signature} no operation is possible with any Divan⁸² revenues (*māliyyāt-i divān*)⁸³." ⁸⁴
"داد و ستد کلّ مالیات دیوانی... بدون تعلیقه و امر عالیجاه معظمّ الیه داد و ستد نمیشود." ⁸⁵
- "{Without his ta'līqua, no operation is possible... with the sums sent to the Treasury and other Buyūtāt⁸⁶ (*vujūhāt-i khazāna va gheyrā-yi* (sic) buyūtāt)⁸⁷ from the whole of the provinces of Iran from the capital, Isfahan." ⁸⁸

"وجوهات انفادی خزانه عامره و غیره بیوتات، از کلّ ممالک ایران، و دارالسلطنه اصفهان بدون تعلیقه، و امر عالیجاه معظمّ الیه، داد و ستد نمیشود." ⁸⁹

- "The raqams⁹⁰ ("letters patent ") for the appointments to charges and the verso... of all the raqams⁹¹ [in general] must of necessity bear the seal of Grand Vazir, and secondly the Royal seal called *mihr-āthāar*⁹²." ⁹³
"و ارقام تعیین مناصب، و ضمن کلّ مالیات ارقام، البتّه باید بمهر عالیجاه معظمّ الیه رسیده، ثانیاً به مهر مهر آثار اقدس اعلی مزین گردد." ⁹⁴

Duties of I' timad al-daula :

- "The {Grand} Vazir must display extreme care in developing (*taufīr*)⁹⁵ and increasing the Divan revenue". ⁹⁶
"و باید در توفیر و تکثیر مالیات دیوانی... نهایت اهتمام نموده." ⁹⁷

- "The {Grand} Vazir must display extreme care... in collecting (*ḡabṭ*) all the sums coming from the [State] Provinces (*mamālik*) and other sendings (*infādiyāt*,⁹⁸ sic)." ⁹⁹

"و باید در ... ضبط¹⁰⁰ کل وجوهات ممالک محروسه و انفادیات نهایت اهتمام نموده." ¹⁰¹

- "And as regards of Divan officials (*mulāzimān*)¹⁰², [even] though by word of mouth the order (*raqam bil-mushāfaha*)¹⁰³ of their appointment has been given, and [even] though the senior officer (*rīsh-safīd*,¹⁰⁴ « white beard ») of the respective category (*tabaqa*)¹⁰⁵ has presented his report on it, so long as the Grand Vazir's ta'līqua has not arrived, the raqam of appointment and employment (*khidmat va mulāzamat*)¹⁰⁶ is not issued." ¹⁰⁷

"و جمعی که ملازم دیوان میشوند، اگر رقم بالمشافهه صادر نشده باشد، و ریش سفیدان هر طبقه عرض نموده باشند، مادام که بتعلیق وزیر اعظم نرسد، رقم خدمت و ملازمت داده نمیشود." ¹⁰⁸

- "If a raqam is written on the strength of a memorandum (*risāla*)¹⁰⁹ of one of the muqarrabs..., ¹¹⁰ so long as its verso has not been sealed by the Grand Vazir, it can not be sealed by the Royal *mihr-āthāar* seal." ¹¹¹

"و اگر رقمی به رساله احدی از مقربان نوشته شود، مادام که ضمن رقم، به مهر وزیر اعظم نرسد، به مهر مهرآثار مزین نمیگردد." ¹¹²

- "As regards petty commissions (*khidamāt*), such as appointments (*ta'yin*)¹¹³ of scribes in the Royal Secretariat and the Private Household (*daftar-khāna-yi humāyūn va khāṣṣa*),¹¹⁴ (10a), or of workers (*'amala*)¹¹⁵ in the Royal Workshops (*buyūtāt-i ma'mūra*)¹¹⁶ which are not worth being submitted to the King, the raqam of employment and appointment is issued on the strength (*az qarār*)¹¹⁷ of a ta'līqua of the Grand Vazir, following (*bar ṭibq*)¹¹⁸ the approval (*tajvīz*)¹¹⁹ by the ālī-jāhs¹²⁰ Mustaufī al-mamālik¹²¹ and Nāzir-i buyūtāt,¹²² and the muqarrab al-khāqān Mustaufi-yi khāṣṣa, and the matter need not be reported to the King." ¹²³

"و خدمات جزئی و تعیین کتاب دفترخانه همیون، و خاصه و عمله بیوتات معموره، که قابل عرض بخدمت اقدس نباشد، از قرار تعلیقچه¹²⁴ عالیجاه وزیر دیوان اعلی، که بر طبق تجویز عالیجاهان مستوفی الممالک، و

ناظر بیوتات، و مقرّب الخاقان مستوفی خاصّه، صادر شده باشد، رقم ملازمت و خدمت داده میشود و موقوف بعرض اقدس نیست." ¹²⁵

- "If anyone neglects or transgresses either the Law representing Right and Reason, or the customs established by long practice (*mustamarre*), ¹²⁶ or the usage of the realm (*mamlekat*), ¹²⁷ or the rules righteousness, he must be prevented (*mamnū'*) ¹²⁸ from so doing." ¹²⁹

اگر احدی از قانون حقّ و حساب، و امور مستمره و معمول مملکت، و ضابطه حقانیت، تخلف و تجاوز نماید، ممنوع {نماید}. " ¹³⁰

- "If the amirs and Pillars of State (**9b**) commit unlawful acts, in spite of the Grand Vazir's orders and interdictions and in disregard of them, the Grand Vazir submits the matter to the throne and carries out whatever the King's sacred order may be." ¹³¹

"اگر امرا و ارکان دولت قاهره، در ارتکاب امر خلاف قاعده، بامر و نهی او، ممنوع و متقاعد نگردند، بخدمت بندگان قبله عالمیان عرض، و بدانچه امر اقدس شرف صدور یابد، از انقرار معمول دارد." ¹³²

➤ **Eshīk-Āqāsī-Bāshis** ¹³³ (of The Masters of Sword)

There were 2 different sections in Persian homes or Palaces: Internal ¹³⁴ and External. ¹³⁵ The internal section or Harem was devoted to the King and his wives and eunuchs. The external part was a sort of public place for receiving guests, public ceremonies, parties, etc. *Eshik* ¹³⁶ in Turkish means outside, and here it means the External part of the Court. *Aghasi* ¹³⁷ means head or boss, and *Bashi* ¹³⁸ also means head or boss. Therefore, these words together mean the boss of bosses of the External part of the Court, or simply the Court Minister. There were 2 *Eshīk-Āqāsī-Bāshis* with different duties. *Eshīk-Āqāsī-Bāshi Divan* and *Eshīk-Āqāsī-Bāshi Harem*.

✓ **The Authorities of Eshīk-Āqāsī-Bāshi Divan :**

"The ESHĪK-ĀQĀSĪ-BĀSHI (**13b**) of the Supreme Divan is the senior officer (*rīsh-safīd*) of all the aides-de-camp (*yasāvulān-i šuhbat*), ¹³⁹ *eshīk-āqāsis* of the Divan,

eunuchs (*āqā*),¹⁴⁰ door-keepers (*qāpūijyān*)¹⁴¹ of the Divan, *yasāvuls*¹⁴² and public announcers of the Divan (*jāarchī*)¹⁴³." ¹⁴⁴

"در بیان شغل ایشیک آقاسی باشی دیوان اعلی است. مشارالیه ریش سفید کلّ یساولان صحبت، و ایشیک آقاسیان دیوان، و آقایان و قاپوچیان دیوان، و یساولان و جارچیان دیوان {است}." ¹⁴⁵

✓ The Duties of Eshīk-Āqāsī-Bāshi Divan :

- " To his competence belong the affairs of the members of assemblies (*jamā 'at-i majlis-nishīn*), the maintenance of order (*nasaq*)¹⁴⁶ among them, and the ordering of the places of those who sit and stand in the assembly, from the highest to the lowest." ¹⁴⁷

"و امور و نسق مجلس، از جماعت مجلس نشین،¹⁴⁸ و ترتیب نشستن مجلس نشینان، و ایستادگان مجلس، از اعلی تا ادنی، متعلق بایشیک آقاسی باشی دیوان {است}." ¹⁴⁹

If anything contrary to the rule happens in the procedure of an assembly, the responsible person is Eshīk-Āqāsī-Bāshi."¹⁵⁰

"و اگر خلاف قاعده، در ترتیب قواعد مجلس بهم برسد، از ایشک آقاسی باشی بازخواست {میشود}." ¹⁵¹

➤ Eshīk-Āqāsī-Bāshi of Harem

"(44a)...The muqarrab al-ḥaḍrat Eshīk-Āqāsī-Bāshi OF THE HONORABLE HAREM: "office is entrusted to men of older age and service (*pirlar va qadimlar*)¹⁵², enjoying more respect at the Royal Court and endowed with qualities of prudence (*salāḥ*),¹⁵³ piety (*tadayyun*)¹⁵⁴, and truthfulness." ¹⁵⁵

"در بیان شغل مقرب الحضرّت ایشیک آقاسی باشی حرم محترم. خدمت مزبور را به جمعی که پیرتر و قدیمی تر، و در دربار پادشاهی محترم تر، و بصفت صلاح و تدین و راستی آراسته بوده اند، مرجوع مینموده اند." ¹⁵⁶

✓ Duties of the Eshīk-Āqāsī-Bāshi of Harem

- "This official used to remain day and night at the gate of the Harem. The gate-keepers (*qāpūchī*)¹⁵⁷ and eshīk āqāsīs of the Harem are his subordinates and follow his orders." ¹⁵⁸

"و شب و روز در حرم حاضر بوده، و قاپوچیان حرم و ایشیک آقاسیان حرم، تابین و تابع فرمان او میباشند." ¹⁵⁹

- "The keeping of order (*nasaq*) in the Harem and commands and prohibitions (*amr-va-man' -va nahy*)¹⁶⁰ to strangers and outsiders belong specially to the competence of the Eshīk-Āqāsī-Bāshi-yi harem." ¹⁶¹

"و نسق در حرم، و امر و نهی، و منع مردم اجنبی و بیگانه، مختص ایشیک آقاسی باشی حرم است" ¹⁶²

➤ **Khān** (of The Masters of Sword)

Khān is a Turkish- Mongolian word and means boss, chief. The rank of *Khān* was as similar as Governor. According to *Tadhkirat Al-Mulūk* "The ranks (*tafḍīl*)¹⁶³ of the Persian amirs are in principle (*muṭlaqan*)¹⁶⁴ of two categories:

A- To the first belong the amirs other than those residing at court (*doulat-khāna*)¹⁶⁵ : they are called « amīrs of the frontiers » (or « marches, » *sarḥadd*)¹⁶⁶.

This category is subdivided into four classes, viz. " ¹⁶⁷

- *Vālī*¹⁶⁸ (of The Masters of Sword)
- *Beglarbegī*¹⁶⁹ (of The Masters of Sword)
- *Khān* (of The Masters of Sword)
- *Sultān*¹⁷⁰ (of The Masters of Sword)

"From the point of view of rank (**7a**) and importance, the *vālīs* are higher than the *beglarbegīs*, the latter higher than *khāns*, and the latter higher than the *sultāns*. On every frontier which is the residence of *beglarbegī*, the governors in the neighborhood of the province (*mamlekat*) are subordinates and assistants (*qol-begī*) of the *beglarbegī* the said region; on the latter's report, they are appointed and dismissed. In the same way, the *sultāns* of every frontier obey the *khāns* of their frontier." ¹⁷¹

"در بیان تفضیل امرا، باید دانست که امرا ایران مطلقاً بر دو نوع میباشند. نوع اول امرا غیر دولتخانه، که ایشانرا امرا سرحد مینامند، و این نوع بر چهار قسم است: اول ولّات، دویم بیگلربیگیان، سیّم خوانین، چهارم سلاطین، اما ولّات در مرتبه منصب و اعتبار، زیاده از بیگلربیگیان میباشند، و رتبه بیگلربیگیان زیاده بر خوانین {است}، و در هر سرحدّی که بیگلربیگی نشین است، جمعی که در حوالی و اطراف مملکت او حاکم میشوند، تابع و قول بیگی بیگلربیگی همان سمت {میباشند}، و بعرض بیگلربیگی، معزول و منصوب میگردند، و باین نسبت سلاطین هر سرحدّی، تابع خوانین همان سرحد میباشند." ¹⁷²

➤ **Mustaufi-yi khāṣṣa** (of The Masters of Pen)

Mustaufi-yi khāṣṣa; ¹⁷³ *Mustaufi* ¹⁷⁴ means Finance Minister. *Khāṣṣa* ¹⁷⁵ refers to Royal Lands. Therefore, he was the Finance Minister of the Royal lands. In other words, the Minister of Finance of the properties of the *Shah*. According to Minorsky, the *Khāṣṣa* branch of the administration was part of the Royal Household. Its accountancy was kept at the *Divan-i khāṣṣa* whose head was the *Mustaufi-yi khāṣṣa*. ¹⁷⁶

➤ **Mirza** (of The Masters of Pen)

Mirza ¹⁷⁷ means Penman. This Penman could be a simple Secretary/ Accountant / Vazir or even Grand Vazir (e.g. *Mirza Taher*). If the title of *Mirza* comes before the name, like *Mirza Rabbie* and *Mirza Nasir*, it refers to a Penman. If it comes after the name, it refers to a prince (e.g. *Tahmasp Mirza*, one of the sons of *Shah Sultan Hossein*). The first group was the main part of the bureaucratic and administration system. The mentioned class was very influential and played a very important role in the life of the people, and also the history of Iran. This class included almost every important person in the bureaucratic and administration system. Also, many historians, writers, poets, etc. were members of this class during history. They were carriers of culture and civilization which received from their predecessors and submitted to their successors and keeping the torch of wisdom and knowledge on. Whatever we emphasize about the importance of this class in the history of Iran, is not enough.

➤ **Rāhdār** ¹⁷⁸ (The Masters of Pen and Sword)

Rāhdār means Toll man. They were supposed to keep the roads safe; chase and punish thieves and plunderers and collect toll and taxes.

Different Units of Mass:

1	من شاه	<i>Man-e Shah</i>
2	من تبریز	<i>Man-e Tabriz</i>
3	خروار	<i>Kahrwar</i>

There were 2 kinds of *Man*: *Man-e Shah* and *Man-e Tabriz*.

- *Man-e Shah*; A unit of mass equal to 6 kilograms. "1 *man-e shah*= 11.5 Pounds."¹⁷⁹
- *Man-e Tabriz*; A unit of mass equal to 3 Kgs.
- *Kahrwar*; As already told, a unit of mass equal to 300 Kgs.

Different Unit of Currencies:

1	تومان	<i>Toman</i>	As a real currency did not exist. It is a Mongolian word that means 10.000. 1 <i>Toman</i> was equal to 10.000 <i>Dinars</i> . The <i>Dinar</i> was the principal currency unit of Iran at that time. <i>Toman</i> was equal to 42,50 Guilders.
2	دینار	<i>Dinar</i>	10.000 considered as 1 <i>Toman</i> .
3	محمودی	<i>Mahmoudi</i>	Each <i>Toman</i> consisted of 100 <i>Mahmoudis</i> , and each <i>Mahmoudi</i> was equal to 100 <i>Dinars</i> .
4	عبّاسی	<i>Abbasi</i>	<i>Abbasi</i> was a silver coin minted by <i>Shah Abbas the Great</i> and named after him. It was equal to 200 <i>Dinars</i> . 50 <i>Abbasi</i> was equal to 1 <i>Toman</i> .
5	ریال	<i>Rial</i>	<i>Rial</i> is the unit of currency of Iran now. The Spanish Real (Royal) was a unit of currency in that period in many countries around the world.
6	گیلدر	Guilder	Dutch unit of currency in that period.
7	دو بتی	Ducat	European gold coin.

Endnotes

- ¹ The following abbreviations are used in the page numbers: f. = folium (page); v. = verso (the back of a page); r. = recto (the front of a page).
- ² The High Government was the supreme governing body of the VOC in Asia, residing in Batavia Castle. It had seven members: The Governor-General as president, who coordinated all political and commercial activities of the Company in Asia, and six so-called councilors.
- ³ Verdonk started as a Director in 1693. In 1695, he was succeeded by Bergaigne.
- ⁴ Bergaigne died in 1697. In 1698 Hooghkamer became Director.
- ⁵ Last king of Iran before the fall of Isfahan. Reigned 1694-1722. See the commentary.
- ⁶ Load.
- ⁷ Toman; unit of currency in Iran. See the commentary.
- ⁸ Grand Vazir.
- ⁹ Mirza means Penman ... See the commentary.
- ¹⁰ Persian/ Arabic name for men. طاهر
- ¹¹ A port in the Persian Gulf. It was called Bandar Abbasi after Shah Abbas the Great. Its current name is Bandar Abbas. گمبرون/ گمرون/ جرون/ بندر عباس/ بندر عباس
- ¹² Hooghkamer is referring to his report for the High Government dated the 8th of September 1702.
- ¹³ The old name of Jakarta, Capital of Indonesia.
- ¹⁴ In the 17th century, pirates of the Al Qasemi tribe were very active in the Persian Gulf and threatening safe trade. Therefore, asking help from the Dutch to defeat them was an option for Persians.
- ¹⁵ Capital of Iran in that time. اصفهان
- ¹⁶ Court Minister. See the commentary.
- ¹⁷ Ali Mardan is a Persian name for men. علی مردان
- ¹⁸ Khan is a Turkish/ Persian title for a high-ranking official like the chief of a tribe. Here means governor. See the commentary. خان
- ¹⁹ A kind of silk. See the commentary.
- ²⁰ A kind of silk. See the commentary.
- ²¹ A kind of excellent silk. See the commentary.
- ²² A kind of medium-quality silk. See the commentary.
- ²³ A kind of low-quality silk. See the commentary.
- ²⁴ Rasht is a city and also the center of Gilan province. رشت
- ²⁵ Gilan is a province in the north of Iran and the center of silk production. گیلان
- ²⁶ A province in the north of Iran. مازندران
- ²⁷ Finance Minister of Royal lands. See the commentary.
- ²⁸ Persian/Arabic name for men. ربیع
- ²⁹ A kind of coin. See the commentary.
- ³⁰ Royal Order/ Decree. فرمان
- ³¹ Shah Bandar is a Persian name for the Head of the Port (Shah means King, Head, Master; Bandar means Port). شاه بندر
- ³² Sadegh is a name for men in Arabic and Persian. صادق
- ³³ The Company fixed a cost price and a sales price for goods.

-
- ³⁴ Sharbat house was a department in the court for refreshments, like a coffee shop or a tea house. See the commentary. شربت خانه
- ³⁵ A kind of coin. See the commentary.
- ³⁶ Abbassies Cortsibassie; Despite many efforts, we could not conclude the meaning of these words together. Probably it was a kind of Abbasi coin which was minted under the supervision of Qurchi-Bashi (War Minister), for an unknown reason to us.
- ³⁷ Surat; A city in India.
- ³⁸ A big city in Iran. تبریز
- ³⁹ Vizier.
- ⁴⁰ Abbas the Great, mighty king of Iran from 1588-1629.
- ⁴¹ Heren XVII; Board of directors of Dutch East India Company (VOC).
- ⁴² Kerman is a province in the southeast of Iran. A city with the same name is the capital.
- ⁴³ وکیل
- ⁴⁴ *Hajji* is a Persian / Arabic title for a Muslim who has visited the city of *Mecca* in Saudi Arabia during the month of *Dhu al-Hijjah* ذی الحِجَّه and has completed the Islamic rituals of *Hajj*. This title also could be used for any old or rich man. حاجی
- ⁴⁵ Name for men in Arabic and Persian. نبی
- ⁴⁶ A famous and beautiful city in Iran. Known worldwide for its excellent wine. شیراز
- ⁴⁷ Saeid; A Persian/ Arabic name for men. سعید
- ⁴⁸ Name for men in Arabic and Persian. هاشم
- ⁴⁹ A city in the south of Iran. لار
- ⁵⁰ A Persian name for men. عیوض / ایواز
- ⁵¹ *Janeshin* in Persian means Successor/ Deputy. جانشین
- ⁵² *Reza* is a name for men in Arabic and Persian. رضا
- ⁵³ Nasir is a name for men in Arabic and Persian. ناصر / نصیر
- ⁵⁴ Not readable.
- ⁵⁵ The Persian name for men. علی قلی
- ⁵⁶ Beyk; the title of a high-ranking official, lower than Khān. Beyk is derived from the Turkish word, *buyuk*, which means big.
- ⁵⁷ Willem Floor, "DUTCH-PERSIAN RELATIONS," *Encyclopaedia Iranica*, VII/6, pp. 603-613, available online at <http://www.iranicaonline.org/articles/dutch-persian-relations> (accessed on 30 December 2012).
- ⁵⁸ ابتیاعی
- ⁵⁹ سلامانه; Prof. Willem Floor suggested *Salaamaaneh*, as a gift to a higher ranking official when someone visiting him. I need to thank him for his suggestion.
- ⁶⁰ زربافی
- ⁶¹ زر
- ⁶² کدخدا پسند
- ⁶³ کدخدا
- ⁶⁴ پسند
- ⁶⁵ خرواری
- ⁶⁶ خروار
- ⁶⁷ خر
- ⁶⁸ بار

⁶⁹ خربار

⁷⁰ خداوندگاران شمشیر/ طبقه جنگاوران

⁷¹ خداوندگاران قلم / ارباب قلم/ طبقه دبیران

⁷² قزلباش

⁷³ Like Janeshin Mirza Reza. He is the successor of the governor of Gamron as a Master of Sword, though his title, Mirza, shows that he belonged to the class of Masters of Pen. See p. 24 of the book. ذوالریاستین

⁷⁴ *Tadhkirat al-Mulūk*, A Manual of Safavid Administration: (circa 1137/1725) Persian Text in Facsimile (B. M. {British Meusuem} Or. 9496); Translated and Explained by V. Minorsky, (Cambridge: England, E. J. W. Gibb Memorial Trust, 1943, Reprinted 1980); hereafter we refer to this book as *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*.

Minorsky has translated the Masters of the Pen, to civil servants and civil officials, pp. 51 & 54. A Persian copy of *Tadhkirat al-Mulūk* is Included as an appendix at the end of the *Translation of Tadhkirat al-Mulūk* that we used here; hereafter we refer to it as *Original Tadhkirat al-Mulūk*. *Original Tadhkirat al-Mulūk*, ff.22a & 27a. See appendix 2, pp. 148-9. ارباب قلم

⁷⁵ اعتمادالدوله

⁷⁶ Page 16.

⁷⁷ ولایت

⁷⁸ *Translation of Tadhkirat Al-Mulūk*, p. 44.

⁷⁹ In the *Original Tadhkirat al-Mulūk* has written وزارت, which spelling of it is not correct and should be: وزارت

⁸⁰ *Tadhkirtat al-Muluk*, f.8b. See appendix 2, p. 144

⁸¹ تعلیقه

⁸² دیوان

⁸³ مالیات دیوان

⁸⁴ *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid*.

⁸⁵ *Original Tadhkirat al-Mulūk*, ff.8b & 9a; See appendix 2, *ibid*.

⁸⁶ بیوتات

⁸⁷ وجوهات خزانه و غیره بیوتات

⁸⁸ *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid*.

⁸⁹ *Original Tadhkirat al-Mulūk*, f.9a; See appendix 2, *ibid*.

⁹⁰ رقم

⁹¹ Plural of رقم is: ارقام/ رقمها

⁹² مهر آثار

⁹³ *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid*.

⁹⁴ *Original Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid*., See appendix 2, *ibid*.

⁹⁵ توفیر

⁹⁶ *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, pp. 44-45.

⁹⁷ *Original Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid*., See appendix 2, *ibid*.

⁹⁸ انفادیات

⁹⁹ *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, p. 45.

¹⁰⁰ In *Original Tadhkirat al-Mulūk* has written ضبط which spelling of it, is not correct. The correct one is ضبط

¹⁰¹ *Original Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid*.; See appendix 2, *ibid*.

-
- 102 ملازمان
- 103 رقم بالمشافهه
- 104 ریش سفید
- 105 طبقه
- 106 خدمت و ملازمت
- 107 *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, p. 45.
- 108 *Original Tadhkirat al-Mulūk*, f.9b; See appendix 2, p. 145.
- 109 رساله
- 110 Muqarrab مقرب means close, and here refers to the people close to the King; Inner Circle. There were two categories of Muqarrabs. Muqarrab al-Khāqān مقرب الخاقان and Muqarrab al-Ḥaḍrat مقرب الحضرت. Khāqān خاقان means King, and Ḥaḍrat حضرت also refers to the King here and there is no difference in the meanings. It is not clear to us why Safavids used these two categories instead of one. Probably just to simplify the classes of the officials and courtiers.
- 111 *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid*.
- 112 *Original Tadhkirat al-Mulūk*, f.9b; See appendix 2, *ibid*.
- 113 تعیین
- 114 دفترخانه همایون و خاصه
- 115 عمله
- 116 بیوتات معموره
- 117 از قرار
- 118 بر طبق
- 119 تجویز
- 120 عالی جاه
- 121 مستوفی الممالک
- 122 ناظر بیوتات Superintendent of the Royal Workshops.
- 123 *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid*.
- 124 تعقیلچه
- 125 *Original Tadhkirat al-Mulūk*, ff.9b & 10a; See appendix 2, *ibid*.
- 126 مستمری
- 127 مملکت
- 128 ممنوع
- 129 *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid*.
- 130 *Original Tadhkirat al-Mulūk*, f.9a. See appendix 2, p. 144.
- 131 *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid*.
- 132 *Original Tadhkirat al-Mulūk*, ff.9a & 9b. See appendix 2, pp.144-5
- 133 ایشیک آقاسی باشی
- 134 درونی
- 135 بیرونی
- 136 ایشیک
- 137 آقاسی
- 138 باشی
- 139 یساولان صحبت
- 140 آقا
- 141 قاپوچیان

-
- 142 يساول
- 143 جارچی
- 144 *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, p. 47.
- 145 *Original Tadhkirat al-Mulūk*, ff.13a & 13b. See appendix 2, p. 145.
- 146 نسق
- 147 *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid.*
- 148 جماعت مجلس نشین
- 149 *Original Tadhkirat al-Mulūk*, f.13b.
- 150 *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid.*
- 151 *Original Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid.*
- 152 These 2 words are Turkish. In the *Original Tadhkirat al-Mulūk* these two words can not be seen. We don't know why Minorsky added them to its translation, maybe from another source or mistake.
- 153 صلاح Arabic word.
- 154 تدین Arabic word.
- 155 *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid.*
- 156 *Original Tadhkirat al-Mulūk*, f.44a. See appendix 2, p.150.
- 157 فاپوچی
- 158 *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid.*
- 159 *Original Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid.*
- 160 امر و منع و نهی
- 161 *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, pp. 63-4.
- 162 *Original Tadhkirat al-Mulūk*, *ibid.*
- 163 تفضیل
- 164 مطلقا
- 165 دولت خانه
- 166 سرحد
- 167 *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, p. 43.
- 168 والی
- 169 بیگریگی
- 170 سلطان
- 171 *Translation of Tadhkirat al-Mulūk*, pp. 43-4.
- 172 *Original Tadhkirat al-Mulūk*, ff. 6b & 7a. appendix 2, p. 143.
- 173 مستوفی خاصه
- 174 مستوفی
- 175 خاصه
- 176 Minorsky, p. 25.
- 177 میرزا
- 178 راهدار
- 179 Pp. 7-8 of this book.

Transcription of the Original 17th Century Dutch Version of the Manuscript

Inventory No: 1652

Archive: VOC

Toegang No: 1.04.02

Microfilm No: 2430-2

741 774

Memorie door den voornoemde ambassadeur en directeur naergelaten op zijn vertreck aen zijn vervanger den directeur Magnus Wighelman dato Gamron 4 Maj 1702

[f.741r.] Memorie tot informatie van d'E. E. Hr Magnus Wichelman door haar Ho Edlen agtb. tot Batavia g'eligeert tot directeur over de Persische directie om zijn E.E. in 't dirigeren van 's Compagnies swaarwigtigen handel als andere narigtinge.

Gemerkt haar Ho. Edlen d{ito} Ho Indische regeringh mijn gedaan instandig versoeck om eenmaal uyt dese directie verlost en ontslagen te sijn, goet gunstigh en agtervolgens haar Ho. Edle agtbare gewoone genereusheyt, bescheydenheyt hebben gelieven te accordeeren, naardat ik alvorens nog een reyse ten hove als haar Ho. Edle agtbare expressen ambassade, tot assoepiatie en ter neerleggingh van sekere smeulende onlusten, soude hebben gedaan, E. U.E. persoon bij haar seer g'eerde en veel g'agte letteren van den 27en July 1700 als mijn vervanger en directeur hebben gelieven te nomineeren, mitsgaders mij bij die van den 2 Augo deszelven jaars, en [f.741v.] op den 30en September daaraenvolgende per d'scheepen Nederlandt en Oost Souburgh alhier aangebraght, te gelasten, en beveelen, dat ik alvorens mijn vertrek U.E. sodanige schriftelijke memorie zoude inhandigen, als tot het bestier en verdere affaires alhier vereyste, soo hebbe schultpligtigh en in voldoeninge van die 't obedieeren de ordre ook niet willen, nogh connen manqueeren, een sodanigen, immers na dees tijd, op te stellen als ik bequamelijk tot U.E. naaricht en mijne decharge gelooffde te requireeren.'t Sal niet nodigh wesen, dat ick om tot het bereyk en samencnoopinge der saeken te comen, mitsgaders hoedanigh d'eerste handeling en negotie in dese landen begonnen, vervolgt en gecontineert is, ook wat stribbelingen, moeyelikheden en verdre vexatiën al geleden sijn, benevens wat hulpmiddelen daar tegen uytgevonden en in 't werk gestelt benne, hier een verhaal

off inlassinge der gepasseerde en reets genoteerde saeken doe, alsoo deselve bij de successive overgeleverde memoriën den

[f.742r.] heeren directeurs dagregisters als briefboecken ten ampelste en in hare extentie connen naargesien werden, waerom en vermeydinge van redyten, mij daer verder aan gedrage.

d'Memorie tot informatie van d'Hr. directeur Alexander Bergaigne door wijlen d'Hr. Adriaan Verdonk opgesteld en tot 15 Meij 1696 samengetrocken sal U.E. een volkome beright en kennisse geven tot hoeverre met d'belangen van d'generale Comp. in dese rijken doemael heeft gestaan, ook wat zijdecontract en uit vervolg van'tgene d'Edle Hr. Joan van Leene hadde begonnen, bij mij met dese thans nog regerende Coninck *Sulthan Hossen* was gemaakt te weten d'carga van 36 *Mansja* en do *Mansja* van 11 1/3 pond. Hollands goede zijde agtervolgens een versegelt monster tegen 44 *Thomans* de carga, werkers eerste leverantie in den jare 1695 geschiede maar het jaar daaraenvolgende off

[f.742v.] 1696 wanneer dat d'tijd om d'zijde leverantie te besoliciteeren op hande schoot, liet ik niet nae daarover bij den *Attamadouleth Mierza Tahier* aan te houden, maar ook meteenen om een kleender leverantie als van 300 carges te versoeken, tot welkers berijk en dat die minister van staat ons daar behulpigh in en een gunstige voorspraak bij d'majesteyt mogte zijn, hem een vereeringtje van 150 pees goude ducaten dede welke giften gevoegt bij de langsame expeditie en opcominge der zijde uyt de zijdequartieren, ons voor dat jaar van een grooter leverantie dan 30 41/48 charge bevrijden, hoewel dat ik sustineere de gesegde kleene zijde leverantie soo seer niet door dat present en onse voorhoudingh is gecauseert, alswel, dat doenmaal de schaarsheyt van dat gespin geen grooter leverantie toeliet, en d'oorsaek waarop d'Persiaanen d'naast off daaraanvolgende jaaren hebben g'urgeert al gesegt, want om te seggen dat

[f.743r.] d'Persiaanen buiten beoging van haar eygen voordeel en aan cant settingh van hem eyge intrest iets ten gevalle van een versoekende perthije zoude doen, is een saeke die d'ondervindinge genougsaam debateert, en d'uytkomst van diverse alswel onder andere van d'Edle Joan van Leenen zalr. heeft geleert, dat d'versoeken hoe regtmatigh en bondigh opgesteld, in saeken van intrest ontrent d'Persiaanen weynig off niet vermogen, wel is waar, dat bij sommige voorvallen de Persiaanen vrij genereus en edelmoedig vallen en eeniger maeten op een toonschijninge manier hun belangh quiteeren, want anno 1693, wanneer den rijxvertrouder vrij sterk op een zijdeleverantie aandrongh om die tegen de gecontracteerde prijs van 46 *Thomans* d'carga te leveren onder bedrijgingh soo wij zulx weygerden

[f.743v.] den handel te verbieden off wel d'thollen te doen betaalen, wisten w'ons met een voordragingh van sonder expres consent en last van haar ho. Edle agtb. tot Batavia soo groote quantiteyt zijde tegen die prijs niet conden ontfangen, en dat wij

dierwegen gesz. hadden, mitsgaders 't antwoord daarop in 't corte tegemoet sagen, die zaake heel wel sonder volging van den *Attamadouleth* dreygement t'ontrecken, ook bij het voorige aangegaane contractt, als wanneer dat U.Eedt. drie jaren geen zijde g'levert was, en de Persianen volgens haar heblust wel eenige pretentie conden maken, heeft de coninck ons de thollen sedert gesegde drie jaaren noghtans quijtgescholden maar om dese genereusheeden soo geheel tot den landaard te brengen sonder Comps. aansien en ontsagh daarmede in te veeren en als d'eerste oorsaek

[f.744r.] te stellen, heeft niet veel plaats, wel avomerende en 'tgene voor een van de beste maximes schatte, dat men bij te doene versoeck een off meer, naar exigentie van saeken, de groote en die wel het meest tot het doorgaan des versoecks can contribueeren, aan snoer tracht te krijgen, 'tzij met een klijn gereet off wat grooter te belovene present, want alsoo thans d'regerende Conink en dat van alle jonge vorsten te verwagten is, geen off weynig kennisse van saeken neemt, en die alles op zijn rijxgrooten laat aancomen, ook alle d'grooten door haare praal en praghtsugt seer gebreckig zijn, soo moeten dese off d'uytvoerders van een saak eerst bevredigt wyl op haare voordraght, en dat zij de majesteyt 't versogte doen verstaan, d'uytslag 'tzij ten voor off nadeele geschiet. Dit dan als een

[f.744v.] tusschenvoeging op het jaar 1696 gesegt, en daarmede eenigermaate van mijn voornemen afgeleyt, soo sullen nu verder seggen, dat anno 1697 wanneer wij bij voorgesegde *Attamadouleth* sterk bij geschrift tot een zijde negotie in de maand maart aanhielden, en daarover met alle mogelijke deligentie arbeyde, ons dat jaar swaarlijk dat er geen zijde was, gelijk men ons te verstaan gaff, offwel dat zij dat gespin aan particulier met meerder voordeel wisten om te setten, ontrock, en met een seggingh, dat er door de groote sterffte van menschen soo veele zijde niet viel, laten bevredigen, maar 't is seeker genoeg dat d'hoffgrooten wier bloetvrinden off na maatschappen al veel om d'groote voordeelen die de zijdeprovinciën opwerpen en aldaar als gebieders sitten ons die draat ontrocken hebben, immers soo niet geheel voor een gedeelte, want in deselfde

[f.745r.] tijd dat se ons daarmede omleyden, wierde al goede parthijen soo over Aleppo als Moscoviën door particuliere vervoert dus met solliciteeren d'tijd der sijdeleverantie voorbij geraakt, quam d'scheepsvloot van ses zeylen onder commande van den commandeur Herman Voet ter *Gamronse* reede, om d'majesteyt volgens versoeck en sekere beloffte van voorlede jare in het vermeesteren van Masquetta mitsgaders 't overvoeren zijnder militie behulpigh te wesen van welkers arrive aanstonts en ten spoedigste aan d'residenten in *Spahan* kennisse wier gedaan, om zulx aan den rijcxvertrouder te bedeele benevens 't indagtigen, agtervolgens sijn beloffte, dat bij veroveringh van Masquetta haar Ho. Edle agtb. op Batavia in recompens van d'swaare en costelijke scheeps-equipagie door voordraght van zijn

hoog,

[f.745v.] hoogheyt toegevoeght souw werden als eerstelijk den vrijen handel overal in de majesteyts landen, waaronder Masquetta bij verovering ook gerekent. Ten tweeden den vrijen uytvoer van contanten, ten derde d'ontslaging van 't zijde contractt, en soo d'E. Comp. genegen mogte zijn sijde te coopen, dat alsdan d'ordinaire quantiteyt tegen 44 *Thomans* d'carga haar geleverd wier, en ten vierde d'beloofde recognitiepenningen van duysend *Thomans* jaarlijx, naar alle dese toestellen en 't bekostigen van soo swaare armade voor onse gebiedens veranderde de persiaanen niet alleen van voorwerp en gedagten maar trocken d'belofte tot soo een geringe belooninge, te weten, van dat d'E. Comp. niet anders soude genieten bij veroveringh van te dier plaatsen soude mogen werden gevonden dat haar ho. Edle agtb. bij haar g'-

[f.746r.] eerde letteren van den 18e July 1698 quamen t'ordonneeren in geval 't andermaal te gebeuren d'E. Comp. door de Persiaanen versoght wierde om d'hulpe van hare scheepen niet minder als 'tgeene den rijxbestierder eerst belooft hadde in geschrift te bedingen sulx dese togt, sonder dat en d'E. Comp. ooyt belooninge voor gehad heeft, en 't jaar ten eynde liep. Op dese en deselfde wijs ben ik andermaal in *Spahan* door den *Essigassie Basie* off goude stockedrager *Alie Merdoen Chan* en daar naar door den *Attamadouleth* om Comps. hulp tot het beoorloogen der *Masquetters* aangeweest en daarover bij geschrift versoght, hoeveel en wat daarvoor pretendeerde en gelijk juyst dese saak in 't behandelen der affaires voorviel, conde mij op een gevoegelijke wijze niet wel van antwoorden ontrecken off 'tselve geheel declineeren om geen onlust off liever ongenoegte tegens ons te verwecken maar mij dan naar d'voorgeciteerde andere regulerende gaff eerst den bekende *Alie Merdoen Chan* op den 6e September 1701 in forma van een brief d'eysen en conditie waarop Comps. bodems zouden comen en aan welken eysch mij in 't vervolgh gedroeg, over, geleyk U.E. bij 't dagregister der

[f.746v.] ambassade onder voormelte datum zult connen sien, ook hoedaanig voorsegde concept bij vervolg der saeken en 't masulmacken van den genoemde *Alie Merdoen Chan* voor dit jaar vernietigt en te niet gelopen is, alschoon den *Attamadouleth* op den 11en Januario 1702 gaarne gesien had, dat men item hem d'sendinge van scheepen in September off October aanstaande had belooft, dog gelijk dit een saeke was die bij aanneminghe niet ligt om doen viel, eensdeels dat de tijd al vooren dese contractatie met d'vereyste omstandigheeden haar ho. Edle. agtb. was voorgedragen, tot het senden van scheepen voor 't meerder gedeelte verlopen zoude geweest zijn, als anderendeels, dat soo haar ho. Edle agtba. dit ons gedoente al goetgunstig quamen t'approberen en d'Coning genegen waren te helpen, soo juyst geen scheepen tot soo swaare expeditie als deese aan handen soudon hebben, deed mij den *Attamadouleth* de saake geheel ondoenelijk

voordraagen, dog egter met dese distinctie soo de majesteyt bij d'conquest van
 rsolutie van Masquetta bleeff persisteeren, en dat hij dese jare met het
 [f.747r.] behulp der Portugeese armada niet ten eynde voornemens quam, d'E.
 Comp. zijn majesteyt op d'conditie van sestienhondert *Thomans*
 recognitiepenningen jaarlijcx en d'halve Masqetse thol van alle uyt en in te brengene
 goederen, sonder dat er haar vrije negotie aldaar onder gerekent wier soude helpen,
 geleyk d'brieff hiervooren onder dagteekening van den 6en October 1701 aangeroot
 dicteert, mitsgaders soo d'Coninck Comps. hulpe op dese voet accepteerde, dat dan
 d'majesteit bij arrive van 's Comps scheepen gehouden soude zijn 'tzij dat hij den
 oorlog voortsetten off niet, egter d'sesthien hondert *Thomans* recognitiepenningen
 jaarlijx te betaalen, en hoewel ik over dese saeke geen uytslag als genoteert hebbe
 gehad, soo geloove noghtans dat soo d'Coning Comp. bijstant versogt men d'conditie
 off liever eysch, van soo se den oorlogh naar arrive van Comps. scheepen ter
Gamronse reede voortsetten off niet, egter in de jaarlijx gehoudenisse van
 genoemden cognitiepenningen te zijn, soude modereren en d'swaare equipagie 'tzij
 met die te betalen, off wel, iets andere rescontreeren
 [f.747v.] soo 't dan geviel U.E. toecomende jare tijdinge der *Spaanse* residenten
 ontfingh d'majesteit 't consept op Masquetta wilde voortsetten, soo gelieve U.E. jaar
 ten eersten ordre te geven dat se d'conditie schriftelijck vorderen, en 't besluyt
 daarvan ten eersten overmaken want bij soo verre d'tijdinge dierwegen soo laat
 opdaagde dat U.E. oordeelde d'ingereetheyt brengingh der scheepen op Batavia
 ondoenelijk was soo moet hetselve geheel van de hand geweest worden en op het
 geschrift dan den 12 Januario 1702 den *Attamadouleth* inhandigde off liever deed
 overgeven g'urgeert, ook d'*Spahanse* residenten in cas als geseght, dat se daarvan
 aanhalinge deden, als een pointc daarvan aanhaeling in der tijd niet dan onlusten
 conden uyt ontstaan, behoorleyck gerecommandeert 't jaar 1698, wanneer nu de tijd
 van het bezoliciteren der zijde weder op hande schoot manqueerden w'al weder
 [f.748r.] niet om gedaghte kostelijk gespin te solliciteeren en bij den *Attamadouleth*
 aan te houden maar dese moeyte immers van all soo weynigh vrucht als die des
 voorige jaars moeste ons, hoewel vrij qualijk van den dienst onsen betaalsheeren,
 mits d'hooge prijs van dat gespin in 't vaderland met een seggingh van dien eerste
 minister van staad datter dat jaar door de schaarsheyte en continueerende duurte
 geen inkoop voor den coningh stond te geschieden ook d'gouverneurs voor
 d'majesteits incomsten geene 't ontfangen leetweeselijck laten vergenoegen met 't
 aenhaalen en gewagmaeken van d'majesteits incomsten, en hoe dat de gouverneurs
 der zijdequartieren geene stonden te leveren, comt mij een saeke te vooren die op
 het voorgesegde van dat gespin en met eenen
 [f.748v.] hoe dat veele der gesegde gouverneurs in bloede off verwantschap
 d'hoffgrooten bestaan eeniger maate slaat en die vermeyne d'eenigste oorsaak

geweest te zijn van datter geen zijde aan d'E. Comp. geleverd is. 't is dan dat men de zijde in *Spahan* off onder d'naam van *ibtiai* off *selemi* kent, en d'drie soorten *Serbaffi*, *ketgodapessent*, en *Garwari* in sigh besluit maar alsoo d'inwoonders van *Restgilan* en *Masandraan*, off wel daar zijde gevonden werd 't zijde gevonden werd 't zij dat se goetkoop offwel duur is gehouden bennen de koningh tot sekere gestelde prijs bij vordering zijde te moeten geven, soo heeft men deese soorte ene eygenaam van *Ibtiai* toegevoegt, om se alsoo van d'*selemi* die de coning voor zijn thiende opgebracht werd, t'onderscheyden, dese laatste soort op voorgeven van sterffte d'coninck ontrocken deed d'eerste vervallen en 't contract in den jaare 1694 aangegaen als magteloos werden

[f.749r.] want also d'coningh door gebreck van goede opmerking geen saeken des rijcks wustig en kenbaar is, conde de vermaatschapte gouverneurs door voordragt van hem vrunden, dese list en vont genougsaam deurdringen en d'coninck 't meerdere rendement die de zijde met aan ons te leveren, in vergelijking van d'incontante tiende, tot hun merkelijke avantagie ontrecken. Anno 1699 wierden al weder kragtdadigh om sijde, soo bij den *Attamadouleth*, als *Mustoffie Chasse*, aangehouden en met alle uytterste debvoiren gevigeleert, maar dese, als de andere bevorens op de sterffte in de zijde quartieren urgeerende, oordeelen (hoewel hij sig overboodigh in onse faveure en begunstiging onser versoecken toonde) ten aansien van de schaarsheyd van dag gespin, dat het zijde contract niet langer zoude connen werden onderhouden, vermits d'Coninck de leverantie daarvan niet sonder schaade zoude connen laten doen, weshalve ons aanriet een nieuw contract aan te gaan, belovende dat hij d'saeken sodanig soude sien te derigeeren dat

[f.749v.] d'E. Comp.den vrijen handel op d'betaaling van een jaarlijxe recognitie van 12 â 1400 *Thomans* vergunt wierdt, tegen welke propositie d'residenten in *Spahan* indiende, dat het hof tegen recht en reeden en merkelijke schaa onser gebieders ons die draat zedert twee jaren rugwaarts onthielt, en dat wij sonder expres consent tot het aangaan van een nieuw contract bevoeght waren, dog als dese allegatiën van weynigh voordeel zijnde en d'Persiaanen intusschen op andre schadelijke middelen denkende, lieten wij de zijde sollicitatie varen en op zijn beloop, want onse in Feb verstendicht dat er 32 â 33 carga voor conincx reequening in de stad van *Spahan* waer gekomen, en daarover soo bij den *Attamadouleth* als den superintendent van conincx domeyne d'Hr. *Miersa Rebbie* versoeck gedaan, liet den eersten seggen dat er geen zijde was en den tweede, dat se van d'deught der zijde die de coningh aan d'E. Comp. most leveren veel verscheelde, in 't cort, 't was om soo 't seggen voor een doomans deur geklopt, wijl d'intrest haar weerhiel, alsoo dat gespin cort daar-
[f.750r.] aan in affslagh van de recognitiepenningen die sij jaarlijx aan d'Engelse moeten opbrengen, tot mams 190 – off 80:15.- wier gegeven en soo op d'carga ten naasten bij 55 ½ percento meer, alse d'E. Comp. bij ontfangst soude hebben gekost,

dus liep dat jaar sonder iets van 't hoff te connen optineeren weer ten eynde, dog 't jaar daaraan off 1700, wanneer wij d'zijdeleverantie op de ernstige recommandatie onser betaalsheeren aen den werff d'*Spahanse* residenten bevoolen, waaren wij gehouden die geheel aff te schrijven, alsoo d'ongenegentheyd der Persische hoffgrooten niet toeliet, het contract sodanigh als het leyde, langer te laten standgrijpen, te meer alsoo ons in het voorige jaar reets een copia regam des conincx, waarbij den *Sjabandaar* gelast wierd een ander contract, met bevoorwaarding van een recognitie voor d'jaaren die d'E. Comp. vrij en lieber zonder zijde negotie, in dese landen genegotieerd had, met ons aan te gaan door de *Spahanse* residenten was

[f.750v.] toegesonden, welkers originele nevens nog een ander ons egter niet voor primo Juny, even een dag naar 't vertreck van Comps. kloeke bodems Keulen, en den Eenhoorn door twee affgesondene van den *Sjabandar Mierza Sadek* leetweeselijck om reden den occagie missinge van d'advysen behoorlijck te connen afsenden, wierden verthoont en daarnevens versogt die te willen beantwoorden met welkers beantwoordinge (hoewel wij die poogden uyt te stellen, en met d'enormiteyt des saeks, mitsgaders 't onregt dat ons daardoor geschiede, ook dat het geensints ten respecte zijns conincx staekte van s'een onlangs nieuw gemaakt contract te vernietigen haar voornemen aff te lijden, het soo hoog en verre liep, dat den genoemde *Sjabandaar* rondelijck verclaarde, ingevalle nu tot geen contractt quamen, het daarnae, nog soo light, nogh onckostelijk gevonden souw werden, ook dat er voortaan geen ongevisiteerde *Caffilaas* meer uyt *Spahan* stonden te comen, benevens

[f.751r.] d'negotie tot nader ordre soude sesseren, dese geheel vremde proceduure van doen, gevoegt bij 't verwierp onsen tegenreeden naar overmaat van geweld, smakende, en dier bij opinsateriteyt in dadelijckheyt uyt te verwagten stont, deed ons gesamentlijk serieus overleggen, hoe wij nu best dese saeke sonder veel opschuddinge soude assoepieeren, immers tot dat ons daar nader ordre van Batavia op toequam, waarnaar w'ons in 't vervolg conden reguleeren, soo beslooten (en gelijck U.E. bij de getrockene resolutie van den 14 July des gelievende nader sult connen sien) hem voor de jaren dat d'E. Comp. in dese landen bleeff negotieeren een somma van twaalff hondert *Thomans* off 51,000 aan diverse goederen uytkoops en vrij hoogh te zullen leeveren, mits dat jaar 200 cargas zijde tot d'voorgien prijs van 44 *Thomans* uytkeerde, ten tweede, dat er voor d'jaren die d'E. Comp. in dese landen sonder sijde t'ontfangen genegotieerd had, twee scheepen van 5 â 56,000 guldens off in gelde d'somme van drie duysent *Thomans* aan den conink souden werden, en ten derde

[f.751v.] dat den *Attamadouleth* voor 't procureren van dit regam, en 't bevestigen van alle andere daar d'E. Comp. eenige vrijlieden waren bij toegestaen, drie hondert

Thomans off 12750 soude genieten te laten aen presenteren, mits dat soo haar Edle. agtb. d'Hooge Indische regering hier geen genoeg in quamen te nemen, alles voor nul en geender waarde t'agten was, dit dan sodanig beslooten, wien 't accoort daarop tot merckelijcke gerustigheyt, en versekeringe van Comps *Caffilaars* en negotie ten lasten getroffen, en wij manqueerde daarop ook niet de *Spahanse* residenten ten eersten te ordonneren alle d'ingereetheyt sijnde contacten bij eerste voorkomende gelegentheyt aff te senden mitsgaders daarbij soo lange te continueeren dat d'cas aldaar geledicht mogt zijn om bij verdere moeyelijkheden, immers het swaare capitaal wel van negen tonne gouts dat doenmaal in *Spahan* was tusschen te segureeren en niet twijffelagtig over te laten leggen. Hiermede blijven de saeken voor 't meerder gedeelte gerust en den opcomende heeten tijd [f.752r.] alle verdere handelinghe affsnijdende, quam intusschen het schip Oestgeest op den 19e September met haar Ho. Edle. agtb. seer g'eerde letteren hiervooren geciteerd direct van Batavia alhier aan te landen, waarbij dan verder ordre ontvingen om een nieuw accort, bij soo verre het oude niet conde staande houden, met d'Persianen aan te gaan en het sodanigi te dirigeeren als haar Ho. Edle agtb. bij aparte instructie (en waarvan U.E. d'tenue volcomen door een afschrijft bekend is) quamen te ordonneeren, welke ontfangene ordre ons ook in 't vervolg diende, om den *Sjabandar Mierza Sadack* anno 1701 in Feb. wanneer d'ratificatie van 't voorgelegde contractt versogt, behoorlijk t'antwoorden dat in die saak een ander gedaante hadde en aan 't hoff zoude getermineert en affgedaan werden, maar met dit antwoord gants niet tevreden off gestigt, versogt nog diverse malen dat het contractt mogt geconfirmeert en naargekomen werden, dog ons antwoord alsvooren zijnde, en siende dat er tot het bereyk van zijn oogmerk geen apparentie was, verminderde hij zijn sollicitatiën tot op het present dat den [f.752v.] *Attamadouleth* belooft was met zulcke aanhoudentheyt en eenige soort van bedrijgingh dat wij ten laasten onder datuo ultimo Maart beslooten hem zijnen eysch te laten geworden mits dat de geoderen daar deselve schenkagie in zoude bestaan in Compagnies wooninge affgepackt op Comps. costen opgevoert en in *Spahan* soo lange zoude berusten, dat wij 't effect van de conditie waarop deselve afgepackt waren, genoten, dogh naar d'goederen in *Spahan* waaren gecomen en den *Attamadouleth* buiten 't bewint onser saeken gestelt, immers om met mij te handelen, alsoo in 't vervolg zijn gunst niet alleen benodigde maar die tot het belang van d'E. Comp. noodwendig en ten hoogsten vereyste en waartoe al een geode somma uytgeschooten is wierden deselve op diverse tijden en personen verschoncken soo als U.E. en wel speciaal bij de getrockene resolutie van den 30en Aug. 1701 nader sult connen sien. Hiermede het zijdecontract in zijn vervolg en d'daar uyt ontstaande moeyelijkheden ter neer gestelt, zulle nu verder dog soo kort en beknopt als doenelijk sij

[f.753r.] ontrent d'ambassade aanhalen alsoo mij aan de successive brieven en het ter secretary berustende dagregister ben refererende, dat naar ik op conincx kosten in *Spahan* was g'arriveert, met d'uytterste diligentie het onderzoeken wie d'E. Comp. geneegen en waarvoor eenige voordelen te verwagten waren, om alsoo ontrent de te doene versoecken eeniger mate met fundament en sekerheyt van behulpsaamheyt te gaan maar 't ongeluk willende dat juyst in een tijd dat alles verwert en d'grooten tegen den andere stonden, ten hove verscheenen was, wilde 't voornemen soo wel niet slagen, en dede mij al vrij becommerlijck gedagten formeeren, temeer alsoo d'Hr. *Mierza Rebbie*, superintendent van alle conincx domeyne te gecommitteerde in meyne saeken door de majesteit genomineert, uyt vrese van d'anderen hoffgroten (hoewel hij anders intrigant en stout genoeg is) zigh sonder metgenoot niet darvde off wilde inlaten maar bij de coninck om een tweede versoeck ende hadde hij d'misdeelinghe des lots van den reets

[f.753v.] genoemden *Essigasi Basie* of goude stocke drager boven hem te krijgen, met derwelke en zijn tussencominge w'ook d'saeke vervolgens niet sonder buitengemeene strubbelingen en draayen dwarsbomerije van den *Attamadouleth* en zijn medestanders, om reden eensdeels soo ik konnen vermoeden wegens onderlinge parthijenschap, als anderendeels dat hen mijn saeken in 't begin toevertrouwt, waren afgenomen, en aan anderen gerenvoyeert ten beste doenelijck met het uyttschieten van een considerabele somme hebben afgedaan en 't regam in duydelijke en niet min favorabele bewoordingh in debita forma erlangt, en alsoo het zijde contract, waarvan hiervoren onder ider jaar gesproken is, in mindere quantiteyt en 't uytkeeren van sekere goederen voor d'conincx *Serbet-huis* jaarlijcx vernieuwt, en waarover U.E. nog in *Spahan* sijnde het nodige bij affsonderlijke letteren van den 11e November 1701 in 't largo hebben bedeeft, ook hoedanigh U.E. sigh des gelievende omtrent het verstrecken der goederen hadde te gedragen, zulx dese

[f.754r.] saeke in dat point voor behandelt houdende nu maar verder zulle segge, dat gelijk dito zijdeleverantie een jaar is gedaan, U.E. jaarlijcs in tijds 'tzij in de maanden Maart of April, d'*Spahanse* residenten d'besolliciteringe daarvan gelieft aan te schrijven, en alhier tot geen uytgaven off verstreckinge van goederen, 'tzij veel off weynigh te comen, alsvooren U.E. volcomen advys uyt *Spahan* geschiede, d'zijde geleverd is, hoewel ik oordeele soo U.E. berigt ontfongh dat ik een gedeelte van d'hondert carges ontfangen was, en den *Sjabandaar* U.E. over eenige goederen liet aansoeken wel een gedeelte onder quitantie vordering onder d'goede overeencomingh, en quaade overschrijvinghe voor te koomen, verstreckt mogten werden. Immers, soo wat pro rato d'zijde ontfanght onder hetgeene verder ten comptoire *Spahan* gehoort en aldaar verrigt werd, is nu buiten d'zijde ontfangst d'versorgungh van geene en dese g'eyst werdende goederen die in *Gamron* niet te

becomen sijn en {niet} uyt d'ontfangene eyschen getrocken
 [f.754v.] haar met recommandatie van die ten spoedigste te versorgen, om bij arrive
 van de naast aenvolgende schepen niet verlegen te sijn toegesonden, ook
 d'inwisseling van goude als zilvere munten te weten, goude Europiaanse ducaten en
Abassies die voor d'meerdere geltsomme en 't overschietende capitaal van Comps.
 verkogte coopmansz. naar afbetaling van de zijde getrocqueert werden en dan naar
 d'insche gelt benoodigde quartieren off soodanigh haar Ho. Edle agtb. komen te
 ordonneeren, versonden tot welken inwisseling U.E. tijdelijk door de makelaars sult
 gelieven te laten versorgen, dat er na maate van de inwisselinghen beijde die
 munten te bekomen sijn, wissels gereet benne, want bij ontstentenis van dien,
 zoude de *Spahanse* residenten dikwils haare munten vrij hoogh gelijk eenige jaaren
 rugwaarts sonder nogtans om gelden verleegen geweest te sijn, moeten inkoopen
 daar anders tot merkelyk verschil soo de
 [f.755r.] munten en inwisseling in de maanden Meij, Juny, July, Augustus en
 September behoorlijk voortgeset wert wel reedelyk civiel en soo ik bij mijn aanwesen
 in *Spahan* bij d' inwisseling der ducaaten tot Mam. 13 33/40 off 5:18 - 5 4/5 en
 d'*Abassies Cortsibasie* tot tos 2 1/4 heb ervaart, te becomen sijn, nogtans komende
 gelden aldaar door de groote off kleene aanbreng uijt de bovenquartieren,
 mitsgaders inlantse vaart op Zouratte merkelyk verduuren, en d' inwisselingh vrij
 krap en schraal maken waartegen bij opulentie dient gesort en de leggende de
 behoorlijke omzichtigheijt gerecommandeert buiten de dukaaten werden bij
 aankomende *caffilaas* uyt *Tauris* nog wel eenige *Spaanse* reaalen off matten
 aangebragt, maar deese quantiteit in een ront jaar geen 40000 stux beloopende en
 het swaar verbot dat er op d'inwisseling van die munt is maakt er de inwisselingh soo
 niet onmogelyk immers gevaarlyk van ook gebeurt het al veel tijts met die
 [f.755v.] munt wanneer der partije van aangebragt werden, dat se altoort door
 coninx bediendens aangeslagen, int munthuis gebragt en aldaar vermunt wert want
 gelijk de Persiaanen geen silver meijnen hebben, moeten zij haar met hetgeene van
 elders komt, behelpen, sonder welke behulp, en dat den uijtvoer daarvan soo
 continueel bleef voortlopen, soo soude 't land binnen wijnigh jaaren geheel ontbloot
 en silverloos sijn, de wooninge die aldaar van de Ed. Comp. staadt, wert bij meer dan
 gemeene vallingh van sneuw off regen nevens meer andere particuliere woonings
 soo nu en dan al wat beschadigt, waaraan dan gevollygk de noodige reparatie ten
 mengieuste tot weeringe van verdre verval door U.Ed. ordre sal dienen gedaan, en
 de *Spahanse* residenten, bij bekendmakinge van sulx en dat er eenige hoognodige
 reparatien vereijst, daartoe gelicentieert, -.-

Tot dus verre soo van het oude als vernieuwde zijdecontract, mitsgaders wat ten
 comptoir *Spahan* versorgt dient gesproken hebben sullen nu verder omtrent het

hoff, daar alle verzoeken klagten, U.E. geschien
[f.756r.] noteren, hoe onder alle rijxgrooten daar de konink van omheijnt wert geen van soo merkelyk behulp, en aan wiens gunst d' Ed. Comp. meer gelegen is dan den *Attamedoulet* off rijxvertrouden, alschoon dat soo nu en dan d' een off d' ander begunstelingh gelijk het voorval van den *Essigasie Bassie Alie Merdoen Chan* niet anders te considereeren is lopen oor van den konink krijgen en gevolliglijk voor die tijt het grooste bewint der saaken in handen, maar dat alvoor een korten tijt ter oorsaeke van de geduurige veranderingh ten ware den *Attamedoulets* wierde affgeset soo siet men al dikwils dat dat verminderde gesagh weer tot sijn eerste oorspronk en soerte keere, en bij vervolgh veel sterker deursteck. en dan bevorens, naar deese staat bestierder komt den *Mustoffie Chasse*, off superintendent van koninx domeijne de Hr *Miersa Rebbie*, een schrander dog niet min booshertig en baatsugtigh man, en die mijns oordeels de bekwaamste des gansen hoff is van welken d' Ed. Comp. ontrent het besoliciteeren der zijde en een spoedige leverantie veel faveuren genieten kan, ook bij sommige te doene [756v.] verzoeken merkelyk geholpen, dog alsoo hij seer baatzugtigh en veel van giften houdende is kan men juijst in alle saaken soo sijn hulpe niet verzoeken en mag aangemerkt werden, als een van de laatsten met hulpen waar aan men sig in cas van non obtenuer bij den *Attamedoulet* g'adresseert dog soo lange men van de gunst dies eerste minister versekert is, en dat hij de versoeke billegenwijs aenneemt kan men den gesegden heer sijn hulpe wel ontbeeren, alsoo hij in't regt besit van sijn ampt, naest de konink sijn bevelen pront doet naarkomen, maar soolange als het hoff door onderlinge onlusten en partijeschappen ontsteken is moet er wat naar tijts gelegentheijt gehandelt, zouden sigh aan 't geval van een te vertrouwen, off dat men afsettinge van een sijn saaken in twijffel stelt, dienvolgende voor niet quaat houdende, dat men bij te doen verzoeken andere, immers daar d' Ed. Comp. mede te doen heeft gehadt verstendigt en soo wat bij forma haar gunste {versoaelat} om bij afsettinge van den begunsten

[f.757r.] een tweede te vinden en voor al gesorgt dat door al te groote geretineertheijt geen last off ongenoegen verweckt soo U.Ed. hoognodige reede 't sij tot klagen off verzoeken te vooren kwam moet sulx de *Spahanse* residenten bedeeft, en daarbij g'ordonneert dat zij die op een heuse kortbondige en bleef de manier aan den geenen die het incumbeert voordragen en dient vervolgens de saeke in sijn beloop naar hunne advijsen gederigeert, tot slot van dese materie en stoffe kenne niet nalaten te seggen dat het hoff soodanig als het tegenwoordigh staat eer een particuliere plaats van onlusten, misverstanden, variatien en gewelden dan een plaats, daar 't gemene welvaren des rijx diend g'oeffent is werdende den koningx door sijn dagelijxe wellustigheden en vastige offeningen soodanig verblint en op een grootse manier van sijn pligt afgetrocken dat hij alles sonder eenige standvastigheyt

naar de drift in sindeljkheyt van sijn capaters en rijxgrooten besluit te wenshende zijnde dat hij eenmaal tot welstand van sijn negotie merkelyk vervallen rijk en uyt die loshoofdigheyt geret,

[f.757v.] de voetstappen van sijn voorvader *Abbas de Groote* onsterfelijke memorie mag naervolgen, en sijn gemeente nevens den handel wat beeter te hulpe komen buiten 't comptoir *Spahan* heeft d' Ed. Comp. in dese rijkke geen comptoiren meer, maar gelijk het jaarlijx meest gebeurt dat d' heeren majores een eysch van woll uyt de provincie *Kirmaan*, 't zij van 10000 â 20000 komen te doen, en die eijsch als vrij geringh niet toelaat om een van Comp. supoosten naar toe te senden soo is deselve off aen den makelaar off eenen Armeender met name Martiroos opgedragen en daartoe g'emplojeert hoewel dese laatste bij sijne aanlanding aldaar soo nu en dan door de regenten wat contraversien en beletselen in d' inkoop dier wolfe onderhavig en subject is geweest, ja dikwils soverre dat se de reets ingecogte niet wilden gedogen dat versonden wiert, off ook wel als sij dit al toestonden, de verdere inkoop kwamen te beletten, waartegen buijten 't geschenkje dat haar van weegen onse [f.758r.] gebieders is toegestaan geen ander hulpmiddel is, dan daar over naar *Spahan* geschreven en g'ordonneert dat de residenten bij geschrift de vaststelling van het gevioleerde koninklijke mandament, dat ons den inkoop vrij en liber stelt, bij den *Attamedoulets* versoeken, en daar in door sijn hoogheys gunst versien, in welke geval den *Attamadoulets*, 'tzij in margine van het gepresenteerde versoekschrift off wel op een afsonderlijk blat ordonneert, dat den gouverneur zonder eenige beletselen den inkoop der wolfe agtervolgens coninxs gebodt en verleent bevel, aan Comp. bediend sal hebben te laten doen, en {wat} er van soo U.E. ten vollen bekent is, in den verleden jaar bij klagte van den gesegde *Martiroosen* en dat hij zoodanige ontmoetinge met de regenten heeft gehad, een voorbeeld tot gouvernleyt te oordeele nogtans beeter soo de regenten over te langh aan hant houden van haare schenkagie doleeren, en daarom den inkoop van dat scheersel beletten, haar met haar

[f.758v.] toegestaane, soo het daar mede te stellen is, te bevreedigen van klagtigh te vallen, want buiten die tijd hiertoe vereijst en daar onse compititeurs konnen profiteeren, valt het soo een gouverneur vreemt, van ten kosten sijns naam te requesteeren en klagen ook zoo kan soodanigh gedoente niet dan onlust en verweydering baaren, 't requesteeren sal dan (het voorenstaande soodanigh verstaan sijnde) niet dan de laatste uytvlugt weesen en waar toe men niet dan ten uysterste genoodsaakt treedt bij het copia request sal U.E. verder konnen beoogen hoe ik al schoon den gouverneur off chan als de eerste beletselen de oorsaek was aan te merken, niet soo seer over hem, dan wel sommige sijner bediendens hebbe geklaagt, en haar de schult der beletselen die den meergemelte Martiroos leed, hebben g'imputeert, omme alsoo de vijantschap off liever schadelijke

verweijderinge {nimer} soo veel mogelijk waere voor te komen, en de E. Comp. in 't regt waar toe zij gelijk

[f.759r.] hiervooren gesegt g'authoriseert is, op een{mes} schante wijs te maintineeren en 't gene U.E. ook soodanigh bij vereysch van saeken, de *Spahanse* residenten sullen gelieven te commanderen, de gelden tot dese incoop der wolle benodigt sullen den gedagten Martiroos pr wissel dienen overgemaakt, 'tzij dat U.E. die gelden daar toe hier aanmaant telt, omme de waarde daarvan in *Kirmaan* ontfangen te werden off well dat hij daartoe door U.E. g'authoriseert die op U.E komt te strecke, althans het soodanig na de voorkomende occasie schikkende dat hij geen gebrek aan penn. hebben, opdat den inzaam daardoor niet veragtert werde, U.E. zullen hem verder des gelievende en dat U.E. derrewaerts schrijft te recommandeeren dat hij met het incoopen schoon maken van de wol altijd soo veel spoet maeken, dat de geheele gerequireerde en gevorderde partije offwel een goet gedeelte van dien, in de maanden van September, October, beneden kome om met de als dan verwacht werdende scheepen te kunnen versenden:-

[f.759v.] de negotie die hier sedert den jaare 1623. op het versoen van *Abbas d'Eerste* gestabileert is heeft bij sommige tijden al wa tegenstrubbelingen geleen en ook weder bij andere genoeg uytgeblonken dogh hoedanigh zich het daar ontrent geschikt heeft, soo heeft d'E. Comp. nogtans bij vercoop van haare goederen al merkelijke voordeelen en winsten behaalt, en waar ontrent d'E.E. hr directeur Verdonk vrij voorspoedig geweest is, want naar den selven sijne de missive uyt dese directie hadden erlangt, en den heer Berganje in zijn plaats als directeur gesuccedeert, soo was zijn E. E. tot zijn doot, die in den jaare 1697 was, ongelukkig enough van het goede oogmerk daar omtrent te konnen bereijcken, maar bragten de pakhuizen door een twee jaarige aanbreng van goederen, en waaronder die swaare besending van 6 scheepen onder den commandeur Herman Voet dapper met coopmanschappen beset dewelke bij

[f.760r.] langen stilstand van negotie in dit overhete climaat geschaapen stonden voor een groot gedeelte tot niet te geraaken, soo mij 't daaraan volgende jaar 1698 niet gunstiger hadt geweest en een gewenste omset van alle goederen die 't sedert 't laatste van 1696 waren aangebragt, hadde doen verkrijgen deselve voorspoet hadde ik anno 1699 andermaal, van in de maand Juny een vercoop te sluyten, maar bij uytleveringe in de hette vonde mij in den *vaquil* van den vermaart *Chiraaz* coopman *Haddie Nebie* met name *Hadie Said* niet weynig misleyt, alsoo hij naar den ontfangst van een gedeelte der gecontracteerde goederen, den ontfangst op sommige voorwendingh als dat zijn meester met een eenige goederen van den voorjaarse vercoop overkropt hadt, staekte ende had om soo te seggen in de negotie stak deese geheele onhebbelijke manier van doen, gevolgt van een stilstaande negotie geduurende 't jaar 1700 deed mij in 't begin van anno 1701 serieus

[f.760v.] op middelen denken hoe de trage en agterblijvende coopluij best tot een coopsluijt te brengen, en d' aanhant sijnde goederen onder de man, tot berijk van 't welke voor dat maal geen beeter en als 't laatste expedient konde uytvinden dan een afpakking van sommige goederen bij resolutie van de 10e Maart vast te stellen, omme die vervolgens naar *Spahan* op te senden, welk vastgesteld ook van soo een goede uytwerking geweest is dat ik nog voor mijn vertrek ten hove 't geluk in de maandt April genoot van een conditioneele vercoop met de volmagt van den opgenoemde *Chiraaz* coopman *Hadie Nebie* en eenige mindere van die plaatse te sluyten, ik segge conditioneel, ten aensien dat den vercoop op een gedeelte der goederen door den anderen sagh, om, als bedugt dat sij niet als twee jaaren bevoorens en reets genoteert kquamen te handelen, ons andermaal een voordeel kwamen af te sien

[f.761r.] en met de ongewilste goederen lieten sitten haar daar in te previnieeren en soo veel mogelijk was voor te komen maar hoe verre het met deese contractatie gegeven is en den meergemelte *Nebie* met zijn medestanders door de wakkerheyt van den *Spahans* makelaar Kuntjant gelukt is heeft d' uytkomst bij vervolgh geleert, en is U.E. ten vollen bekend, dat niet alleen d' in de pakhuis berustende goederen sijn van de hant geschoven, maar nog alle die van de scheepen 't Hoff van Ulpendan, den Eenhoorn en 't Casteel Battavia souden afgegaan sijn ingevalle die niet bij nieuw contract tot onser verheugingh en merkelijke bevoordeelingh onser gebieders waren om geset, dies de verdere extentie daar omtrent, mitsgaders het toeval, waartoe deese meerder spuysen sijn gecauseert, hier onnodigh agten te repeteeren, onder de hoofsche saeken hebbe ik gesegt hoe dat het oude zijdecontract in minder quantiteyt te weeten 100

[f.761v.] carges van de soort ketgodapessent off tweede soort tegen 44 *Tomans* de carga onder 't uytkeeren van seekere quantiteyt goederen voor koningx *Serbethuis* hadde vernieuwt, voor 't welk de E. Comp. is deese landen conform mandement gelicentieert is haar negotie vrij en liber te mogen drijven zonder eenige thollen van aanbrengh en uytvoer, mitsgaders *Rhadaryen* off andere geregtigheden te betalen, nu sullen verder segge hoe deese vrijhyt altoos een voorname uytvlugt teggen alle complotterijen die de coopluij tot bereijk van hun oogmerk en markt dwings smede geweest is en tot laatste middel omme de goederen te debiteeren ook wel bij al te lagen bodt, en dat de coopluij de goederen die wij met andere gemeen hebben verre beneeden de *Spahanse bazaar* zoeken aff te dringen, te doen rijsen maar U.E. zulle voor een vaste maxim

[f.762r.] en regel gelieven te houden (gelijk d' ho. Ed. heeren majores in't vanderlant en d' hoogh indische regeering op Batavia mede van dit gevoelen sijn) dat het conveniabelder is, de goederen op *Gamron* bij soo verre de coopsluijt tot een reedelijke en aenmerkelijke prijs kan gebragt werden om te setten, dan wel op

hoope van hoogen markt naar *Spahan* te vervoeren van welker toestant en hoe dat de goederen aldaar vercocht werden, U.E. door de prijscouranten die de *Spahanse* residenten bij hun schrijven gewoon zijn toe te voegen volkome berigt sult ontfaân, als wanneer U.E. dan werden, naar d'aftreck van d' ongelden die zij in den opvoer te draagen hebben sult kunnen calculeren, wat winsten dat zij op de gecontracteerde en ontfangene goederen in soort zullen kunnen behalen, bij coopmakinge dient er ook niet al te naauw gelet wat dat wel de gewilste en in tegendeel d'ongewilste [f.762v.] goederen zijn, om de coopers bij contractie met al te naauw te setten, en tot het besteeden haarer gelden bij d' E. Comp. af te schrikken, maer de goederen door malkanderen, sonder op sommige soorten te staan, naar een resonabele bodt en U.E. geloofden de hoogste prijs behaelt te hebben alles te laten glippen, als bij mijn aanwesen ervaart hebbende, dat de coopluij om enige gewilde goederen, al veel maalen andere tot hooger prijzen aanmanen, dan zij wel anders soude verkocht kunnen geweest zijn, en die bij nadere omset naulijx buiten d' incoopsprijs haar ongelden kwamen op te werpen, 't geschiet ook wel dat men somwijlen over een â twee sortering van kleedinge off lijwaaten door de laage markt daarvan, en dat die al dikwils vrij duur aangerekent werden niet schrapraakkan, en geenen omset ter werelt daarvan doen, dan oordele best die naar *Spahan* gesonden, vanuit deselve aldaar door de overvloed can coopers off coopluij beeter te vertieren zijn, ook in het toecomende d' eysch daar van te verminderen offwel geheel agter te laten, egter soogelange [erog]

[f.763r.] *Gamron* eenige voordelen op t' behalen zijn daarom te setten onder alle degeene die gewent bennen eenige goederen van d' E. Comp. t' inhandelen, hebben geene soo magtig gevonden als d' in E. Comp sijnde coopluij *Hadie Nebie* en *Hasem*, excerpte nu de voorjaarige aangestelde maakelaar *Kuntjant* omme Comp. goederen t' accordeeren en prijs te merken, mitsgaders soo swaare capitalen te besteeden hoewel dat ik van opinie ben, soo andere coopluijden als armeenders, benjaanen etc. de vrijheyd dan de gebruyken van voor de coopsluij der twee gedagte handelaars, eenige coop aan te gaan, de twee genoemden verre en tot merkelyk voordeel van de E. Comp. soude agterleggen, ik hebbe niet alleen tot mijn leetweesen moeten sien dat de vreesse deeser menschen (uyt bedugting van in moeyelijkheden bedraayt te werden) soo verre gingh dat se voor de contractatie van de twee gesegde geen de minste goederen dersten aanslaan, maar ook dat se haar gelden bij verdre

[f.763v.] aenleyden, en dat alsoo de negotie door de twee genoemde niet alleen wier vertraagt maar geheel tot stilstant gebragt, tot welkens weeringe wij altoos voor een gebruijk gehadt hebben, de *Vaquils* off volmagten van opgenoemde twee moorse koopluijden, met eenige faveuren immers voor soo verre als buiten prejuditie van Comp. belangh heeft kunnen geschieden te begunstigen, om haar alsoo eeniger

maten te animeeren en gratiger te maaken, en 't geene U.E. al mede naar bevindingen van tijden en saeken, gelieven 't observeren, buiten het soo even aangenoomde hulpmiddel tegen de marktdwingh off settingh van prijzen der coopluijden, te weeten, van goederen naar *Spahan* op te voeren, is er sonder nog wel hulpmiddel weesen, als van het comptoir Bassora andermaal te stabileeren en in bewooninge te nemen en 't geen ik vertrouwe van geen kleene uytwerking zoude zijn, bij soo verre de Turken waaronder thans dese plaatse sorteert, maar [f.764r.] werksaam blijven, de plaatsen en weegen van rovers te suyveren, dog alsoo over dese sakae uyt *Spahan* reets lange ges. is en U.E. niet deet begrijspe met ons om een bekuaam kieltje naar Batavia hebben versogt, soo twijffele niet off bij aanlanding en arrive van 't scheepje, en dat het dan met een bequaam nugter en weynig zeedigkundig persoon naar{elrre} waarts werd gesonden off twee voordelen van hier een beeter markt omtrent Comp. costelijke coopmanschappen en de voordelen van dat comptoir sullende door en mede behaalt werden bij contractatie en coopsluijt wert de prijs gemede off ordinaire in Mam. gemaakt, ten waere de coopluys eenige andre spatie aanhanden hadde en dat se die dan bij bedingh aennaeme tot een gestelde prijs in minderingh van haar goederen aenstonts naar affrekening in cas te betalen maar dese saak weynigh niet voorvallende, soo hebben altoos voor een gebruik gehouden d' uytgave van de vercogte coopmanschappen egter alschoon de [f.764v.] coopluijden geen contanten meebrengen voort te laten gaan, en de makelaars naar afvragingh off sy te vreedden waeren dat geene off dese coopman immers daar wij aan twijfelden goederen genoten haar daar voorkennisse sonder gereet gelt af te geeven zo U.E. bij soodanige dangereuse tijden als wij thans beleven, wat los en twijffelagtigs vallen en haar geen verbintenis van cavatie bij banquen als andersints naar laten, daar anders mijns bedunkens al schoon dat er geen gelden contant waeren ingekomen, en nogtans alle Comp. goederen met voorkennisse van de makelaars uytgeleven geen de minste bedugtinge van {kwaye} betalinge behoeft, alsoo sij seer sufficant vaste en voorsigtige luijden, die geen off weynigh overzeesche negotie drijven, zijn de welke aan twijffelagtige coopluij. de minste goederen, onder borge van haar sullen laten verstrecken off liever, dat het op soodanighe voet verstreckt wert, soo dan de goederen op soodanige [f.765r.] wijze mogte werden uytgeleverdt, soo hebben voor een gebruik gehadt haare reek. voor 't bedraagen van geheelen vercoop bij Comp. boeten te laten belasten met aankundigingh dat sij daar voor repsondabel waeren, welke somme zij mij dan ook in contant off wel met wissel op *Spahan* voldeeden 't geen dan weeder in contra op haar reek. in de boeken wier gevalideert hebbende sij altijt voor d' voldoeninge der wissels die naar *Spahan* sijn geremiteert tot groote gerustheyt ingestaan, mits het soo quam te gebeuren eenige wissels buiten verwagtinge niet

betaalt wierden wij haar weder met Comp. aansien en agtinge naar uyterste vermogen soude helpen en door onse betragtinge haar soo veel doenelijk buiten schaade houden 't welk ik dan verhope ook soodanig door U.E. naar vermogen sal gedaan werden ik hebbe hier vooren reets gesegd dat voor de maekelaars helaas niet te vreesen is dog alschoon die

[f.765v.] luijden nog soo sufficient bennen soo hebben ik altoos gepractiseert en 't geene well speciaal de vaak vernieuwe ordre van haar Ho. Ed. Agtb. op Batavia dicteert, naar d' uytlevering en afrekeningh der goederen 't geene aan de betaalinge kwam te manqueeren, soodra in te vorderen als immers heeft kunnen geschin de kasse hebben altijd onder mijn eyge bewaring in twee kisten wel versorgt met ijser beslagene gehouden, zijn ieder versien met drie besondere slooten, waar van de eene sleutel in handen van mij; de tweede in handen van de negotie boekhouder, en de derde onder Comp. makelaar bewaart is geworden soo dat er in d' geseg. kisten sonder bijweesen van de drie niet konde werden gegaan, moetende de makelaars voor de deugtsaamheyt van gelt 't geene door haar daarin ingebracht wert, respondeeren gelijk ook d' afkomende gelden uyt *Spahan*, die aldaar door de residenten voor Comp. reek. ingewisselt bennen al mede bij aanlandinge aldaar [f.766r.] werden opgelegd waar uyt dan weeder de capitaalen die geene en deese comptoiren door haer Ho. Ed. agtb. zijn toegelegt, werden geligt en rest naar Batavia voortgesonden souden tegen schaarsheyt van gelden al wel in sonderheyt Mam. gelijk ik hier diverse malen heb gesien, dient U.E. altoos te besorgen dat er eenige van in cassa sijn, ommebij soodanige toeval niet verlegen te weesen, om de daagelijxe questos en voornamentlijk soo lang de logie niet volbout is, en waar aan geelijk U.E. bekend is swaere ongelden gaan te kunnen doen:-

bij bekominge van eysschen hebbe onder de materie van *Spahan* reets gesegd dat haar een extractie van 't geene aldaar versorgt wert, diende toegesonden, met recommandatie 't selve ten spoedigste te versorgen, nu gebeurt het dat er ook wijnen 't zij claret off ordinaire dito paarden en rooswater wert gevordert, 't gene dan uyt *Chiraas* van den aldaar

[f.766v.] zijnde Comps. wijnmaker Davidt Buskens kan werden g'eyst; in dier voegen de vogten bij hem nu zijn voldaan dog ontrent den eysch van paarde, soo oordele best dat men; in aldien 't een quantiteyt is daar een Comps. dienaar die een weynig kennis van paarden heeft toe gebruikt om de cargatie die er somwijlen door baatzugt op soude kunnen komen, ontgaan, en sig ook eeniger maete van de deugtsaemheyt te kunnen verseekeren het roosewaater, soo het in gemeente flessen gevordert wert kan al mede bij den wijnmaker geprocureet werden, dogh het geene uyt its in kleender flessen wert g'eijst hebbe bij de makelaar laten versorgen, en hem altoos gerecommandeert het deugtsaemste op te slaan: -

het huis dat de E. Comp. in *Lhaar* heeft staan konne niet sien van wat gebruik 't selve is, alsoo er maar jaarlijx onkosten sonder voordeel van komt, en welke onkosten dese jaare onvermeijdelijk tot

[f.767r.] weeringe van verdre verval al weder zullen dienen gedaan, alsoo 't selve bij mijn aanweesen in *Lhaar* alwat vervallen was, ik heb al getragt dit onroerende de goet te debiteeren en nu jongst in *Lhaar* sijnde te verkoopen maar tot mijn leetwesen 't goede oogmerk niet konde bereiken nog dese dienst d' Ed. Comp. door gebrek van koopers konnen toebrengen 'tzij het selve voor het kostende off wat minder te geven 'tgeen mijns oordeels nog beeter waare dan 't selve tot langen kosten aangehouden, in aldien U.E. dan occagie mogt te voren komen om 't selve op d' een off d'andre weijse van de hant te schuyven soo gelieve U.E. agtervolgens qualificatie van haar H. Edl. agtb. op Batavia bij haar g'eerde letteren van de 30 Augustus anno 1696 en waarop het voorestaande is gericht hant te ligten, en 't daar omtrent in consideratie komende ten

[f.767v.] meesten nutte van d' E. Comp. te schikken met dat de nieuwe onderhantse logie nog niet in staat gebragt is om te konnen bewoonen en dat U.E. inmiddels in de oude bouvallige logie sult moeten verblijven, soo sal de onvermeijdelijk nog al geene en dese kleene reparatie nootwendigh moeten geschien waar omtrent wij U.E. het point van menagie egter soo na doenelijk als eenigsints te practiseeren is geleyk ook in alle andere voorvallen willen recommandeeren en voordraagen, het opmaeken van een generale monsterrolle op ultimo Juny van alle Comp. dienaren in deese directie, zoo mede van scheepen die als dan hier ter reede mogten leggen gelieven U.E. op die lijst te ordonneren, mitsgaders de selve dubbelt naar 't vaderlant te senden als een over Batavia en d' andere over Ceylon, naar 't sluyten van de

[f.768r.] negotieboeken sullen deselve in raade gebragt, aldaar geresumeert en naar gesien werden, om te sien off er geen onbehoorlijke posten ingetrocken sijn, ook wat debiteurs soowel als crediteurs dan gevonden werden, en van 't welke dan in een resolutie vermaan en aenhalinge dient gedaan, dat naar 't oversien der boeken die en geene saeke zig vertoont buiten dese schikkinge sijnde nog veele en meer andre bevelen die ons successivelijk van Batavia sijn toegekomen, en de welke ik om haar extentie hier met een stilswijgen, dog met referatie aan brieven en de daar gehorende geschriften, passeren, met die gedagten nogtans dat geleyk U.E. nu reets bij het jaar in deese directie hebt verbleeven, het saakelijke daarvan U.E. ter kennisse gekomen is en waarom ik mij deste

[f.768v.] geruster ontrent geene en deesen saak houden moetende nogtans hier in 't voorbij gaan nog seggen, hoe de ordre van haar H. Edle. agtb. mede brengt dat er jaarlijcx voor 't sluyten van d' handel boekjes een opneem en overweegingh van Comp. coopmanschappen werde gedaan, om naar aftreck van d' onderwigtien kuraat

te kunnen sien, wat waerelijk de netto restanten sijn, en het welke U.E. dan ook soodanig recommanderen weegens de advijsen die wij hier vandaan gewoon sijn geweest naar't vaderlandt te senden, hebben wij juijst de tijden niet vast gestelt maar ons daer ontrent meest naar de saeke en vereijsenden gereguleert en 't selve met eens a twee mael in't jaar over Aleppo off de lantwegh te doen affgelegt, maar gelijk deesen saek bij soo verre de selven geen uytstel leyt op gesette off daartoe verordineerde

[f.769r.] tijden kan geschieden, soo laate sulx aan U.E. conduites en goetdunkens verder over: -

Tot dus verre naar de presente constitutie van tijt de saaken deeser directie overloopen hebbende en aangetoont hoe de negotie hier gehanthaft wert, soo zullen wij alvorens 't slot hier aanhegte gelijk ik bevoorens op sommige *spahanse* rijxgrooten hebbe gedaan ontrent de mindere regenten deeser beneedenlanden als andere saeken nog wat ophouden en ten aanvangh seggen dat de vrientschappen daar van d' E. Comp. in haaren handel merkelijke bevoor off benadeelen kan, ja soo verre dat naar het zaad van onlusten en verweyderinge eenmaal geschooten is, zij in staat bennen geen kleene onlusten te te verwecken, 'tzij met over een saak valselijk ten hoven te requsteeren oofwel de coopluijden tot prejuditie

[f.769v.] van d' Ed. Comp. kwaalijk te handelen en vexeren, tot welkens weeringe ik altoos getragt hebbe een goed indiffrente vruntschap te houden en daartoe met alle omsigtigheyt gevigileert, 'tzij met haare aangeboorene grootsheyt wat tegemoet te komen, dan met haare ordinaire en toegestaane schenkagie bij haar Hoog Edelens agtb. gepermitteert op eerste versoek te laten afgeven, immers soo lange als er geen wettige reden van inhoudinge was dog al schoon men haar in deese superbiteyt opvolgen in alles ten minsaamste soekt te desideeren, soo hebbe dit nogtans het weesentlijke tot vruntschap houdende en tot in agting blijvinge niet bevonden, maar wel een geregelde opvolging haarer manieren waar toe ik mij nevens 't leeren haarer taele van d' eerste ure hebbe g'apliceert, ook dat men zigh in de gebruiken hoe geringh niet onweetent toont, deese

[f.770r.] beweerentheyt heeft mij in diverse voorvallen merkelijk geholpen en wel gemeenelijk al veel gerustigheyt toegebracht om d' saeken die voorvielen volgens haare gebruiken en manieren te desideeren, sonder dat er na d' uytvoeringe eenige naspraak van viel, maar alschoon men nog soo geconfijt in taale en zeede waanen soo vereijst nog de agtinge die het voorige doet gevallen, en de welke veel beeter met een denkbeeld begrepen dan met de pen uytgedrukt wert 't geen U.E. apparent bij de tijt sult ervaren, als ook van wat noodwendigh gebruik het voorgeposeerde is, en dat het seggen van 's lantswijs 's lantseer van goede beteekeningh is met de thans regeerende hertog deeser plaats *Ewas Chan* genaamt hebbe vaak de gerequireerde vruntschap

[f.770v.] onderhouden, en nooyt eenige saeken van naamwaardige onlusten geschiet, hebbende altoos veel goede neygings voor Comp. belangen overgehad, dogh sijn steedhouwer off *Jannesyn Miersa Resa* heeft het werk van de overleeden makelaar Coridas bij mijn absentie niet wel soodanig in den jaare 1700 als disireerde geschikt mits hij nevens den tholmaas *Miersa Sadek* gesterkt en eenen *Miersa Nessier* op koninklijk bevel hem veele moeyelijkheden aandeed en op't vergeven van een heydens vrouwmens, dat zij seijden door hem geschiet soude sijn considerable somme aff geperst tot tot welken optenue en wederkruijgingh nog in *Spaham* zijnde geen kleene de bvoiren hebben aangewent, gelijk U.E. in't doorbladeren van 't dagregister der ambassade omstandig aangehaalt zult vinden, buiten deese vreemtheyt sijnde geen andere saeken mijns weetens

[f.771r.] geschiet, die veele nagedagten behoefde, en soo hij soo vervolge als hij thans ontrent sijn gedragh doet, soo heeft er U.E. niet dan vrintschap van te verwagten, maar soo 't gebeurde dat het blaetje eens omsloeg en deese met geweld off onregt (geleijk ook alle de andere) 't regt waar in de E. Comp. door mandemanten off koninklijke bevel is gestelt, sogt 't onderdrukken, zoo sal U.E. met alle viguer zich daartegen dienen te kanten, en Comp. regt en ontslagh bewaaren, tot aanvangh daar van niet toelatende dat er een point van 't gesegde regt, om alle beginselen en verdere inworteling te vermeyden wert g'usurpeert, ten oorsaeke dat de persiaanse (en soo U.E. al meede apparent staat t' ondervinden) van natuur vrij overmatigh tot deese drift overhellen en gaarne met maghtig maakingh van kleene dingen tot grooter komen, bij voorval van ongenoegen verwijdering

[f.771v.] met deese stadsregenten (want die van *Chiraaz* en *Lhaar* immers {...} en *Gamron* afsonderlijk werden beheerst, bennen van dat selfde aansien niet) sal het best weesen sijn satisfactio tot genoegdoeninge hier in loco betragten sonder daar over aan 't hoff, daar juyst de saaken altijt soo griff niet enschieten, te requesteeren, ten waare men genootsaekt en gelijk hiervooren nogmaal is aangeroot, als het laatste hulpmiddel der *Spahanse* residenten de klagten daarvan, met andre hoedanig sig te reguleeren over schreeff onder andre vexatien die men hier vooren een voorbeelt leyt, geen van de minste, en waerom te U.E. dit nogmale willen indagtigen haar altoos met Comp. aensien, respect en agtinge, tot tegemoetkominghe van haar trouwe, vigilantie en goede diensten, die zij bij tijden hebben beweesen, te decken, en soo veel doenelijk voor schade als overlast te bevrijden, tot

[f.772r.] behout van Comp. aensien als gerustigheyt in deese landen, vereyst ook wat toezigt op Comp. bediendens, dat se met dronken drinken als eerdere buiten sprongen geen klagten verwekken want buiten 't disrespect dat er de E. Comp. en gansche natie door toekomt, soo sou U.E. gelijk mij in *Lhaar* zijnde geschiet is wel klagten van d' inlantse regenten kunnen te voorkomen, waarbij U.E. als mij hoewel sulke insolentien in mijn afweesigheyt aan 't hoff zijnde bennen voorgevallen

redresse versogte, en 't geene om de gevolligen als Comp. aansien, beeter mijns oordeels met versendinge 't zij in haar qualiteyt off deportement van sulke kwanten is uyt gerooyt hier voore hebbe onder de materie van moeyenissen gesegt dat bij voorvalligh geene off deese 't regt waarin de E. Comp. is gestelt wilde krenken 't selve net viguer staande te

[f.772v.] te houden en 't regt behoorlijk souden in eenige deelen te desisteeren, 't zij in Loco off *Spahan* te vervolgen, waarbij dan nog voege dat zij mij bij diverse voorvallen met een goet woort en sagtsinnigheyt dikwils meer te wille sijn geweest, dan met harde woorden apparent verkregen zoude geweest sijn, als U.E. al mede sult bevinden: -

alsoo door 't langh agterblijven van de reek. der ambassade uyt *Spahan*, deselve alhier soude buytengemeene wagting der aangelegde scheepen, niet soude kunnen geslooten en opgemaakt werde om se meede te neemen, soo sullen U.E. deselve soo dra doenelijk dienen op sijn voet te stellen en vereffenen, als eenigsints moogelijk is, en dan bij eerste occagie naar Batavia senden, tot dien eijnde, alle paarden en verder reystuijgh verkoopende ten waare dat U.E. tot gebruikt des comptoirs daar sommige [f.773r.] benoodigheden uytligten onder den opperkoopman Frans Castelijns is een obligatie ten laste van den oppersten defrooij eermeester *Alie Collibeek* groot 211 *Thomans* 69 Ma. veroorzaekt wegens agterstaande en in gehoude defrooij ementspenn: en welke somme wij vermeynen dat bij behoorlijke sollicitatien ook wel in komen sal, mits dat de inlinge daarvan den gemelte oppercoopman bij eerste afgaande letteren, en gelijk wij uyt de wegh al mede hebben gedaan serieuselijk werde gerecommandeert doff off 't geviel dat naar alle instantien en werksaamheyt de gesegde somme nog niet wierde afgelegd, en de spahanse advijsen eenige bedugtinge van quaade betaalinge meede bragten, soo gelieve U.E. haar in de zijdeleeverantie eens te recommandeeren, dat de gesegde residenten op een bekwaame wijs

[f.773v.] onderstaan off se niet wel de somme van de prijs der zijde konden korten en daartoe de saaken derigeeren, moetende met alle beleeftheyt en vertooningh, dat soo dese somme die immers door toegelegde dagspenning van den konink tot soo grote somme opgeloopen is, niet werde betaalt off zijde gekort, het verijssigen sal daarover aan de konink, den *Attamadoulet* offwel andere die dan in staat sijn d' saeke schot te doen nemen, te requesteeren, vermeynenende dat met dese uytwegh alle verdre uytvlugten genougsaam benomen zullen wesen en d' E. Comp. voor het verlies daarvan bevrijt: --

hiermede U.E. voor dese tijdt geen andre saeken meer 't indagtigen hebben, sullen, naar toe wesen van Gods zeegen en vrede, mitsgaders

[f.774r.] dat de negotie tot reputatie van U.E. persoon aennemen, steeds verblijve

(onderstond) U.E. vrunt en dienaar (was getekent) Jacobus Hooghkamer (in margine)
Gamron deesen 4 Meij a 1702, lager stondt gecollationeert Accordeert I.S. Leetvelt

Gecollationeert Accordeert
Batavia in 't Casteel den 30en November anno 1702

(Signatuur)

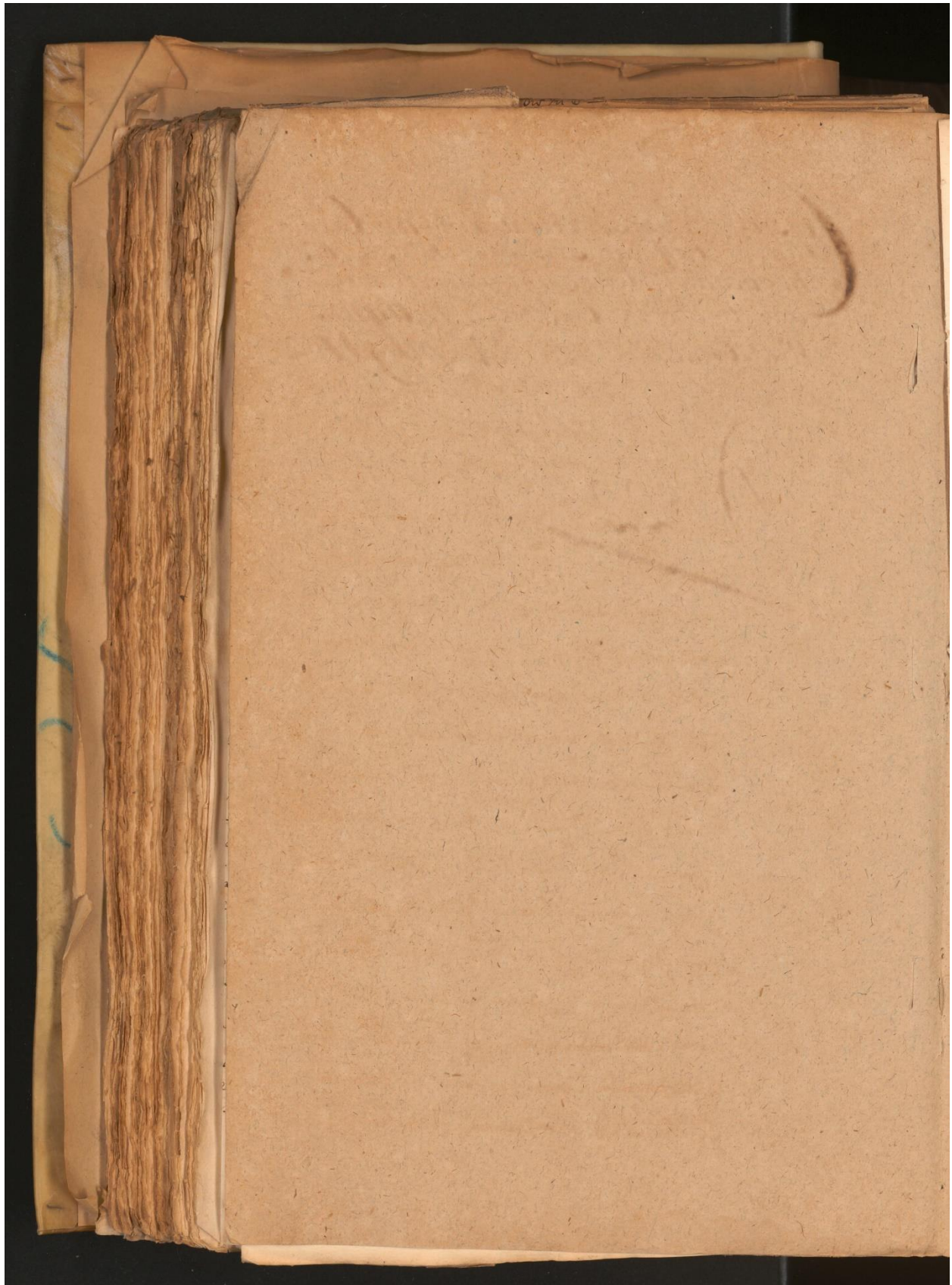
(END)

APPENDICES

Appendix 1

Pictures of Folios of Memorandum

P. 73, the cover

741

Memorie tot Informatie
van d. I. A. magnus wiche.
man door haan. J. D. agt. tot
Batavia g'elievert tot directie
om de perdisse directie, om zijn
I. J. int dinigende van t. om.
Swaar wigtigen landel als andere
nauwtinge. —

Gemeenht baan 2. D. J. J. indifere negen inge
mijn gedaan in te indig. J. J. om eenmaal
niet de directie J. J. en ontflagen te sin
goet gunstige en agten volgens baan 2. D. J.
agt band gewoone gemeenht. J. J. besprekende.
hebben gelieven te accorderen naardat
J. J. alwoons nog een ney te ten 1700 als
baan 2. D. J. ^{agt band} J. J. ambassade, tot
affspicatie en ten neenlegginge van sehere
smeulend onlusten, J. J. hebben gedaan,
en J. J. eensoon bij baan 2. J. J. en
veel g' agte lettenen vanden 27. july 1700.
als mijn J. J. en directie hebben
gelieven te nominieren, mitsgedes mij,
bij die vanden 2 aug. des selven jaars, en

741

Memorie tot Informatie
van d. I. A. magnus wiche.
man door haan. J. D. agt. tot
Batavia g'elievert tot directie
om de perdisse directie, om zijn
I. J. int dinigende van t. om.
Swaar wigtigen landel als andere
nauwtinge. —

Gemeenht baan 2. D. J. J. indifere negen inge
mijn gedaan in te indig. J. J. om eenmaal
niet de directie J. J. en ontflagen te zijn
goet gunstige en agten volgens baan 2. D. J.
agt band gewoone gemeenht. J. J. besprekende.
hebben gelieven te accorderen naardat
J. J. alwoons nog een ney te ten 1700 als
baan 2. D. J. ^{agt band} J. J. ambassade, tot
affspicatie en ten neenlegginge van sehere
smeulend onlusten, J. J. hebben gedaan,
en J. J. eensoon bij baan 2. J. J. en
veel g' agte lettenen vanden 27. july 1700.
als mijn J. J. en directie hebben
gelieven te nominieren, mitsgedes mij,
bij die vanden 2 aug. des selven jaars, en

op den 30^{en} 17^{en} daer aen volgend d' d'
 sijzen in Nederlandt en oostindien alre
 eangebrecht, te gelasten en bevelen, dat jh
 alreons, mijn ventuch n.b. sodanige sijnff,
 telyke memorie Landt ingandigen, als tot
 het bestien en vendue affaires alhier
 verijst, so hebbe sijflichtig en in vol
 doeninge van die l'obedienend ende
 ook niet willen nogh connen manquiren
 een sodanigen, immers na des tijde, opte stellen
 als jh bequamslyk tot n.b. naaicht en mijn
 d'Gangie gelooffd te requireren. (Sal niet
 nodig wesen, dat jch om tot het bereygh
 en samen cruyninge der saken te comen
 instegadens. Soedangh d'eerste handeling
 en negotie in d'elanden begonnen,
 volgt en gecontinueert is, ook wat stuit,
 belingen, moeyeligheden en vendue
 vocation al gelede sijn, benevens wat
 hils middelen daertegen nijt gevonden
 en inlyken gestelt binn, hier een sjael
 off inlaffinge der gepasseerd en nats gens,
 teend saken doe, alsoo d'solue bij d'
 successie of geleend memorien der
 been.

heer. directeurs dag registrens als brief
 boeken ten ambtelte en in rane potentie
 Comen naar gesien werden, waerom, en
 smeydinge van nodigen, my daer werden
 aan gedragd. —

D' memorie tot informatie van d' h. directie
 alexander bengaigne, door wijlen d' h. adriaan
 vanden opgesteld en tot 15 mey 1696. samen
 getrocken, sal u. een volkomen bericht
 en kennis geven tot hoe verre met d'
 belangen van d' generale Comp. in dese
 wijken doemael heeft gestaan, ook wat
 zijdecontract en uit vervolg van gene
 d' Id. h. Joen van leen, hadt begonnen,
 by my met dese hand nog wegevend
 coninck Sulthan Loffen was gemaekt
 te weten d' Tanga van 26. manja en d'
 manja van 11½. d. Hollands goed zijde
 agtervolgens een segolt monstren
 tegen 44 thomans d' Tanga, welk was
 eerst leverantie, in den jaer 1695. geseijde
 maar het jaer daer na volgend off

1696

1696 samen dat d'tyd om d'Zijde leverantie
 te besolliciteeren op hande sijoot, liet ik niet
 nae daer op by den attamadenletz minora-
 larien aan te zenden, naer ook met
 eenen om een lileender leverantie als van
 300. Cargos te versoeken, tot welkens
 beghen dat die minister van Staat
 ons daer befulgh in een gunstige
 voorfpraak bij d'majesteit mogte sijn,
 hem een seningt ^{van} 150. v. goede d'icaton
 dedt welken giften gevoegt by d'langsame
 Expeditie en op Cominge der Zijde nijt de
 Zijde quantiteit, ons voer dat jaer van
 een quooten leverantie den 30de 4de. Cargos
 bevalden, soewel dat jk sustineere d'
 gesegde lileend Zijde leverantie soesom
 niet doordat overhout en onse voer
 houdings is gelandseent, alsoel, dat doer
 maal d'ziesseijt van dat gesingreen
 quooten leverantie toeliet, end' onsewhe
 waer op d'pendiaenen d'naest off d'daer
 aan volgend jaeren hebben g'ingest,
 al gesegt, want om te seggen dat d'pendi

daar

verdragen blyven beooging van haer
 eygen vooordeelen aan Cant setting van
 hem. zogenoest jets ten gevolge van
 een venscheit vintje deinde. door is
 vonden die d' onderwindige genoug
 deaan debateren, en d' iijthout van di.
 vonden als wel onder andere van d' Ode
 Joen van leunen dat heeft geleent, dat
 d' schoeken hoe regtmatig en bondig
 opgesteld, in seuchen van jntuust, ontrent
 d' verdragen weijing off niet vennisogen
 wel is waan, dat by sommigen voo
 vallen d' verdragen vry: gemeneis en
 Odelmoedig vallen en einigen maeten
 op een toonlijginge manier hem
 belangt quitenen, want a: 1693.-
 waanen du nye voutvonden vry: stek
 op een tijd: leuenantie aandnongh om
 die tegen d' gecontracteerd vry: van
 46: thomans d' Canga te leuenen, onder
 bedijginge soo wij: d' iijte weijgeren
 du

den handel te plassen off wel d' hollen
 te doen betalen, witten w ons niet
 een boodnagingen van sonder opnes
 consent en last van laen h: d' gleece
 eegt b: tot betancie, soe groote quantiteit
 zijde tegen die onys niet Conden outfan
 gen, endat wij dien wegen gese: baden
 mitgedens' l antwoond daer op in' Conte
 te gemest segen, die daer hiel wel,
 sonder volging van den attamadorien
 enig gemest l ontneken, oek bij het
 eenige aangegaand Contracht, als
 wamen dat in sed: d' nigenen geen
 zijde g' levert was, enden sianen
 volgens haer beblust wel eenige
 contenten Conden maken, heeft d'
 Coninc ons d' hollen sedint gesegd
 die Jansen nochtans ghyt gelygden
 maar on d' gemenscheden soe gelyk
 tot den landaand te brengen sonder
 Con: aanden endut segs daer mede
 intoecken, en als d' eenst eonsack

to

te stellen, heeft niet veel plaats, wel
 avonkend, en gend voer een vande
 beste maginnes sijette, doet men bij
 te doen vensook een off meer, naar
 Ifigentie van sachen, de grooten en
 die wel het meest tot het door gean
 de vensooks van Contribuieren, aan
 snoen maght te knijgen, 'Vij met een
 hlym gineet off wat grooten te belovene
 onkent, want alsoo Hans d'negende
 Conink, en dat van alle Jonge vons
 te vinnagten is, geen off weynighen,
 nisse van sachen meent, en die alles
 op zijn rijg grooten laet aantomen,
 ook alle d' grooten door haare vneel
 en onaght sijt den gebuechig zijn,
 soo moeten die off d' rijt vensooks van
 een saak eerst bevedigt wyl op raant
 vordnaght, en dat zij de majesteijt
 vloegte doen vensook aan, d' rijt slag! Zij ten
 voer off naderde ghegiet, dit dan als

een

tusschen voo ging en het Jaar 1696 gesche
 en daer mede eenigen maate voo inge
 voo menen, of geleijf, soo sullen mi voo de
 seggen, dat e 1697. Wanneer wij bij voo
 gesegd ett amadouletz stenk bij geschrift
 tot een Lijde negotie in d maate maate
 aar voo den en daer of met alle moge
 lijke deligentie en bij d, ons dat Jaar
 voo aarlijk dat en geen Lijde was, get. men
 onte voo staen gaff, off wel dat Lijde dat gesche
 aan voo tatiulen met meende voo deel
 voo sten onte setten, ontroek, en met
 een legginge, dat en door d. groote
 stentte van menzen soo voo Lijde
 niet viel, laten beoedigen, maen li
 heeren genoeg dat d'loff grooten, voo
 bloet voo den off na maate hopen al
 voo om d' groote voo delen die d
 Lijde voo intien voo voo en aldaer
 als gebiddens sitten ons die daer on
 roeken, hebben, immers soo niet gesche
 voo een gedeelte, want in d selfde
 tije

tijd, dat de ons daer mede omleijde, wende
 al goede wantjen soo over aleppo als
 moscovion de xanticiene verwoest
 dus met sollicituen d' tijd der sijde leveran
 tie voonby gemaekt, quam d' sijde
 vloot van des Leyden onder Command
 van den Commandeur Herman boet
 ten gannontke need, om e majesteit.
 volgens sijn en sijn beloffte van
 voorede van in het smetten van
 masquetta, mitsgedus l' opvoeren sijde
 militie bejulig te wesen, van welker
 arrive aantonts en ten goetdijste
 aan d' residenten in hazen kennis
 wien gedaen, om hulpe aen den rijp
 verkonde te bedelen benevens l' indag
 tigen, agten volgens sijn beloffte, dat
 bij sveningh van masquetta haer l.
 De acht l' op batavia in recompens
 vande swaare en costelyke sijde. Qui
 regie, door voornaght van sijn hoog,

1697
 1698

Hoogheijt toegevoeght sijn worden
 als wettelyk den vryen handel over
 inde majesteits landen, waer onder
 masquette bij verovering ook geueken
 ten trecken den vryen rijt over van
 Contanten, ten derde d'ontslagging
 vant sijn contracte, en sood' d'ont
 gengen moete sijn sijn te coopen,
 dat als den d'ordinaire quantiteijt
 tegen 44' homans d' tanga, haer gelijc
 wien, en ten vierde d' beloofd recogniti
 een. van duysend homans jaarlijc,
 naen alle elce toefstellen en behoeft
 gen van soo moere en mede voon
 ende gebieden venaende de pensia
 men niet alleen van woonroep en
 gedagten maen trocken d' beloffte tot
 soo en geringe belooninge te moeten,
 van dat d' d'ont. niet anders souden
 gonnien bij verovering van tie die
 plaatsen souden mogen worden gewon
 det haer 2^e d' d' agt b: bij haer g'
 vrend

eend. litten en vanden 10^{en} July 1698 quamen t'
 ondommeenen, in geval' l'anden in: quam te gebeurten
 d' Comp. door de pensiaanen vensoght wende
 om d' zulke van zake d'geven niet minnen als l'
 geuen den n^ug bestien de eenst belooft hadt in
 gekniffte tebedingen sulc d'ro togt, sonder dat
 en d' Comp. soijt beloonings vongezad heeft,
 ent jaer ten vjndt liex. op dese en d' selfe
 nojs ben jk andernmaal in spazan door d'
 Iffigaffie basje off geind storhednegen
 alie mendoen Czen en daer naer doord'
 attamadoûlet, ons Comp^s. zulc tot het beoon,
 loogen d' masquettus aangeweest en daer
 of bij gelykist vensoght, hoe vecken wat daer
 voer puetend vaden en gelyk zulc d'ro daek
 niet bejandelou d' affaimes vooen vial, Cond' n^ug,
 op een gevoegelyke nojs niet wel vau aut,
 woonden outvriken, off l' selve geheel de tme
 nen om geen onlust off lieven ongenoege tegens
 onster f'vriken maek n^ug dan naand' voo
 geciteend onder neguleneinde gaffeenst den
 beken alie mendoen Czen op den berben
 1701. in forme van een brief d' vjz en
 conditie waer op Comp^s bodrus zoudt Com,
 en aen welken vjz n^ug int voolggedrag
 aen, gelyk is bij t' dag register den
 ambassade

embessad onder voornemte datum Tult Combr
 dien, ook goederling overlegh Context by
 vervolg der sachen out masil'macken
 vanden geseend alie mendoon/cran
 voo dit jaer vernietigt en te niet ge
 loopen is, elgzeonden attamadoulitz op
 den 11^{en} Juni: 1702. gaanne gesien red, dat
 mon zond' sendings van fizepen in septemb
 off october aenstaend heb belooft, dogelyk
 dit een sake was die by eennering niet
 ligt om doen wil, endeels dat dit is al
 voo den dese Contractatie met d'coningste
 onstantigzedn jaer 1°. D^e agt^e was
 voorgedragen, tot het sendn van fizepen
 voo l'meendr gedelte verlopen zonde
 geveest sijn, als endenendeels dat soojaan g:
 D^e agt^e be: dit ons gedoente al goet
 gunstig quamen l'approberen end' Coning
 geuegen waren te zelpen, soojijst geen
 fizepen tot des swaans Expeditie als d'we
 aenanden soiden hebben, deed mij den
 attamadoulitz d'sake geheel ondoemlyk
 voondraagen, dog agter met dese
 distinctie so d'magettijt by d' Coningst
 van volutie aan masquetter bleeff
 vensistenen, en dat hij d'zane met g^t
 begru^e

Bezuide de portuguese annade niet ten eynde
 voornemens quam, d' O Comp. Zijn majesteit
 op d' Conditie van session zoudent. Homans
 recognitie penn: jaarlyc end 'Lalre masqetse
 hol van alle nye en in te brengen goederen,
 zoudent dat en haan vrynegotie aldaan onder ge
 wehent wien sould helpen, gelijk d' Gueff bier
 vooren onderdagtekening vanden 6^{en} october
 1701. aengenoemt dictent, mitsgaders soo d'
 Coninch Jongs hulpe op des voort acceptaend.
 dat dan d' majesteit bij annise van d' Comp.
 sullen gesonden sould sijn, 't zij dat by en
 oorlog voort setten off niet, egten d' session
 zoudent Homans recognitie penn. jaarlyc
 te betalen, en soo wel jk oven des sache
 geen nythleg, als genotent, hadde gehad,
 soo gelooft noghtand, dat soo d' Coning Comp.
 bystant aensogt, mond Conditie off lieven
 vry, van soote den oorlog naen annise
 van Comp. sullen ten gannons goed
 voort setten off niet egten ind jaarlyc
 gesondenisse van genotend recognitie
 penninge te sijn, sould modernen, end'
 Inaene Inuiergie 't zij met die te
 betalen, off wel yet anders rescountneen,

soo't dan gewil is toecomend gae
 bydinge der Spaense residenten ontvingt,
 d'majesteit l' Conset op matiquetta -
 wild voort setten, soo gelieve is gae
 ten verstaen onse te geven dat de
 Conditie d'ynstet: vonden en, en' l'besluit
 daer van een staen opmaken, waerby
 soo verand' t'idinge dien begen soelaet
 opdaagd dat is. ondeeld d'ingeneet heyt
 brenginge der haren op betaria
 ondoenlyk was soo moet het selve
 geset van d'hand gelieven werden,
 en op het geschrift dat den 12 Jaan. 1702
 den attamadoylet ingandige offlieven
 deed op geven. g'ingeest, vol d' Spaense
 residenten in Cas als geseght dat de
 daer van aenhalinge deden, als een
 poort, daer van aenhaling in de
 tyd niet den onlusten Conde d'ij
 niet ontstaen, besconlych gesetcommen,
 deat l' Jaan 1661: Wenneen in d' tyd
 van het besolittenen de Lijde wade
 op hande sijet, manquien d' w' al
 Wede

niet om gedeegte hostelijc gesin
 te solliciteren en by den attamadorily
 aan te houden in daer dese moeyte in
 mens van al soo weynigh vanght
 als die des voorige jaars, moeste ons
 hoewel wy qualijk voor den dienst
 onsen betraffden, mits d'zoo
 vry van dat gesin int vordrind
 met een segging van dien eerste
 minister van staet, dattet dat jaer
 door d'zwaarszeit en continueerend
 dijnste geen inloop voor den coningh
 stond te geschieden ook d'gouverneurs
 vord' majesteits in Consten geen
 'lontfangen, luttel liet. laaten ver
 gnoegen: met 'l aangaen en gewag
 maken van d' majesteits in
 Consten, en zoo dat d'gouverneurs
 d'zid quationen geen stonden
 te lepenen, Comt mij een derke
 te voren die op het voorgesegd
 van dat gesin en met voren

Loo

89
 Soe dat vele da gesegde gonsuenas
 in bloed off verstant sprac d' hooft groeten
 bestaan eenigen maats staat en
 die verneymde eenigste oorsaak
 gerveest te sijn van datter geen zyde
 aend Comy. gelevent is 't is dan
 dat men d' zyde in lozen off onder
 d' naam van Jbliai off seleni kient, en
 d' drie soorten den bafsi, het godapessont
 en gansari in sigt beslijt maar alsoo
 d' inboonden van west gilan en maban
 duaan, off wel derantjide gevonden werd t zij
 datso goet hoop off wel duin is gevonden beunen
 d' koning tot seleni gesteld wylt bij vordering zyde
 te moeten geven, soozest men d' de soorten
 sy genaam van Jbliai toegevoegt,
 omso alsoo van d' seleni die d' coning voor sijn
 thiond opgebragt werd, t onder sijden, d' de laatste
 soort op voorgeven van stentte
 d' coning ontkecken deed d' eerste
 versallen, en t ontkecht in den
 Jaare 1694. aangegeven als magteloos worden

Moent

want alsoo d' Coningh door gebreec van goet
 opmerking geen saeken des rijcks nootig
 enkenbaer is, Conde d' Penincassigante
 goetvenneus door voordragt van den conin-
 den, dese list en want genoegsaam deindingen
 end' Coninc & meedere nomenclent die
 d' Zijde niet aan ons te leveren, in gelij-
 king van d' inconstante tiend, tot sin-
 menbelijke avantagid ontueken. anno
 1699. werden al weder knagtsadig om sijde.
 soo bij den ottomadoiletz als miistoffie Craffe
 aangehouden en niet alle rijtten de deboo-
 ren geuigelt, maer dese; als d' andere
 beoeneus op d' sterfte in d' Zijde quantiteen
 ingesinde, vordelen (hoe wel hij sig opboodigh
 in onse fereine en begunstiging onse
 ssaeken toond) ten aensien vande sijde
 heyt vandat gesien, dat het Zijde Contract niet
 langer soude Connen werden onderhouden,
 vernmits d' Coninc d' leuenantie daer van
 niet sonder sjaad soude Connen laten
 doen, welsake ons aanriet een nieuw con-
 tract aantegean, belovende dat hij d' saeken
 sodanig soude sien te denigereen dat d'

De Coninc

Comp. den nijen bandel op d' betaalingh
 van een jaarlijcs recognitie van 12 à 1400.
 Romans Jguist spionde, tegen welcke oppositi
 d' residenten in Soajan indien, dat het hof
 tegen recht en reden en menkelijke hiza
 onsen gebiedens ons die draat dedent twee
 jaeren nighwaerts onthielt, endat wij Sonder
 Gynnes consent tot het aangaan van een
 nieuw contract besoght waren, dog alle
 dese allegatiën van weynighs voordeel zijnde,
 end' verbaanden in hiffren op andere sijde
 lyke middelen denkende, hieton wij de Lijde
 sollicitatie vanen en op Lijn belooft went d'
 onse in feb. Jstendicht daten 32 à 33 taged
 voor Coninc neeq. indestad van Soajan waer
 gekomen, endaar of soo bij den attamaden,
 letz als den supponintendent van Coninc
 domeyno d' h. nien sa hebbie verzoek gedaen,
 liet den eensten seggen daten geen Lijde was
 enden tweede, datse van d' denicht der Lijde die
 de Coningh aan d' Comp. most leveren veel
 verheeldt int Cont, 't was om soot seggen
 voor een doorman den ghelopt, wij d' intrest
 haer weerliel, alsoo dat ghy in Cont deaen

aan)

aan, in affslagh vande recognitie penn:
 die sij jaarlijs aan d' Ingelsche moeten
 opbrengen, tot man: 190. off/00: 15. wien
 gegeven en soe op d' lante ten naesten bij
 55. p^r t^e meer, alsoe d' Gouy. bij ontfangst
 soude hebben gehoort, d'is liep dit jaer sonder
 iets van l'off te comen optimeerde ween
 ten vijfde, doe l' jaer daer aan off 1700:
 Wanneer wij d' Lijde leventie, op deenstige
 recommandatie onser betaalrekenen,
 en den weeff d' Spalansse residenten bevoe-
 den, waarden wij gezonden die geheel affte-
 schijven, alsoe d' ongenegentbreit den jaer,
 sijne hof grootten niet toeliet, het Contract
 sodanigh als het leyde, langen te laten stand
 grijpen, te meer alsoe ons in het voorige
 jaer niets een copie negam des Coninck,
 waer bij den Habandeau gelast wien een
 anden Contract, met bevoornemding van
 een recognitie voon d' jaeren die d' Gouy
 wij en lieben sonder Lijde negotie, in d' so-
 landen genegotieerd had, met ons aante-
 gaan, door d' Spalansse residenten was

toegebonden

toegesonden, welken originele nevens nog
 een ander ons d'gten met voer^{no} - ymij, even
 vonden naar't verreck van (imp.^s hloek
 bodens heilen, en den eenzoon doortroe
 eff gesondens van den haband: mienza
 saderk leet wustel: om niden den occagie
 niffinge vand' edoysen bezoent. te comen
 afenden, wienden verzoont en daer
 nevens verzoegt die te willen beantwoord
 met welken beantwoordinge (soewel
 wij die voogden nijt te stellen, en met d'
 Incomiteit ds sachs, mitsg: lounoegt dat
 ons daer door gedijde, ook dat het geen
 sints ten respecte dijns Coninc staethe
 van d' on onlangs nieuw gemaakt Contract
 te vernietigen haer voornemen aff te liden
 het soo laag en vernielig, dat den genoemde
 Habandeaar konde. verclaard, ingevallen
 mi tot geen Contract quamen, het
 daerna, nog so licht, nog so oncheste
 lyk gebonden souw werden, ook dat in
 voortaan geen ongesitende Caffil^{as} meer
 nijt spazant stonden te comen, bevend d'

negotie

dat den dat den attamadouletz veel protinuen
 van dit negam, en besettigen van alle
 andere daer d'Comp. enige prijliden
 waren by toegestaan, die londen thomant
 off 12750... - soude gemisten te laten gaen
 senten, mits dat soo daer d'He agt d'
 hooge indifre regering hier geen genoege
 in quamen te nemen, alles voor nyl en
 geend waard d'agten was, dit den soding
 beslooten, wien d' accout daer op tot mench
 helijche gemistigheit, en verbeheringe van
 Comp. Caffilaand en negocie ten lasten ge,
 troffen, en wij manquende daer op ook niet
 d' Spazans residenten ten eerste te onder
 nemen alle d' ingeneetgeit sijnde Contanten
 by eerste woonhouend gelegentgeit aff te senden
 mitsgaders daer by soolange te continueren
 dat d' Casal daer geledicht moogt sijn om by
 verders moeyelijheden, inmers het swaard
 Capitaal wel van negen tonnegeits doet doen
 maal in Spazan was luffien te segneenden
 en niet twijffelagtig oger te laten leggen
 hier medt bleven d' saeken voor Emeeden
 gedeelte gemist inden volcomende heetentge

alle

alle vrenden handelingen affrijdend, quam
 in tuffen het d'ris oetgust op den 19de Septemb
 met haer E. Id^e. agt^e. Soen g'eed litten
 hien voren geciteert direct van batavia
 alhier een te landen, waerby den vren
 enden ontvingen om een nieuw accout, by so
 vren het oide niet gende staande vonden,
 met d'vendien aan toegaan en yet so
 te d'vendien al haer E. Id^e. agt^e by aparte
 instructie (en waer van ik d'tenne ooh
 comen door een affrijft beken is) quam
 te ondoonenden, welke ontfangend ondoon
 ook in t'volg d'vren; on den j'aband
 in vaden dedech, a^e. 1701. in feb. Vermeer
 d'ratificatie van voorgezegd Contract
 vrenagt, bezoot: 't antwoorden dat in die
 saek een ander gedaante hadt, en aant'off
 Londe geteuniment en affgedaan vren
 maar met dit antwoond gants niet te vreden
 off getigt, vrenagt nog d'vren maken dat
 het Contract moegt geteuniment vren
 dog ons antwoont als voren zijnde, en vren
 dat en tot het benigh van sijn oogmerk
 geen appanentie was sijnende by sijn
 sollicitation tot op het vren dat en

attamadoulz

attamadonletz belooft was met Gulcho aan,
 bondentrecht en enige soent van bedrugginge
 dat wij ten leesten onder dato ult^o maect
 beslooten hem zijnen eyse te laten geseender
 mits dat de goederen daer d'selbe lizenkagie
 in Zonde bestaan in Comp^o wooninge affge-
 pacht, op Comp^o kosten sequevoert, en in jaer
 soo lange Zonde beruften, dat wij t'offet
 van de Conditie waer op d'selbe afgepacht
 waren, genoten, dog naer d' goederen
 in seken waer en gesouen, enden attama-
 donletz bijten t'bewint onsen seken
 gestelt, immens om met mij te handelen
 alsoe int vervolg d'ijn gunst niet alleen
 benodigt, maar die tot het belang vande
 Comp^o noodwendig en ten roegsten sij
 te en waer toe al een goede somma int
 gefzooten is. Wenden d'selbe op d'isse
 tijden onsen soone verhoonen, soe als
 iij. en wel speciaal bij d' getrokken resolutie
 vanden 30. aug. 1701. nadre sult Comen-
 dien. Lien medet d'ijde Contract in d'ijn
 vervolg end' daer hijt ontstaende moije-
 ligheden ten neer gestelt, sulke in vande
 dog soe hoet en behooft als doemelyk sij

ontrent d'ambassade van alen alsoo mij
 aend successie brieven en lot ten secretarie
 benistende de regnesten ben nesenende, der
 naan ghe op Coning hotten in spagan was
 g'anniseent, met d'ijttent deligentie liet
 onder soeken wie d'Coning: geneegen, en
 waer voor eenige vonden te verwagten
 waren, om alsoo ontrent d'te doen ver,
 soeken eenige mate met fondament
 en schen zijt van bejulp seamenreijt togaan
 maar ongeluk wilkend dat jijst in een
 tijt dat alles verbeet en d'grooten togen
 den enden stonden, ten zoer g'geenen
 was, wild't voornemen soo wel met
 slagen, en ded mij al onij becommert.
 gedagten formen te meer alsoo d'
 h: mien de ribbie superintendent van alle
 Coning derneijne tot geCommitteed in
 meijne saeken door de majesteijt genomi,
 neert, tijt onse van d'anderen Goffgaten,
 so wel rij enden jtnigant en stont
 genoegis) Digh souden niet genoot niet
 dan d'off wilde in laten, maar bij d'
 Coning om een tweed verzoeken, dat
 bij d'middeeling des lots van den reets
 genoemd

genoenden effigies bij de of goede stoches
 dragen boven hem te hangen, met de
 welken en zijn triffen Coninge ook d'
 sache vervolgens niet souden blyken
 gemene stribbelingen en draey en dwaes
 benenys van den attamadoiletz en zijn
 medestanders om meden eendeels sozyl
 kennen vermoeden wegens onderlinge
 vrentlijschap als anderondeels, dat ^{om} mijn
 sachen uit begin toe staen tot, waer
 afgenomen, en aan anderen genevrijent,
 ten beste doent. met het nythlieten van
 een Considerabele Somme hebben afgedaan
 en negam in dijdlyke en niet min
 favonebels bespoeding in debita forma
 verlanght, en alsoo het Zyd contract, waer
 van twee vonden onderjare jaar gesproken
 is, in mindere quantiteit en nythlieten van
 sekere goederen voor d' Coning sekeret
 blyfs jaerlijc vernieuwt, en waer over u.
 nog in Sazan sijnde het nodige bij aff
 sendent. lertenen vanden 11^e november
 1701: zultlango hebben bedruet, ook redanigh
 id sij ds gelievende ontrent het vengrecht
 der goederen heide te gedragen Zylg dese

Sache

sache in dat point voer bezandelt goyend,
 in maer vander Zulke segge, dat get. d'
 Tijde leuentic een jaer is gedaen in Jaar,
 lijs in tijde (Zij in de maanden maan)
 of april, d' bezante residenten d' besollici,
 teninge daer van gelijft aante sijngeen,
 en alhier tot geen tijt gaven off voutue,
 shinge van goedenen, Vrij wel of wegnicht te
 nemen, alsoo een in. volcomen adijf
 tijt spazant gesijnde d' Tijde geleent is boewel
 gh oordale soe in. benijt ontfangt dat gh
 een gedulte van d' boudent (eenges ontfangt,
 was, en den spabandean in. of eenige goedenen
 liet aangelegen sachen met een gedulte
 onder quitantie vordening om d' goede of een
 Cominge, en quaed off sijngeen voer
 te hoorden, of niet moesten vorden,
 inmond soe wet vordent d' Tijde ontfangt.
 onder het gene vorden ten Comptinen
 spazant gesoot en aldaer sijnt vord is
 in brijten d' Tijde ontfangt d' sijngeen
 van gene en d' sijngeen vordende goedenen
 die in gannen niet te betonen sijn en
 d' outfangene sijngeen getrocken
 vord

breac

Gaan met recommandatie van die ten
 goetdijgste te versorgen, om bij arrive
 van de naast aen volgende zijpen in
 verleggen te sijn toegesonden, ook de in
 wiisseling van goede als zilveren mün-
 te moeten, goede Druyicaanse Ducaten
 en abaffes die voor de münreus gitt
 somms en't affrijtende Capitaal van
 Comp: Stagte Coeyman 2: naan of betali-
 wand tijd getnoquent werden en den
 en dan naan de münre gitt benodigde
 quantiteiten off soddanighs meer 5: Dole
 aght 6: hornen't andonneen, versonden
 tot welke in wiisseling al tydelijk door
 de mahelcans silt geliezen te laeten
 versorgen, dat de na maate van de
 in wiisseling en bejdt die münre te
 behouwen sijn wiissels geuet benne, want
 by ontrentenisse van dien, Soud de Gaze
 de residenten diu wils meer münre bij
 soogt gelijk eenige jaanen nügwaats
 sonder nootans om giden verleggen
 gewest te sijn, moeten in hoopen daar
 anders tot merkelijken verdel soode
 münre

minuten en in wisseling in de maanden
 mei, juni, juli, august en september bezoonlyk
 voort geset want wel needelyk ciwiel, en so ik
 bij mijn aambersen in spaan bij d'wisseling
 der dukaaten tot mant: $12 \frac{27}{40}$: off / 5 : $100 - 5 \frac{4}{7}$
 en d'abages cont sibabie tot $100 = 2 \frac{1}{4}$: heb
 en waant, te behouden sijn, noget anders komende
 gelden aldaar door de quoste off kleine aen-
 breng niet de boven quantienon, mitsgaders
 in lants waant op te katten merkelyk
 verminden, end' in wisseling bij haeren
 signaal maken waer tegen bij opulentie
 dient geset en de leggende d'bezoonlyk
 andigstigheid gete commendeat blyten
 de dukaaten waerdu bij aankomende Caffi
 laas niet tannis nog wel eenige spaans
 waachen off matten aen gebracht, maen
 deese quantiteit in een nootjaar geen
 40000: stuyg beloopende en het swaen
 sbot dat en op d'wisseling van die
 munt is maekt en de in wisseling
 soo niet onmogelyk immens gevaarlyk
 van ook gebeurt het alreeltyt met die

munt.

mint wanneer de rente van aangebragt
 wonden, dat so al soot door Coming bedienens
 aangelagen, int mint huys gebragt en
 aldaar vermint went want gelijk de
 persiaanen geen silver mijnen hebben,
 moeten sij daer met het geins van
 eldens komst, bezelen, sonder welk
 bezul, en dat den nuyt over daer van
 soo continued bleef voortloopen, so soude't
 land binnen wijnig jaanen opzel ontbloot en
 silverloos sijn, de wooninge die aldaar van
 d'Comp^{le} staadt, went bij meer den gemeen
 velling van fienis off wegen naens meer
 andere particuliere wooninge so nuyt dan
 al wat befigadigt, waer aan den geestelighen
 de nodige reparatien ten menegienste tot
 weeringe van verdr veral door v. l. sal
 dienen gedeen, ende spijante residenten,
 bij bekenit makinge van sulp, endat daer
 eenige groegnodige reparatien vereijst, daer
 toe gelicent wort, - -

tot dus verre so van het oude als vernieuwe
 sijn Contract, mits gaderis wort ten Comptoir
 sozen verdrugt dient gesprooken hebbend
 sulken in verdr ontrent het loff, daer alle
 versoeken blagten, bekegten ~~de~~ gesijien

notam

noten en, soo onder alle rijpgrooten daen
 de konink voen onregint wert, geue van
 soo menichelijc bezijle, en aan wiens quint
 d'Comte meer gelegen is dan den attama,
 doiletz off rijpcentuonden, elszoon dat soom
 in dan d'een off d'andere begunstiging
 gelijc het voerual vanden offgatie bage
 alie mendoen Cran niet anders te Conside,
 neenen is leppen oon van den konink bijgen
 en geselligelijc voondie tyt het grooste
 berint d'asaken in landen, maan dat al
 oon een horten tyt ten oonsake vande
 gedinnige vander anderingten vande den
 attama doiletz wiend off geset, soo liet
 men al dike wils dat dat vermindere gesag
 ween tot sijn rechte ongenouk en soete
 heere, en bij veruolgh veel stouken den ftecken
 dan beponens, naen dees staat beftiende,
 kiongt den mistoffie Cjase, off sijn en intendent
 van kionng domine d'le miense webbie, een
 fizeander dog niet min loofrentig ~~ruken~~
 en baat singtig man, en die miense vonds
 de bekeuamste des gansen soffis van welk
 d'Comte ontrent het beliciteeren de
 zijde en een goedige leuautie veel fabeuringen
 geniet en kan, ook bij sommigen te deene

verzoeken menichelijc gelopen, dog also
 bij een baet dingtigh en veel pen giffen
 hoirende is hem men gijst, alle saaken
 soo sijn hulpe niet gescheuen mag
 aangebracht werden, alsoe venscheute
 met hulpe waer aan men sig in cas van
 nou obtiene bij den attamaouletz, adheffeen
 dog soo lange men vande ginst die eerste
 minsten venscheut is, en dat bij de gesche
 billcheuys aen neemt, hem men den
 gesegden heer sijn hulpe wil ontbreuen,
 alsoe sij intrecht bebit van sijn ampt, naest
 de konink sijn bevelen prout doet naen
 komen, maer soo lange als het hoff. door
 onderlinge onlusten en vrentje sjeppen
 ontstaken is, moet en wat naentijts gele
 gentreijt gesandelt, Zouden sich aentgeval
 van een te vrentnoimen, off dat men
 bij affsettinge van een sijn saaken in
 twijffel stelt, dien volgend voren niet
 quaet houdende, dat men bij te doen
 verzoeken anders, jmmens daer d' ^{ten}
 mede te doen heeft gezadt verstantigt
 en soo wat bij foume raen ginst vensche
 en bij affsettinge van den beghintten,

een
 —

den tweed te vinden, en voer al gesongt dat
 deen al te groote geantiment leit geen roet off
 ongenoegeen verrecht soo in soegnodige
 needs tse tot hilegen off verdoeken te soone
 kwan, met sulc d'lypante uidenten
 bedelt, end aen by g' ordonneet, dat sij die
 een geise hont bondige en belofde manier
 aen den gema die het in lumbecet voer
 dragen, en dient vervolgens de sache in sijn
 beloop naen linnre edygen gedenigheit, tot
 slot van dese materie en stoffe konne niet
 nalaten te seggen dat het soff, soodanig
 als het tegenwoordigh staat, een en
 venticulien elaeats van onlusten, mis-
 verstandten, variatien en geweldend
 een plaats, deen tgerinne welkanden des
 niff diende g' oeffent is, wendend den
 kominge door sijn dagelike wellustigbeden
 en vastige offeningen soodanig verblint
 en op een groote manier van sijn pligt
 afgetuochten, dat by alles, sonder eenige
 stand vastigheit naende drijft in sinderlyk,
 heit van sijn capaten en nippgooten, bellust
 te wenselende sijnde dat by eenmaal, tot
 welstand van sijn menichelijc veruallen
 nijk en negotie, nift die loffoofdigheit geest,

d'voetstappen van sijn voornader abbat
 d'grootte ontfelijke memorie mag
 naar volgen, en sijn gemeente nevens
 den landel wat beuten te sulve komen
 blyten. Comptoir sparan heeft d' Comptoir
 in dese nyche geen Comptoir meer,
 maen gelijk het jaerlijc meest gebeurt
 dat d'leeren meijones een vijftig van boll
 nijt de novintie van kinniaan. Vrij van
 10. 8. 20. 8. Komen te doen, endie
 vijftig als wij geningh niet toelaat onken
 en van Compt. Sij oosten naar toe te
 senden soo is d'elke off aenden mahela
 off eenen aemenden met name man
 traos op gedragen enden toe g'lym loy
 hoe wel dese haeste bij sijne aantand
 aldaer soom enden door de regenten
 wat Contraaven sien en belatelen ind
 in Coop dien volle onderzagen. Sijet
 is gebest, ja d'elke wil so veen, dat so
 de nate in gecogte niet wilden gedogen
 det verenden. Wiert, off ook wel, als d'ij
 dit al toestonden, d'vanden in Coop
 huamante beletten, waertogen blyten
 Egerzenhje dat haer van weegen en
 gebuden

gebieds is toegegaan, geen andere hulps
 middel is, dan daer een naar Spagan
 gezynen en of onduure, dat de resident
 bij gesignift de verstelling van het
 geveleend koninklyke mandement,
 dat ons den inloop en liben stelt,
 bij den attamadoiletz venschen, en daer
 in door syn loogreits grinst venschen, in
 welken geval den attamadoiletz, try in
 margine van het gesendteend venschen
 signift off wel op een of sonderlyk blat,
 onduure, dat den gouverneur onder
 eenige beletselen den inloop der wolles
 agten volgens Conings gebodt en verkeent
 bevel, een temp. bediond sel hebben te
 laten doen, en wat van soo id. ten
 vollen bekent is, inden verleden jaer by
 hlagte vanden gesegele mantinooden
 en dat by Zoodanige ontmoetinge met
 de regenten oft gezast, een voorbeelt
 tot gouverneur leit, te sende nogtans
 beten soo de regenten over te langh aan
 hant zonden van raare sizenhagie
 doleren, en daerom den inloop vande
 hysenel beletten, haer met haer toe,

gestane

toe gheschiede so het daer mede te stellen
 is, te beoedigen van klagtig te vallen
 want bijten die tijd hier toe gijft en
 daer ons Compitilens van komen en
 fiteren, valt het soo en geveeneke
 omerit, van ten herten syne naem
 te nequisten en klaggen, ook zoeken
 doodanigh gedente niet den onlust en
 verweydening beaen't nequisten
 sal dan (het beoefstaende doodanigh
 verstaen synde) niet den d'laaste n'it
 chigt worden en waer toe men niet
 den ten n'itste genoodsaecht treedt by
 het loepia nequist sal n'beoefstaen
 beoefgen, soe ik al bysonder geveene
 off c'z als d' ienste belet den d' onsaek
 was aan te menken, niet soo deen oer
 hem, dan wel sommige syne bediendens
 hebbe gelaagt, en daer d' ienste belet d' onsaek
 die den ineen g'omelte mantinood heet, hebbe
 g'insp'itert, omme alsoo d' byant d' ap off
 hoer s'raadelyke verweydening inmen
 soo veel mogelyk waer oer te komen,
 end' Comp: in't negt. waer toe d' y' gelyk
 hier

Hier vooren gesegt g' antoniseert is, op
 een ^{moes} ~~vooren~~ ^{sozante} Wojs te maintainen
 en't gene ^uel: ook soodanigh by eenijgh
 van Lechen, & Sozante residenten sult
 geliepen te re commanden, & gelden
 tot dese intoox der wolke benodigt sullen
 den gedegten mantinoos wissel dienen
 oerengemaacht, trij dat ^uel: die gelden daer
 toe hier aanmeant telt, omme de waerd
 daer van in himmeian ontfangen te
 werden off wel, dat hij daantoe door ^uel
 g' antonseert die op ^uel komt te streeke,
 alreans het soodanig in de voornomende
 occasion sijkhende dat zij geen gebroek
 aen ^uem: hebben, op dat den jusaam
 daer door niet veragtert weerd, ^uel
 sullen hem verdr des geliependen
 dat ^uel: den verdr des sijghen te re commanden
 deeren, dat hij niet het jutoopen en
 sijn oon'maken van de wol altijt so veel
 soet maken, dat de gezeels genequiseert
 en gezondheid vante off well een goet gedeelte
 van dien, in de maanden van september
 oktober, benech hrom, en met de als dan
 verweigt weerd sijn te hinnen
 oerenden: —

dr

De negotie die hier bedut den Jaere
 1623: op het verzoek van abbas de eerste
 gestabileent is reekt bij sommigen tijden
 al moet tegenstaibelingen geleen en ook
 wedu bij endus genoege niet geblouken,
 dogh roedernigh sijs het daan ontrent
 gesijht heeft, soo heeft d' E. Comp: nochtan
 bij verloop van tienne goederen almeke,
 yghen vandeelen en winsten bezaalt,
 en waerontrent d' E. C. h. directie van
 denk wij voorsoedigh geweest is, want
 naen den selven sijne de nussie nist
 dese directie had den vnlengt, enden
 been berganje in sijn plaats als directie
 gesuccedeert, soo was sijn E. C. tot sijn
 doot, die in den Jaere 1697: 1698, —
 ongelukkig genoege van het goede
 oogenek daerontrent te komen be-
 meychen, maen brogten dyvalghijden
 door een tweejarige aanbrengh van
 goederen, en waer onder die waard, be-
 sendingh van 6 tijsen onder den Com-
 mandeur van manen verlt, dapper met
 Coommanzappen behet dwelke bij

laugen

langer stilstant van negotie in dit
 overzete klimaat gezeagen stonden
 voor een groot gedeelte tot niet toe
 soo mij't daer aan volgend jaer 1698. niet
 gunstiger hadt gewest en een gewentte
 ondet van alle goederen die's dedent's
 laatste van 1696 waren aangebracht,
 hadt doen verhuigen d'selve voorsoet
 hadt ik a°. 1699: endermaal, van in
 d'maant mijn een ventcoop te sluyten,
 maar bij nijt leeveninge in d'zette vande
 mij in den verquil van den ymaant of naas
 Coopman had die rubie niet namo gadi
 laid niet weyning misleijt, alsoe zynaar
 den outfangst van een gedeelte d' ge,
 contractend goederen, den outfangst
 op sommige voorwendinge, als dat sijn
 meester niet eenige goederen van
 den voorsz. aende van Coopman overhuyt
 sadt, staekte ende had ontfote seggen
 in d' negotie stak de be gezeels onzebbe,
 lijke manieren van doen, gevolgt van een
 stillstaand negotie geduurende tjaer 1700
 d'v d'mij in't begin van a°. 1701: Serieus

od.

op middelen denken, zoo de trago en
 aesten blyvende Coopluy best tot een Coop
 sluyt te brengen, end' aenzant synd
 goederen onder d'man, tot berijk vanit
 welke voordat maal geen beten en
 als 't laaste expedient houdt ijtwinde
 den een afpakkinge van sommige goet
 men bij resolutie vanden 10de maart vast
 te stellen, omme die veroolgens naar
 haer en oet te senden, welk is vast gesteld
 ook van soo een goede ijtwerking ge
 weest, is dat gh nog voor mijn ventrok
 ten goet geluk in de maand april gen
 van een Conditioneel verloop met de
 vol magt van den op genoemde Chinae
 Coopman Radie nebie en enige miuden
 van die plaetse te sluyten, gh segge
 Conditioneel, ten aensien dat den Coop
 een gedeelte der goederen doordr
 anderen segt, om, als bedingt dat sijn mo
 alstoe jaeren bevooruden en aets geno
 teert hquamen tiez andelen, onsenden
 maal een voordel hquamen afte liden

Du
 —————

en met d'ongewillte goederen lieten
 zitten haer daer in te overnemen en
 zoo veel mogelijk was voort te houden,
 maar zoo verre het met deze Con-
 tractie gegeven is en den meergemelte
 nebie met sijn meesters andas doord-
 wakken zijt van den spazans mahelam
 huintgaut, gelinkt, heeft d'ijthant bij
 vervolg geleent, en is in: ten volken
 bekeent, dat niet alleen d'indpakstij's
 beuistende goederen sijn van de zant
 gesloven, maar nog alle die van d-
 sjeeren t'hoff van ulpendam, den een-
 hoorn uit Castelbattaria soiden afgegeven
 sijn ingevalle die niet bij nieuw Contract
 tot onsen verzeijngingzen men helijke
 bevoondeeling onsen gebieds waren
 om geset, dies de venders extentie daer
 ontrent, mitogadus het toeval, waer toe
 dees inedus pijssen sijn gecarideent,
 hier onnodig aeyten te repeteren,
 . Onder de loofsighe sachen hebbe ik
 geseht hoe dat het oudelijck Contract
 in minden quantiteit te weeten 100:

Cargés

Tansos van de soort het goda pessen
 off tweed soort tegen 44: tomans de
 Cango onder Vrijt heeren van seken
 quantiteit goederen voor koning se
 bet rij's Gadd vernieuwt, woon welk
 De Comp. in dese landen Conform
 mandement gelicentient is gaen
 negotie vrij en liber te mogen drij
 ven sonder enige trollen van
 aanbroug en ijt over, mit gaders
 gedarjen off anders genogtig bedin
 te betalen, mi sullen vander segge ge
 dese vrijheit altoos een voornamde vrijt
 elijgt tegen alle Comp. lotten en die
 de Coopluy tot bereyk van zinn oog,
 merk en mach dwings sined geveest
 is en het laatste middel omme de
 goederen te debiteeren ook wel bij al te
 lagen bodt, en dat de Coopluy de goederen
 die wij met andere gemeen hebben,
 veru beneden de spazanse balen
 soeken off te dningen, te doen rijen
 maak u sullen voor een vaste mapie

Den
 /

En wel gelieven te zenden (gelijke
 d' h. De heer van mayones int vaden,
 lant en d' zoogd in d' isse neegering op
 betaria mede van dit gevoelen zijn)
 dat het Convenabel is, de goederen
 op gemmen, bij soo verre de koop sluit
 tot een needelijke en aennemelijke prijs
 kan gebracht worden om te setten, dan
 wel op zoops van Soegermarkt naar
 Soajan te vercoopen van welken toe-
 stant en hoe dat de goederen aldaar
 vercoft worden, het door d' prijs Coiman-
 en die d' Soejanso residenten bij zijn
 zijnen gewoen zijn te veegen vol,
 home berigt sult ontfaan, als wanneer
 ik dan verder, naar d' oetreck van
 d' gelden die zij in den opvoerte daagen
 hebben sult kunnen Calculeeren, —
 wat winsten dat zij op de gecontue,
 teede en ontfangene goederen in-
 soent zullen kunnen bezaden, bij-
 Coopmakinge dient en ook niet alre
 naams getet wat dat wel d' gewilste
 en in tegendeel d' ongewilste goede

Замечание

gemken eenige voordelen of thalen sijn
 daerom te setten onder alle de geene
 die gesent benen eenige goederen van
 d'Comp. in handelen, hebben geene
 soo maghtig gevonden als d' in Comp. sijn
 coopslyc hadie in die en gesen, op te
 in de voorgeange aangeholdt mabeleer
 kintjant, omme Comp. goederen te
 deeren en prijs te maken, mitte gades soo:
 in eend Capitalen te bestuden, so wel
 dat ik van opme ben, so anders coop:
 luyden als een meesters, beyaanden etc.
 d' ongesijt der deghenijken, van voord
 coopslyc der twee gedegte handeleers,
 eenige coop eante gaan, d' twee genoemde
 deere en tot meekelijc voordeel vande
 Comp. sonder agten leggen, ik hebbe
 niet alleen tot mijn leet weeten maect
 sien, dat d' ongesijt der deghenijken (mit
 bedingting van in moeyelijc geden bedraecht
 te warden) so veere gingh, dat de voord
 contracte van d' twee gesegde, geen
 el minste goederen dorsten aanslaan
 maer ook dat de haer gesen bij andere
 eanleijden

in de hande van de overheid, en dat alsoo de negotie soond-
 erling al in de twee gesonden niet alleen wien ventage
 maan gezeel tot stilstand gebraagt, tot
 welken woerdinge wij altoos voen een
 gebuigh gezeel hebben, de vaquils off
 volmagten van oegenseende twee moode
 hoerlijden, met eenige faveuren hum-
 den so veen als bijten opjuditis veen
 come: belangt heeft hemmen gezeiden
 te begunstigen, om gaer alsoo eenige
 maten te animeeren en quatiegen te
 maken, en te geene uel met naen
 bevindingen van tijden en sachen, gelis-
 ven te observeren, bijten het so voen
 aangeveend hulpe middel tegen dwars-
 dwing off settingen van prijsen de looy:
 lijden, te weten, van de goederen naen
 spazanten voenen, is een sondering
 wel hulpe middel woehen, alsoen het
 Comptoir bafona endamaal te stabilien
 en in bespooringe te nemen, en te geene
 de ventouren van geen kleen uytwoeken
 Londen dje, bij so veen de turken waen
 onder (hande dore) schat so soort een, maen
 wech seuen

werken daan blijven, de slaat men en
 weegen van noverdschijvenen, dog
 alzo over de ^{1de} uit lozen velt lange
 get is, en ald niet dat begrijpt ons
 om een bequaam kielje naar bat ~~beke~~
 hebben verlegt, soo wijffels niet off bij aan
 landings en anders vanit zijerje, endat
 het dan niet een bequaam nieter, en
 weynig deedig kindig verdon, naardwa
 waarts werd gebonden, off twee voordelen,
 van hier een better markt ontrent
 Com^{de}: Costelyke Coymaunissen, end
 voordelen vandat Comptoir sulden door
 en mede bezaat werden bij contractatie en
 en Coeshijt, want de ~~enig~~ ^{enig} ~~mede~~ ^{mede} off ordinair
 in men: gemaakt, ten waer de Coeshijt
 enige andere betie aanzien had,
 en dat de die dan bij beding aenname
 tot een gesteld prijs in mindering van
 haer goddenen eenstante naar off
 wekening in laste betaken, maar
 de saak weynig niet voorvallede,
 soo hebben altoos voor een gebruik
 gezonden d'ijst gae vande vercochte
 Coymaunissen weeten afzoon d'
 Coeshijt.

805

Coopluyden geen Contanten med-bragen
 voort te laten gaan, ende makelaers
 naer afreagingh, off sij te wederwaeren
 dat geens off dross Coopman inmen
 daer wij een twijfelden goederen genot
 haer daer voor hemisse sonder genot gel
 ofte geuen, Souds by sodanige dangeacht
 tyden als wij haer beleuen, wettes en
 twijfelagtigh vallen en laen geen
 verbiuteniss van Capatie by benquer
 als endusints naerleaten, daer anders
 mijns bedinkens, al sij een dat en geen
 goeder Contant waeren ingekomen,
 en nochtan alle Com: goederen met
 voonhemisse van de makelaers niet gelee
 geen de minste bedingtinge van huay
 betalinge bezoet, alsoo sij een sufficient
 watter en voondigtigh luyden, die geen off
 weynigh overduysd negotie duyen, sij
 de welken een twijfelagtige Coopluy. ge
 de minste goederen, ender borge van
 haer sulken leaten verstrecken, off
 lieuen, dat het so sodanige voet stae
 went, sodan de goederen so sodanig

Wijse

uijss mogte wonden nijt geleverd, soo
 hebben voon een gebruik gezadt, haer
 noch voort bedraegen van gebeden
 vengoo by Comp boeken te laeten be-
 lasten, met aankuindiging dat sij
 daer voon negt pondabel waarden, welke
 somme sij mi den oek in Contant off
 wel met Wissel ex haren voldeedint
 geens dan Wede in Contre op gaar neke
 in de boeken wien gevalideent hebben
 sij alijt voon de voldeeninge der Wissels
 dienaen haren syn genemitteent tot
 quote genistgeijt ingestaen, mits het
 soo quam te gebeuen eenige Wissels
 brijten vengagtinge niet betaelt
 wieden wij gaar Wede met Comp^{le} van
 sijn vengagtinge naen nijten ste vengag-
 gende soude helpen, end voon onse betag-
 tinge haer soo veel doemelyk brijten
 sijaad goiden t welk ik den vengag-
 oek beddeening doon id naen vengagen
 sal gedaen warden, jhe hebben sijn
 vengagen reeds ege segt, dat voord men
 behaars niet te vengagen is, dag alse voon

Die luyden

luyden nog soo sufficient benue soo hebben
 ik altoos gecomactiseerd, en 't geen wel
 sociaal de vaak vernieuwd onder van
 Gean h: ^{De} agt: op betavie dicteert,
 naan d'ijet levening en oeffeninge den
 goddenen 't geen ean de betaelinge
 hewen te menigueren, soodra in te
 vorderen, als jmmens heeft konnen geset
 de hase hebbe alijt onder mijn eyge bewaam
 in twee kisten wel vensongt met yser
 beslagene gezoinden, zijn iden vensien
 met drie besondene slooten, waer een
 de ene sleutel ingaende van mij; de twee
 in hande van de negotie boezonden,
 ende de derde onder Comp. makelaan
 bewaant is gezoinden sood dat en in d'ge
 kisten sonder bywezen van de drie
 niet konde wonden gegaan, moettend
 de makelaan ook de denge seamgijt
 van gelt 't geen door raan daan ingebe
 went, mede onderen gelijk ook d'afkome
 de gelden nijt sozan, die aldaan door de
 residenten voor Comp. ^{de} neth: ingewisselt
 kunnen, al mede by aanlandinge aldaan

Wenden

worden gelegd, waer nix dan weeden
 de Capitaelen die geene en deese
 Comptoiren door haer L. H. agt d. zijn
 toegelegd, worden geligt en niet naen
 bat. voort gesonden. tegen d'slechts
 heyt van gelden, al wel in sonder heyt
 man. gelijk in lier diensmalen gel
 gesien, dient nix: altoos te besorgen
 dat eenige van in Cassa sijn, omme
 bij so denige te vallen niet venlegen te
 waken, om d' daer gelijc quastos en
 voornammentlyk so lang d'logie niet
 volbant is, en waer aan gelijc is be
 kent is waer ongeden gaan te
 konnen doen: —

bij behounghe van Lijffren hebbe onder
 d' materio van soijen neets geslegt, dat
 haer een Extractie van 'l geene aldaan
 versocht wert, diende toe gesonden, niet
 recommandeert is 'l selve ten spoedigste
 te versorgen, nix gebeurt het dat en
 ook wijnen 'l zij Claret off ordinair dit
 verander en roose water wert gewondent,
 'l geene dan nix Crinaas vanden aldaan

Lijnd

766

Leynde Comp^{le}. wijl maken de veldt biffkens
 kan worden g'eijt; in dien voegen de
 vogten by hem in d'yn voldaen, dog ontken
 den g'ijf van vield, so oordele best, dat
 men; in adien een quantijt is daer
 en Comp^{le}: die naar die een weynig hem
 van vielden goet toegebruicht, en de
 Congatie die en sommigen doorbaet d'yn
 op souden kouden kouden, outgaan, en de
 ook eenigen maets van de d'ingtsaen
 hejt te kouden verbekeken het veld
 waeten, so het in gemeen flessen ge
 vordit went, kan al med by den wij
 maken g'eocineet vielden, dog de
 geen d'ijt is in kielden flessen went
 g'eijt hebbe by de mabelaan laaten
 vensorgen, en den altoos gene common
 deent het d'ingtsaen te slaan.
 het b'ijts dat d' L. Comp in haer reft staen
 koud niet sien van wat gebuich selo
 is, alsoe en maer jaerlyc onkosten
 souden vordel van koudt, en welke
 onkosten jaer onbeuwendelyc tot

Weening

Weeninge van vanden vensal al wedu
 zullen dienen gedaan, alsoo 't selve bij
 mijn aamweden in Raan albat ven,
 vallen was, ik heb al getragt dit onnos,
 woud goet te debiteeren en mi jongst
 in Raan synd te verhoopen maar tot mijn
 lect beson't goet loogmenk niet hand
 beneyden nog des dienst d' ^{Comp} door
 gebroche van koopers konnen toebrengen
 Wy het selve voor het kostend off wat
 minde te geven 't geen mijns oordeels
 nog beter waerd dan 't selve tot
 langen kost ^{aan} ~~en~~ gezonden, in aldien
 u. dan occasie inoegt te verouwen
 om 't selve op d' een off d' andere wijze
 van de hant te sijnjen soo gelieve
 u agten volgens qualificatie van Raan
 d' ^{agte} op Batavia bij Raan of
 g' een d' letteren vanden 30 aug ame
 enwaer op het voornstaand
 is gericht hant te lichten, en 't daer
 outnent in Consideratie komend ten

meester

505
 ... met dat de nieuwste ordenzantologie
 ... nog niet in staat gebracht is om te
 ... kunnen bewoonen, en dat in de inder
 ... de oude bouwvallige logie sult moet
 ... wel blijven, zoo sal de onverschuldeldijk
 ... al geene en deze kleine reparatie
 ... groot wendigh moeten gelijken waer
 ... voortrent wij u de oort van men
 ... dege ten de na de omelijc als eenigsin
 ... te waactiscen is geleyc ook in alle
 ... andere voren walthen wilhou de d'andere
 ... recommandeeren en voordraegen
 ... het opmaeken van een geneale monf
 ... nolle op u^{te} zing van alle Comp: die
 ... in deese directie, zoo mede van
 ... diezen die als dan kien ten zeed
 ... moeyten leggen gelieven u^{te} o di
 ... tijdt te onderneemen, mitgedadig de
 ... dubbel niet bedrunt te sende
 ... als een voren batavia en d'andere
 ... over Ceylon, naer't sluyten van de
 ... negotie

negotie boeken. Sullen de selve in waer
 gebragt, aldaer geen sijnneet en naer
 gesien werden, en te sien offer geve
 onbegrijpelyke posten in getrocken sijn,
 ook wat debiteers soo wel als crediteers
 dan gebonden werden, en van welken dan
 in een resolutie vermaan en aenzeginge
 dient gedaen, dat naant ovensien der
 boeken die en geen sache sijt staet,
 blyven dese sijnninge sijn den nog vele
 en meer andere bevelen die ons sijn,
 siwelich van batavia sijn toegehooren,
 end welke ik om haer optentive sijn
 met een stil swijgen, dog met referentie
 aan binnem en daer toegezonden
 gesijnt, vasthouden, met die gedagten
 nogtans dat gelijk al. mi neets bij het
 jaer in dese directie hebt verbleven,
 het saakelijck daer van u. ten hemel toe
 gekomen is, en waerom ik mij des toe
 genust

genisten ontrent geens ende een Sa
 boude, maer ind' nochtans hier int wo
 bij gaen nog seggen, zoo de ord' va
 hand: Id' agt d' med'buoght, dat
 jaarlijc voor sluyten vande zand
 boeckjes een opneem' en oentveeging
 van Comp' Coopmanszappen wend
 gedaen, om naer aftruch vande on
 wigten, hi naet te hommen sien, so
 waenelyk de netten stanten sijn, en
 het welke id: dan ook soodanig
 mandenon wegens de ady'sende
 wy hier van daer geboen sijn gebo
 nerant vadeulent t' senden, hebben n
 gijst: di tyden niet vast gestelt ma
 ons deca ontrent meest naer d'sae
 en veej' bouden genegileent en' h
 met eens a t' we mael uit jaer
 oentaleup' off delant wogb te doen
 affgheyt: maer gelijc daerom den
 bij so vee de selven geon' ijt
 leyt, op gesette off daantoe verordie
 tyd.

tyden kan gelyiden, soo laete siche
aan de Conditie en goetdunken
vender oen. —

tot dijs verno naen de onse vorte Constitutie
van tyt d'sachen deesen directie oen,
loopen hobbend en aangevoert, goede
negotie siche gelyent, aenft went, soo:
Zulken wy, al vonden 't slot siche aangege
gelyk in bevoens op sommige spazande
nyggnoten hebbe gedeelt entuent d'
mindere negenten deesen beneed
landen als eindend sachen, nog wat o
houden enten aenvangh seggen dat d'
onontfijppen deen van d' d'emp in
haanen randel menkelyk bevoen off
benadeelen kan, ja soo verno, dat naen
het laad van onlusten, en velt beyde,
ninge eenmaal gelyooten is, zy in
steet binne gelyken onlusten te
te wenecken, t'zy met oen een
saak welkelyk ten roven te nequisteent,
off wel de Coeluden, tot prejuditie

vem

van d' ^{le} Cour: huwelijk te gendelen
 vengen, tot welkens weeninge ik als
 getraegt hebbe een goede indiffuente
 onint d'as te goiden, en daer toe met
 alle omzigtigheit gevigileent, 't'ry met
 haare aangeboond groot seijt wat
 gemoet te komen, dan met gaend
 ondinne en toegetaam s'ienkegje, by
 haer loog d'elens agt. 8. gopenmittant
 op eenste vensach te laten afgeven, in
 so lange als en geen wettige nedre
 van in zondinge was dog al s'zoan in
 haer in deere haer s'ubentijt op volgen
 in alles ten min daamste socht te
 desideunen, soo hebbe dit nochtans het
 wechentijke tot onint d'as hoidinge
 en tot in agting blyvinge, niet beo
 den, maer wel en genegelde opvolgje
 haeren mainieren, waer toe ik mij
 meens' kleen d' sekeren taek, van d'
 eenste mine hebbe g'aplicient, ook da
 men d'igt in d'gebruiken hoo genij
 niet onnoetent toont, deere beneen
 seijt

beveendert, geeft mij in diverse
 voorvallen wonderlijk geholpen, en wel
 gemeenlijk al veel gunstigheid toegebracht,
 om d'sachen die woonwonen volgens
 haare gebuyken en manieren te
 desideeren, Sonder doet en na d'ijetwoonin,
 „ge enige na haare van viel, maar
 alhoon men nog soo goconfyt in taale
 en leed waarden, soo sijst nog d'agtinge,
 die het eenige doet gevallen, end welke
 veel beter met een denk bukt begre,
 pen, dan met d'een ijtgedenkt wert
 (gunt ic: eypanent bij d'tijt sult en,
 paren, als ook van wat noodwendig
 gebuyk het voorgeposeend is, endat
 het seggen van slantswij's slantsen
 van goet betoekenings is, met d'elgans
 negeenoud hertog d'wen plaetse
 Was (Jan: genaemt hebbe vaak
 d'genequinen d'vint h'ez ondenzen,

„wen

onderzamen, en sijn nooit eenige saken
 van naam waardige onlusten gekend
 hebbende altoos veel goede neygingen
^{le}Conse. belangen over gezet, dege sijn
 stude rouwen off jammesijn misda-
 nesa heeft het werk vanden overlede
 marcheleen Conidas bij mijn absentie
 niet wel soodanig in den jaer 1700
 als dismeende gesigheit, mits sijn meens
 den volmas misda saderk gestenht
 eenen misda neffien ~~och~~ koninklyk
 bevel hem veel moeyelijcheden aende
 en zoet vergebem van eenzijdens onvri-
 mens, dat sijn seiden doorgem gesigheit
 sijn Considerable sommit off gewens to
 tot welken ootenne in wederkuyging
 nogin soezan sijn de geen bleen deboom
 hebben aangerent, gelijk als int de
 bladenen van den dag register de ant
 fad omstandig aan gebaalt sijn oin
 den, blyken deese vrentreijt sijn
 geen andere saken mijns weetens

gesigheit

gesijet, die vele nagedagten bezocht,
 en soo hij soo verslegt als hij thans ontrent
 zijn gedregh doet, soo heft en in niet
 den vintstijp van te versagten, maer
 sool'gebeind dat het blaetse eens ontflog
 en deese niet gebelt off onrecht (gelijk ook
 alle de andere) 'necht waer in d'Comp:
 door mandament en offhoulikhe beuk
 is gestelt, sogt 'l onderdrücken, soo sal
 al met alle vighen righ daer tegen
 diemen te hant en, en Comp: necht en
 ontfaght beueanen, tot aenpangh daer
 van niet toelatend dat en een poent
 van 'l geseght necht, om alle beginselen,
 en venders in waerdinge te verneiden,
 waer, g'infuseert, ten vonsake dat d'
 verbaande (en soo al mede apparent
 staat 'l onderdrücken) van natuure onj
 overmatigh tot deese drift overellen en
 gaande met maghtig maching van
 kleine dingen tot groter kansen,
 bij voorval van engensogen verwoeding

met

met dese stads negenten (want die
 van Crinaad en ^{inmiddels soke} haer en gannou af,
 sonderlyk warden bezeugt, bennen we
 det selfd aembien niet.) sal het best
 wesen syn satisfactie tot genoege
 ninge hier in loco betraecten. Sende
 daer over aan 't Hoff, daer hijst deach
 altyt so quist niet en sijet en tenequ
 teenen, ten waer men genoot saet
 en gelijk hier voren nogmael is
 aangenaet, als het laatste hils mid
 de bazans residenten d'hegten de
 van, met endie houdening sig te regie
 leren over higneff. onder andere ver
 tien die men hier voren een voorbe
 leyt, geen vande minste, en waerom
 te in dit nogmael willen indergig.
 haer altoes met Comp. aembien, nege
 en agtinge, tot te gemaet koninge
 van haer t'acuse, vigilantie en goe
 dienst en die sij bij tijden hebben beuek
 te deken, en so veel doemlyk voren
 sij ad als overlast te beuigen, tot
 bezout

berout van Comp^{le}. eansien als genistig,
 heyt in dees landen, veejst ook wat
 toedigt op Comp^{le}. bedioudens, dat se
 niet dronken dinken als endere bij,
 ten sonngen geen klagten verbeke,
 want bijten disrespekt det in d' R.
 Comp^{le}. en gandise natie doon toekont,
 So sou id gelijh in haer zind
 geseit is wel klagten van d' Julemte
 regenten kinnen te voor kinnen,
 waer bij id als in d' hae wel sulke in
 solentien in mijn eef weesig heyt aan
 hof zind kinnen vorgevallen nedre
 verlegt, en't geene om de gevolligen
 als Comp^{le}. eansien, beeter mijns een,
 deels met verbandinge d' zij in gaa
 qualiteit off deportement van sulke
 kinnen, is niet gewoot, hien voone selke
 ondermaten van moeyenissen gesogt,
 dat bij voorvalle geene off desen' tnegt
 waer in d' Comp^{le} is gestelt wilden hien,
 kien' l' selke met vighen staand te
 gouden

te zonden en niet begoonlijch sonder in
 enige deken te desisteenen, 't zij in lo
 off spazant, te veruolgen, waer bij dan
 nog wege dat zij mij bij diende voo
 dalhen met een goet woort en sagt
 sinigheit diensils meer te wille sij
 geweest, dan met hard woorden appa
 veruogen sonde geweest sijn, als in l.
 al mede sult beinden: —

alsoe doen' l'hangt oosterblyoen van
 neet: den ambassade sijt spazant, desela
 alhier sonder buisten gemeene wagt
 den aangelegd hzeven, niet sonde
 kunnen gesloten en oigemaekt we
 onse mede te nemen, soe sulten
 de helpe soe den doonelyk dienen op sijn
 wet te stellen en veruoffenen, als
 eenig sinte moogelyk is, endan bij een
 occagie naan batavia senden, tot die
 sijnde, alsoe veruonden en veruoneijstelij
 veruouende ten waare dat in l. tot
 gebuicht des Comptoirs daensomming

beuoodi

benodigbeden in't lichten. onbunden
 open Cooman Frans Castelij, is een
 obligatie ten lasten vanden opensta-
 de frans eenmeester alre Coelibeek
 211. Romans 68. ma. veroorzaakt
 wegens eegtenstaand en in gezond
 de frans meente vennen welke somme
 wij verinegnen dat bij bevoeligh Solli,
 Citation ook wel in komendseal, mits dat
 de minne daer vanden gemelte open-
 Cooman bij eerste afgaand lettenen,
 en gelijk wij in't wege al med hebben
 gedaan, serieuslyk wordt gecommandeert
 dog off't gewist dat naer alle instancien
 en werkscheemheit de gesegde somme
 nog niet wordt afgelegd, ende daerom
 advyzen eenige bedingtinge en quade
 betaalinge mede vragten, des ghesch-
 il: Gaar in d'zijde leventantie eens
 te commandeeren, dat de gesegde
 residenten op een behuuse wij's
 ondraffaan

onderstaen, offte niet wel de somme
 van de prijs der zijde honden honten
 en daer toe de saaken denigeenen,
 die de lede moetende niet alle beleeft zyt en
 verooningh, dat soodese somme,
 ginnend door toegelegde dags penne
 van den konink tot soogrote soum
 opgelopen is, niet wendt betaalt of
 zijde gehout, het verijffigen sel, daer
 over aanden konink, den attamador
 off wel anders, die dan in staet zijn
 saaken sijt te doen nemen, te nege
 teeren, verneynend dat niet des
 nijt wegh alle verdoen nijt lichten
 genoegsaam benemen sullen
 en d'r Comp: voerzet verlies da
 ren beuyt.

Hier mede id: voer deset tijt geen
 andere saaken menl indagtigen
 hebben, sullen, naastoe wende
 van gods Zeggenen breed, mitse

dat de negotie tot reputatie van u
 een soou eenenme, steeds gelyke
 (oudenstond) u vruint en dienaar (was get^h)
 Jacobus Hoogkamden (in margine) gemon
 deden 4 Meij a^o 1702, lagen hond
 gecollationeert. Accordeert J. S. Leeuwilt
 d'aste Clercq.

Gecollationeert Accordeert
 Batavia in's laste L. Ors
 30^e november a. 1702

[Signature]
 L. v. v. v.

Appendix 2

Pictures of Related Folios of Tadhkirat al-Mulūk

همه را خواص عسکر بنی سیدیکر سپیدان و حکام
ولا یات سواد نوز و اغیار و اغیار دهنود
نخواه پیدا دند یاب و قمر در بیان منصب
هزین از اراغ عظام که لفظ عالیا مختص ایشان
و ان مشملت بر یک مقدمه و چهارده
فضل مقدم در بیان تفصیل اراغ باید دانست
که اراغ ایران مطلقا بر دو نوع میباشند نوع
اول اراغ غیر دولت خانه که ایشان را اراغ
سرحد مینامند و این نوع بر چهار قسم است
اول ولایت و دوم سیکر سپیدان سیم خولین
چهارم سلاطین اما ولایت در مرتبه منصب

و اغنیاء و اَو بیگلر بیگلر میباشند و در بیگلر بیگلر
 زاده بر خوانند و در هر سرحدی که بیگلر بیگلر
 نشین است جمعی که در حوالی و اطراف مملکت
 او خاک نمیشوند تابع و قول بیگلر بیگلر همان
 سنت و بغرض بیگلر بیگلر معزول و منضوب می
 گردند و باین نسبت سلطانهای هر سرحدی
 تابع خوانند همان سرحد میباشند و وای در
 ممالک ایران چهاراد است که اسامی هر یک موافق
 اعتبار و شرف ترتیب میشود از اول ^{نوشته} و الی
 عربستان که باعتبار سبادت و شجاعت و دنیا
 اهل و عشیرت از و الیهای دیگر بزرگتر و عظیم

دوافعه نوین که مجموع هفت نفر میشوند از ندیم
الایام داخل امراء بجا نمی آورده اند و ذرا و سر زنان
شاه سلطان حسین در چند مجمع ناظر و مستوف
الممالك و امیر شکار باشی داخل شدند و اگر چه
بخصوص فرستادن سپه سالار دینمقی از اطراف
ممالك عروسه با حضور سپه سالار در مجمع
جانبی شرایط است فصل اول از باب دوم در
بیان تفصیل شغل و زرات اعظم عالیه و ذریع
اعظم دیوان اعلی و اعتماد الذی له ایزان عمل برین
ارکان دولت و فاطمه امراء درگاه معلی و سرحدات
ولایات ممالك عروسه و داد و ستد کل مالیات

درین

دیوانی و وجوهات انفادی خزانه عامه و غیره
بیونایت از کل ممالك ایران و ذرات سلطنته اصفهان
بدون تعلیف و امر عالیه معظم البه داد و ستد
نمیشود و از قیام بعضین مناصب و ضمن کل از قیام
البته باید و لا بمهر عالیه معظم البه رسید
ثانیاً بمهر مهراتار اقدس اعلی مرتب کرد و باید
در توفیر و تکبیر مالیات دیوان و ضبط کل
وجوهات ممالك عروسه و انفادیات نماید
اهتمام نموده اگر احدی از قانون حو و حساب
و امور مستمر و معمول مملکت و ضابطه حقیقتاً
تخلّف و تجاوز نماید ممنوع و اگر امراء و ارکان

دولت فاهمه در ارتکاب امر خلاف فاعده مایر
 و نهی و ممنوع و منفاع نکرند بخدایت بندگان
 قبله عالیشان عرض و بدایحه امر اقدس شرف
 صدور یابد از انفراد معول دارد و جمعی که ملاز
 دیوان میشوند اگر در مقام المضافه صادر کنند
 باشد و در پیش سپیدان هر طبقه عرض عوده بشنا
 ما دام که تعلیفه و زیر اعظم نرسد در مقام خدمت
 و ملازمت داده نمیشود و اگر در مقام رساله احد
 از مفتیان نوشته شود ما دام که ضمن در مقام ماهر
 و زیر اعظم نرسد بمهر مهر ناز متن نمیکرد
 و خدمات جزئی و غیره کتاب دفترخانه

همچون و خاصه و عملیه بیانات معون که قابل عرض
 بخدایت اقدس نباشد از فراد تعلیفه عالیه
 و زیر دیوان اعلی که بر طبق بخیر عالیه هات
 مستوفی الممالک و ناظر بیانات و مغرب الحاکمان
 مستوفی خاصه صادر شده باشد در مقام ملاز
 و خدمت داده میشود و موقوف بعضی اقدس
 نیست و نتایج محاسبات اعمال و مودیان
 حساب دیوانی کل و لایات ذبیکل نیکیان
 و حکام و سلاطین و وزرا و نحو پلداران جز
 و کل و منصفان و ضابطان و غیره بعد از
 تعلیفه عالیه معظم اینه دفتری و مستوفیان

مورد

سبتم اذباب دوقیم دزیبان شغل رکن الدولة
العلیة الغالیة عالمجاه فولر افاست مشا
الیه بعد اذ عالمجاه فوریچی باشی عهد زین امرا
وارد کان دولت باهره ویش سبند فاطمه
غلامان سرکار خاصه شریفه و بیول و واجب
همه ساله و برانی و انعام فاطمه غلامان بعد از
نحوه عالمجاه مشارالیه برضم عالمجاه و زهر
دیوان اعلی سبند نخواب باذیافت و خدمت
ایالت و حکومت دیوذاشی کری و سیرت
باشی کری و بیول و مواجب و انعام فاطمه
غلامان بر طبق عرض فولر افاست و تعلیفه

نور

و در آغظم شفقت و امور متعلق بغلامان
دیش سبند سرکار مزبور که عالمجاه فولر افاست
بجینیت رسبند قطع و فصل سبند و ارقام
واحکام ملاذمت و مواجب و بیول و همه ساله
و انعام جماعت مذکور بطغرا و مهر عالمجاه
مشارالیه برضم عالمجاه مشارالیه میرسد
و نسخه شان غلامان را و زهر و مستوفی و تکرار
مزبور و خدمت اشرف و دحض و دعا لجه
معظم الیه بمعرض عرض میرسبند و غلامان
مزبور و از امراء جا بقی است فصل چنانچه
اذباب دوقیم دزیبان شغل اشک افاشی

دېوان اعلیٰ است مشارالیه دېش سعید کُل
 دېا و لایان صُحبت و ابشیک افا سِیان دېوان و
 افایان و فایو چیان دېوان و لایان و جاز چیا
 دېوان و امور و نسق مجلس اجتماع مجلس نشین
 و زینب نشین مجلس نشینان و ابشناد کان مجلس
 اذاعلیٰ اذنی متعلق بالیشیک افاسی باشی دېوان
 و اگر خلاف فاعده دز زینب فواعد مجلس میرند
 اذ ابشیک افاسی باشی یا ذخواست و بدستور
 امراء و دیش سعید فودچی و غلام عالیه مشارالیه
 دیش سعید کُل افایان و مواجب و بیول و همه
 ساله نوابین عالیه مشارالیه بر طبق عرض عالیه

مربور اکر عالیه و زپر اعظم منضی داد درشم
 صادر مکر دد و کفیات عوض جعی که خواهند
 در عوض معوض عنه خود ملازم شوند و کفیات
 مواجب برانی و همه ساله و بیول بیوز عالیه
 مشارالیه و مهر او و ادقام ملازمت و اضافه
 مواجب نوابین معظم الیه و احکام بیو و همه
 ساله و مواجب برانی ایشان بطغرا و مهر معظم
 الیه میرند و لشکر نویس دېوان اعلیٰ و زپر
 و سر خط نویس دېوان اعلیٰ مستوفی سرکار عالیه
 مذکور و دد و اوقاف که عالیه مشارالیه سان
 نوابین خود را ملا خطه یا بفری ایشان را مو

تا بدندان نوشته غودسی می نمود و اگر عارض
از غل بعید عرض شکایتی می نمود و دستور
چنان بود که در مقدمه مثل مبلغ پنج تومان التزام
عارض و دیوان بیکی تعلیفه فلی و منقوب دیوان
هم تعلیفه فلی و بعد از آن حکم صادر و وجه
التزام ابواب جمع محصل می بود و حکم می بود و در وقت
ثبت و بدستور سایر وجوه داد و می شد
و در روز دیگر از روزهای هفته در خانه
خود بدخواهای حجاب عرفی می رسید و هر یک
از دیوانهانی را که دیوان بیکی منوجه می شد
اگر دعوی در باب مالیات دیوان یا طراف

دعوی از جمله از باب قلم نوابین و ذیبر اعظم بود
بخدمت و ذیبر اعظم می فرستاده و هم چنین اگر
احدی از طرفین دعوی فوجی یا غلام یا سایر
عساکر منصوب و عملیه بیوات بوده بر پیش می شد
فرستاده و رجوع می نمود و سایر مسکنه اهل شهر
و ده را بخصوص دعاوی که تعلق بمال دیوان
نداشته خود منوجه شد قطع و فصل می داد
و اگر جمعی از مردم و لایات بشکایت بیکدیگر
و حکام و سلاطین خود باز دعوی معالی می آمد
اند و عرض مطلب خود را بوزراء اعظم می نمود
بدیوان بیکی عرض می نمود و باشند بدیوان بیکی

د فزی و غنیمت از جانب او بیام نموده اند
 عراض بواضعه نویسنده است و مطابقی که
 د عراض صاحب و غیره امور متعلقه بدو متعلق
 عراض بنموده اند که مفرق بصلاح دولت
 بوده اعتقاد و اعتماد نموده اند و هر بنا له بلع
 من فرمان بپیغمبر کا عذرها از وجوهای
 اصفهان بجهت عجز از قیام و ثبوت و سرودن
 دغا از آن متخاوه میداده اند و هرگاه استغناء
 عراض طلبی از خود و دیگری داشته بدو منافع

که حسب الصالحه
 الیه خدمت بنموده
 دوشمن
 به قریه
 نامه نویسنده
 بکفر

د زجالس خاص و عام بخد مت پادشاهان هرگز
 و عراض بنموده اند و هرگونه عراضه که هرگز
 بخد مت پادشاه بدو خدمت خواندن عراض و جواب
 نوشتن د خدمت بندگان اشرف بدیگری
 غیر از مجلس نویسنده ندارد و همین جهت
 نویسنده از مجلس نویسنده بگویند و در میان از باب
 فلم بعبر از وزیر اعظم دوزب خدمت و فقر
 نداده بواضعه نویسنده دیگری نیست و همیشه
 از قدیم الامام و افعه نویسنده د خدمت پادشاهان
 د زجالس خاص و عام میباشند و در دخیل
 امور جزئی و کلی سخن و افعه نویسنده و عراض

میکشد مهر دادن آن مختص دواندا و مذکور است
 و مبلغ سی تومان مواجب و شش ماهه بنویس و از
 از قلم ملازم پنجاه دوله دار و از از قلم
 نخواست که از سرکار مالک میکند و اجازات
 سرکار مالک نیز ظاهر از هر نویسی مبلغ نیم شاهی
 باز یافت و بنمایند و جای او که می باشند است
 که در صف نوز چنان براف و در جلوی نوز چنان
 که مهر دار مهر شرف نفاذ نیز بود و این داده باشد
 مقاله در حق بنمایند از باب ستم در ذکر جمعی که ایشان را
 الحضر فی نویسند و آن شملت بر دو صنف
 صنف اول شملت بر شما و فصل فصل
 اول در بیان شغل مقرب الحضر ابشک افامه
 باشی حرم مخرم خدمت منور و ابجعی که بر نوز و
 فدی می رود در دبار پادشاهی مخرم و در صفت
 صلاح و ندرت و و ابشکی از استه بوده اند و
 می نمودند و شب و روز در حرم حاضر بود
 فابو چنان حرم و ابشک افاسیان حرم تابین و
 تابع فرمان او می باشند و نوز در حرم و امر و منع
 و حق مردم اجنبی و پیکار مختص ابشک افامه
 باشی حرم است و نضد حق مواجب و خدمت
 و این نوز و ابشک افامه الحضر ابشک افامه
 مشارالیه است فصل فی بیان شغل

Index

A

abassies, 13, 40
Abassies, 55
Abbas d'Eerste, 58
Abbas de Groote, 57
Abbas the Great, 15
Adriaan Verdonk, 5, 47
Aleppo, 7, 21, 48
Alexander Bergaigne, 5, 47
Ali Gholi Beik, 23
Ali Mardan Khān, 8, 12, 14
Alie Collibeek, 66
Alie Merdoen Chan, 49, 56
armada, 50
Armeender, 57
Armenians, 18
I' timad al-daula , 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 24
I' timad al-daula ., 14
Attamadoulet, 66
Attamadouleth, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54
Attamedoulet, 56
Attamedoulets, 57

B

Bandar Abbas, 6, 12, 22, 23
Bassora, 61
Batavia, 6, 7, 9, 11, 17, 20, 21, 46, 47, 48, 50, 52, 59, 61, 62, 63, 67
Batavia Castle, 24
bazaar, 59
Bengalese, 18
Berganje, 16, 58
brieffboecken, 47

C

Caffilaas, 52
carga, 5, 47
cargas, 13
Casteel Battavia, 59
Ceylon, 21, 63
Chiraas, 62
Chiraaz, 58, 59, 65
coins, 14
Comp, 47, 51, 52, 56, 57, 61, 63, 65
Comp., 50, 51, 52, 54, 56
Compagnies, 46, 53
Company, 7, 8, 20, 21, 23, 24

Coninck, 51
Coninck Sulthan Hossen, 47
Coning, 50
Coridas, 22, 65
Cortsibasie, 55
cortsi-bassie, 13

D

dagregisters, 47
David Busken, 20
Davidt Buskens, 62
De Eenhoorn, 11, 17
ducats, 6, 13, 14

E

Eenhoorn, 59
Eiwas Khān, 22
Isfahan, 7, 13, 21
Esfehan, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23
Esfehan., 14
Essigassie Basie, 49
Ewas Chan, 64

F

firman, 10, 13
Frans Castelij, 23

G

Gamron, ii, 5, 7, 9, 13, 17, 18, 22, 24, 46, 54, 60, 65, 67
Gentlemen XVII, 15
Gilan, 9
Guilders, 11

H

Haddie Nebie, 58
Hadie Nebie, 60
Hadie Said, 58
Haji Nabie, 17, 18
Haji Saeid, 17
Hasem, 60
Hashem, 18
Herman Voet, 7, 16, 48, 58
Hoff van Ulpendan, 59
Holland, 6
Hollands, 47

I

I.S. Leetvelt, 24, 67
ibtai, 9
Indische, 46
Iran, 5
Ishik Aghasi Bashi, 12, 14
Ishik Aghasi Bashi Ali Mardan Khān, 8

J

Jacobus Hooghkamer, 24, 67
Janeshin Mirza Reza, 22, 40
Jannesyn, 65
Joan van Leene, 5, 6, 47
ibtai, 51

K

Kerman, 15
ketgodapessent, 51
Keulen, 11
khadkhodapasand, 9, 17
Khān, 16
kharwari, 9
kieltje, 61
Kirmaan, 57
Kuntjant, 60
Kuntjat, 18
Kuntjat., 17

L

Lar, 20, 22
Lhaar, 63, 65

M

Magnus, ii, 4, 5, 46
Magnus Wichelman, 46
Magnus Wighelman, 5, 46
mahmoudis, 10, 13, 19, 20, 23
Mam, 61
man-e shah, 5
Mansja, 47
Martiroos, 15, 16, 57
Masqat, 7, 8
Masqetse, 50
Masquetta, 50
Masquettters, 49
Mazandaran, 9
Memorie, 47
Miersa Nessier, 65
Miersa Rebbie, 51, 56

Miersa Resa, 65
Miersa Sadek, 65
Mierza, 47, 52
Mierza Rebbie, 54
Mirza Rebbie, 12, 14
Mirza Reza, 22
Mirza Sadegh, 10, 12, 22
Mirza Taher, 6
Moscovia, 7
Moscoviën, 48
moslemi, 9
Mastaufi-yi khassa, 10, 14
Mastaufi-yi khassa., 10
Muslim, 18
Mustoffie Chasse, 51, 56

N

Nabie, 17
Nederland, 5
Nederlandt, 46
negotieboeken, 21
negotieboekhouder, 19

O

Oegstgeest, 11
Oost Souburgh, 46
Oost-Souburg, 5
opperste betaalmeester, 23

P

Persia, 5
Persiaanen, 47, 49, 51, 55
Persian, 3, 6
Persianen, 48
Persians, i, 6, 7, 11, 14
Persische, 46
pond, 47
Portugeese, 50

R

Rasht, 9
reals, 14
recognitiepenningen, 7, 8
Rhadaryen, 59

S

Sadek, 52
Serbaffi, 51
Shah, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 24, 36

Shah Abbas I, 16

Shah Bandar, 10, 11, 12, 13

Shah Sultan Husayn, 5

Shah., 15

Sharbat house, 13, 17

Shiraz, 17, 20, 22

silk, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 17

silver, 14

Sjabandaar, 52, 54

Sjabandar, 52

Spaanse, 50, 55

Spahan, 49, 51, 53, 54, 55, 57, 59, 60, 61, 66

spahanse, 64

Spahanse, 50, 52, 55, 56, 59, 65

Surat, 14

T

Tabriz, 14

Tahier, 47

Tauris, 55

Thomans, 47, 49, 50, 51, 52, 66

Tomans, 6, 7, 8, 11, 17, 23, 59

Turken, 61

U

Ulpendam, 17

V

vaquil, 16

Vaquils, 60

Verdonk, 16

VOC, 3, 4, 5, 46

Voet, 7

W

Wighelman, ii, 4, 5, 46

wool, 15, 16

Z

zarbafi, 9

zijde, 47, 48, 49, 51

Zouratte, 55

ش

شاه سلطان حسين, 36

ع

على مردان خان, 35

Professor Rajabali Kavani received his BA (cum laude), MA (summa cum laude), and Ph.D. (summa cum laude) degrees from Tehran University. In 2003, he successfully finished the TANAP Advanced Master's Programme at Leiden University. His mother tongues are Persian and Turkish (Azeri) and he has a good reading ability of Arabic texts and books. Furthermore, he can read ancient Persian scripts, manuscripts, and handwriting. For a list of his publications, see the site of Academia: <https://tehran.academia.edu/AliKavani>

The National Archives of the
Netherlands, The Hague (Nationaal
Archief, Den Haag, Nederland.)

NOWRUZ PUBLISHERS

MICHIGAN, 2021